

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

2014

जिल्हा : वर्धा

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

**जिल्हा सामाजिक
व
आर्थिक समालोचन
2014**

जिल्हा - वर्धा

प्रस्तावना

'जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन' हे प्रकाशन सन-2014 या वर्षासाठी तयार करण्यात आले आहे. या प्रकाशनात अर्थव्यवस्थेतील विविध सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रांच्या स्थितीबाबतची जिल्हयाची तालुकानिहाय आकडेवारी देण्यात आली आहे.

2. अद्ययावत माहिती उपलब्ध करून देण्याच्या प्रयत्नांमुळे या प्रकाशनात समाविष्ट केलेली काही आकडेवारी अस्थायी स्वरूपातील आहे.

3. राज्य शासनाचे राज्यस्तरीय व जिल्हास्तरीय संबंधित विभाग यांनी उपयुक्त माहिती वर्धा या जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयास वेळेत उपलब्ध करून दिल्यामुळे हे प्रकाशन तयार करणे शक्य झाले, त्याबद्दल जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय वर्धा त्यांचे आभारी आहे.

दिनांक.30/3/2015

(आर.बि.कोंडावार)
प्र. जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी,
जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
वर्धा.

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन – 2014

जिल्हा : वर्धा

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
	भाग 1 - समालोचन	
	1. जिल्हयाचा समग्र आढावा	1 ते 14
	2. दुष्टीक्षेपात जिल्हा	15 ते 20
	3. जिल्हा योजनेचा आढावा	21
	जिल्हयाचा नकाशा	22
	निवडक निर्देशकांवर आधारित आलेख	23 ते 25
	भाग 2 - सांख्यिकीय तक्ते	
1	निवडक निर्देशक	
1.1	जिल्हयातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक	26
1.2	जिल्हयातील महत्वाची सांख्यिकी	31
2	जिल्हा उत्पन्न अंदाज	
2.1	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न - चालू किंमतीनुसार	33
2.2	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	36
3	किंमती व सार्वजनिक वितरण व्यवस्था	
	किंमती विषयक आकडेवारी	
3.1	जिल्हयातील महत्वाच्या वस्तुंच्या त्रैमासिक सरासरी किरकोळ किंमती	39
	सार्वजनिक वितरण व्यवस्था	
3.2	रास्त भाव धान्य दुकाने आणि रेशनकार्ड धारकांची संख्या	41
3.3	अंत्योदय अन्न योजना, दारिद्र्य रेषेखालील (अंत्योदय अन्न योजना वगळून) व दारिद्र्य रेषेवरील कुटुंबांसाठी अन्नधान्याचे नियतन व उचल	42
4.	जमीन व इतर महसूल, स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न/खर्च, बँकिंग, विमा, बचत गट	
	जमीन व इतर महसूल	
4.1 (अ)	गोळा केलेला महसूल (जमीन महसूल, वाढीव, सँकिर्ण, जि.प., ग्रा.प., पं.स., सेस, इ.जी.एस., शिक्षण, अकृषीक, सिटी सर्वे, वस्तीवाढ व नझूल)	43
4.1 (ब)	गोळा केलेला महसूल (खाणी, गौणखनिज, मत्स्य, कोर्ट फी व मुद्रांक, बी.बी.डी.आर., नोंदणीपत्र, महसूली, करमणूक, जाहिरात इत्यादी)	44
4.1 (क)	गोळा केलेला महसूल (तगाई, अधिक धान्य, मृद संधारण, वनजमीन कर्ज, अकृषीक कर्ज, आदर्श गृहनिर्माण, पश्चिम पाकिस्तानातून आलेले निर्वासित त्यांची मोडतोड, प्रकल्पग्रस्तांना, कुळांना दिलेले कर्ज, पूरग्रस्त, जमीन सुधारणा इत्यादी)	45
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न/खर्च	
4.2	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	46
4.3	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे 2013-14 मधील उत्पन्न व खर्च	47
4.4	ग्रामपंचायतींचे उत्पन्न व खर्च	48
4.5	जिल्हा परिषदेचे उत्पन्न व खर्च	49

	बँक व विमा	
4.6	तालुकानिहाय बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे	50
4.7	जिल्हयातील आयुर्विमा विषयक आकडेवारी	51
	बचत गट	
4.8	जिल्हयातील बचत गटांबाबतची माहिती	52
4.9	जिल्हयातील जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा व महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांच्या मार्फत स्थापित बचत गटांबाबतची माहिती	53
5.	कृषी व संलग्न सेवा	
	कृषी	
5.1	जमिनीच्या वापराविषयी माहिती	55
5.2	निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र	57
5.3	राज्यात वितरीत करण्यात आलेले बियाणे	72
5.4	रासायनिक खतांचा वापर	73
5.5	निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन	74
5.6	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी अंदाजित उत्पादन	76
5.7	तालुकानिहाय पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	77
	पदुम	
5.8	कृत्रिम रेतन कार्यक्रमाची प्रगती	78
5.9	कृत्रिम रेतन व दुग्ध उत्पादनाची तालुकानिहाय प्रगती	79
5.10	पशुवैद्यकिय संस्थांबाबतची माहिती	80
5.11	मान्यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि त्यात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या	81
5.12	भूजल मत्स्यव्यवसाय विषयक माहिती	82
5.13	सागरी मत्स्यव्यवसाय विषयक माहिती	लागु नाही
5.14	शासकीय आणि सहकारी दुग्ध शाळांमधील दुग्ध उपउत्पादने	84
5.15	दुग्ध विकास सहकारी संस्थांबाबतची माहिती	85
	जलसंपदा व लाभ क्षेत्र	
5.16	जिल्हयातील सिंचनाच्या व पाणी उपसा करण्याच्या सोयी	86
5.17	विविध साधनांखालील ओलिताचे क्षेत्र	87
5.18	सिंचन विहिरी विषयक माहिती	88
5.19	कूपनलिका, हातपंप व विद्युत पंपां विषयी माहिती	89
5.20	जिल्हयातील पाटबंधारे विषयक सुविधा (राज्यस्तर पाटबंधारे)	90
5.21	जिल्हयातील लघुपाट बंधान्यांच्या कामा विषयक माहिती	91
5.22	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पां विषयी माहिती	92
5.23	जिल्हयातील लघुपाटबंधारे विषयी सुविधा	94
5.24	जिल्हयातील पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत मृद व जलसंधारण कामाची प्रगती.	95
	वने व पर्यावरण	
5.25	जिल्हयातील एकूण वनक्षेत्र	96
5.26	जिल्हयातील वनांचे वर्गीकरण	97
5.27	सामाजिक वनीकरण कार्यक्रमांतर्गत वृक्षरोपणाचे लक्ष्य व साध्य	98
5.28	वन्यजीव व राष्ट्रीय उद्याने / अभयारण्या अंतर्गत प्रकल्प निहाय क्षेत्र व खर्च	99

5.29	मुख्य व गौण वन उत्पादने व उत्पन्ना विषयी माहिती	100
5.30	संवर्ग निहाय कारखान्यांचा तपशील	101
6.	उद्योग व सहकार	
	उद्योग	
6.1	जिल्हयातील उद्योगांबाबतचा तपशील	102
6.2	जिल्हयातील विविध यंत्रणांकडे उपलब्ध असलेल्या स्वयंरोजगाराच्या योजनांतर्गत लाभ दिलेल्या लाभधारकांची संख्या	103
	रोजगार व स्वयंरोजगार	
6.3	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	104
6.4	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांतील आकडेवारी	106
6.5	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	107
6.6	निरनिराळ्या उद्योगांतील रोजगारांबाबतची माहिती	108
	कामगार	
6.7	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगारांबाबतची माहिती	109
	सहकार	
6.8	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	110
6.9	जिल्हयातील कृषि सहकारी बँकांचा तपशील	112
6.10	प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्थांचा तपशील	113
6.11	जिल्हयातील साखर कारखाने विषयक माहिती	114
6.12	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	115
6.13	सहकारी संस्थांची वित्तीय स्थिती	116
6.14	सहकारी संस्थांची लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे संख्या	117
6.15	राज्य / जिल्हा कार्यक्षेत्र असलेल्या सहकारी बँकांचे कार्य	118
6.16	बिगर-कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य	119
6.17	परवानाधारक सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	120
	पणन	
6.18	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	121
6.19	नियंत्रित बाजारपेठांतील कृषी मालांची वार्षिक आवक	124
6.20	निवडक कृषि मालाच्या त्रैमासिक सरासरी घाऊक किंमती	126
	वस्त्रोद्योग	
6.21	सहकारी सूत गिरण्या, हातमाग व यंत्रमाग यांचा तपशील	127
7.	पायाभूत सुविधा	
	उर्जा	
7.1	जिल्हयातील विजेचा वापर	130
	प्रादेशिक परिवहन व महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन व दळणवळण	
7.2	मोटर वाहनांची आणि अनुज्ञापती धारकांची संख्या	131
7.3	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतूक	132
7.4	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम	133
7.5	पोस्ट आणि दूरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी	134
	सार्वजनिक बांधकाम	
7.6	रोड प्लॅन 2001-2021 (सुधारीत आराखडा) नुसार जिल्हयातील रस्ते विकास कार्यक्रमाची प्रगती	135
7.7	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी	136

7.8	तालुक्यातील रस्ते विषयक आकडेवारी (आदिवासी + बिगर आदिवासी क्षेत्र)	137
	पाणी पुरवठा व स्वच्छता	
7.9	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना	138
7.10	अनुसूचित जाती व नवबोध वैयक्तिक नळ जोडणी	140
7.11	ग्रामीण भागात शौचालयाची सुविधा असणाऱ्या कुटुंबांची संख्या	141
8	सामाजिक क्षेत्रे व सामूहिक सेवा	
	शिक्षण	
8.1	जिल्हयातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती	142
8.2	जिल्हयातील माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती	145
8.3	जिल्हयातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती	148
8.4	शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या	151
8.5	शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या	153
8.6	शैक्षणिक संस्थांतील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांची संख्या	155
8.7	जिल्हयातील साक्षरतेचे प्रमाण	157
8.8	इयत्तानिहाय विद्यार्थ्यांची संख्या	158
8.9	प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांचे उत्तीर्णतेचे प्रमाण	160
8.10	प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण	161
8.11	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये, क्रीडांगणे, क्रीडा संस्था आणि क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक याबाबतची माहिती	162
8.12	इयत्ता दहावी नंतर विविध क्षेत्रातील उपलब्ध प्रवेश क्षमता	164
8.13	वर्षाच्या सुरुवातीला प्राप्त अर्जांची संख्या व प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	165
8.14	जिल्हयातील महाविद्यालयांबाबतची माहिती	166
8.15	व्यावसायिक शिक्षण संस्थांबाबतची माहिती	168
	सार्वजनिक आरोग्य	
8.16	सार्वजनिक व शासन सहाय्यीत वैद्यकीय सुविधांची माहिती	170
8.17	खाजगी वैद्यकीय सुविधांची माहिती	172
8.18	जिल्हयात नोंद केलेल्या जन्म व मृत्यूंची संख्या	173
8.19	जिल्हयातील प्रसुतीपूर्व तपासणीची संख्या	175
8.20	विविध कारणांनुसार मृत्यूची संख्या	176
8.21	माता व बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	177
8.22	कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाची प्रगती	178
	महिला व बालविकास	
8.23	जिल्हयातील कार्यरत अंगणवाड्या, कार्यरत सेविका व अंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल	179
8.24	जिल्हयातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके	180
8.25	जिल्हयातील कार्यरत अंगणवाड्यांमधील कुपोषित बालकांचे श्रेणीनिहाय वर्गीकरण	182
8.26	एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना - माता व बालसंगोपन	183
	दारिद्र्य	
8.27	शहरी भागातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	184
8.28	ग्रामीण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	185
	गृहनिर्माण	
8.29	विविध गृहनिर्माण मंडळामार्फत म्हाडाने बांधलेल्या घरांचा तपशिल.	186
8.30	राजीव गांधी प्रकल्प ग्रामिण निवारा योजना	187
8.31	इंदिरा आवास योजना- ग्रामीण भागासाठी	188
8.32	घरबांधणीसाठी अर्थसहाय्य योजनेअंतर्गत ग्रामीण क्षेत्रात दिलेली घरे	189

	सामाजिक न्याय	
8.33	जिल्हयातील मागासवर्गीय वसतीगृहे, त्यांची प्रवेश क्षमता व दिलेले प्रवेश	190
8.34	जिल्हयातील दलित वस्त्या, त्यामधील लोकसंख्या व दलित वस्त्यांची सुधारणा	192
	अल्पसंख्यांक विकास	
8.35	अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडून राबविण्यात येत असलेल्या विविध योजनांमधील लाभार्थी संख्या	194
	विशेष सहाय्य	
8.36	महसूल विभागाकडील सामाजिक सुरक्षा योजनांतर्गत केलेले अर्थसहाय्य	195
8.37	संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेंतर्गत केलेले अर्थसहाय्य	196
	मदत व पुनर्वसन	
8.38	पुनर्वसन प्रकल्पांची सद्यस्थिती	197
8.39	जिल्हयातील दुष्काळामुळे झालेली हानी व पुनर्वसन व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य	198
8.40	जिल्हयातील आपत्तीमुळे झालेली हानी व आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य	199
9.	योजनाविषयक आकडेवारी	
	विविध विकास योजना	
9.1	जिल्हयातील विविध योजनांतर्गत नियतव्यय व खर्चाचा आढावा	200
9.2	विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च	201
9.3	वीस कलमी कार्यक्रमाची भौतिक प्रगती	205
9.4	खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम	206
9.5	आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)	207
9.6	स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद सदस्य)	208
	महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना	
9.7	महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना	210
9.8	महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च	211
9.9	महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यावरील खर्च	212
10.	संकीर्ण	
	न्याय व प्रशासन	
10.1	पोलिस अधिकारी/कर्मचारी यांची संख्या	213
10.2	जिल्हयात कार्यरत विविध न्यायालये, त्यामधील न्यायाधीशांची संख्या व निकालात काढलेली प्रकरणे	214
	माहिती व जनसंपर्क	
10.3	जिल्हयात प्रकाशित झालेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके	215
10.4	चित्रपट गृहे, व्ही.डी.ओ. केंद्र आणि केबलधारक यांची आकडेवारी	216
	निवडणूकीबाबत	
10.5	लोकसभा व विधानसभा निवडणूकीबाबतची आकडेवारी	217
	वित्त	
10.6	जिल्हयात गोळा करण्यात आलेला कर महसूल	218
10.7	जिल्हयात गोळा करण्यात आलेला मूल्यवर्धात कर महसूल (व्हॅट)	219
10.8	कोषागारात सादर झालेल्या देयकांचे तपशिल	220

	माहिती व तंत्रज्ञान	
10.9	माहिती व तंत्रज्ञान संबंधी तपशिल	221
	पर्यटन	
10.10	जिल्हयातील पर्यटन स्थळाच्या विकासाबाबत सद्यस्थिती	222
10.11	जिल्हयातील पर्यटन स्थळाच्या ठिकाणी असलेल्या सुविधा	223
	भाग -3 गणनाविषयक आकडेवारी	
11.	जनगणना (लोकसंख्या)	
11.1	लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी (नागरी क्षेत्र)	225
11.2	लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी (ग्रामीण क्षेत्र)	226
11.3	जिल्हयातील मागासवर्गीयांची लोकसंख्या	227
11.4	लोकसंख्या आणि वृद्धिदर	228
11.5	शहरांची वर्गवारी आणि त्यांची लोकसंख्या	229
11.6	मुख्य व सिमांतीक काम करणाऱ्यांचे उद्योग गटनिहाय वर्गीकरण	230
11.7	धर्म व वयोगटानुसार लोकसंख्या	232
	कृषी गणना	
11.8	वहती धारणेचा प्रकार आणि क्षेत्रफळ गटानुसार वर्गीकरण	233
	पशुगणना	
11.9 (अ)	जिल्हयातील एकूण पशुधन (विदेशी व संकरित गाई व बैल)	234
11.9 (ब)	जिल्हयातील एकूण पशुधन (देशी व संकरित गाई व बैल)	235
11.9 (क)	जिल्हयातील एकूण पशुधन (म्हशी व रेडे)	236
11.9 (ड)	जिल्हयातील एकूण पशुधन (इतर पशू)	237
11.10	कृषि अवजारांविषयी माहिती	238
	आर्थिक गणना	
11.11	कृषी व बिगर-कृषी उद्योग	239
11.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची आणि नियमित काम करणा-या कामगारांची संख्या	240
11.13	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर - कृषी आस्थापनांची व त्यातील कामगारांची संख्या	241

भाग १ : समालोचन

सामाजिक व आर्थिक समालोचन -2014

जिल्हा-वर्धा

1. जिल्हाचा समग्र आढावा

1.1 ऐतिहासिकवैशिष्ट्ये :-

अनेक वर्षापूर्वी वर्धा हा स्वतंत्र जिल्हा नव्हता. जिल्हयाचा उत्तरेकडील भाग नागपूर जिल्हयात तर दक्षिणेकडील भाग हा चंद्रपूर जिल्हयात होता. ब्रिटीशांच्या राजवटीत राज्यकारभाराच्या सोईसाठी सुमारे 1862 मध्ये वर्धा जिल्हा अस्तित्वात आला व सन 1866 साली वर्धा जिल्हयाचे मुख्यालय पुलगाव जवळ कवठा येथे होते. वर्धा नदीच्या काठावर हा भुभाग येतो म्हणून वर्धा हे नाव पडले.

सेवाग्राम येथील गांधीजींचा आश्रम व पवनार येथील 'सर्वोदय जननी' विनोबाजींच्या परमधाम आश्रम यामुळे वर्धा जिल्हा जागतिककीर्तीचा झालेला आहे. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांच्या प्रेरणेने झालेली आष्टी तालुक्याची स्वातंत्र्य क्रांती ही वर्धा जिल्हयाची अस्मिता आहे.

2.1 भौगोलीकरचना :-

वर्धा जिल्हा हा उत्तर अक्षांश 20⁰-18⁰ ते 21⁰-21⁰ आणि पूर्व रेखांश 78⁰-33⁰ ते 79⁰- 15⁰ चे दरम्यान आहे. या जिल्हयाच्या दक्षिणेस व नैऋतेस यवतमाळ, पुर्वेस व आग्नेयास चंद्रपूर, उत्तरेस व इशान्येस नागपूर आणि पश्चिमेला अमरावती हया जिल्हयाच्या सीमा भिडलेल्या आहेत. अमरावती व यवतमाळ हया जिल्हयाच्या सीमा व वर्धा जिल्हयाच्या सीमा वर्धा नदीने निश्चित केल्या आहेत.

2.2 क्षेत्र व प्रशासकीय विभाग :-

वर्धा जिल्हयाचे क्षेत्रफळ 6309 चौ.कि.मी. म्हणजेच महाराष्ट्र राज्याच्या एकुण क्षेत्रफळाच्या 2 टक्के एवढे आहे. प्रशासकीय व्यवस्थेच्या दृष्टीकोणतून या जिल्हयाची वर्धा, आर्वी, व हिंगणघाट ह्या तीन महसुल विभागात विभागणी करण्यात आली होती. परंतु 1 मे, 2001 पासून महाराष्ट्रातील उर्वरीत विभागाप्रमाणे पंचायत समितीचे क्षेत्र ही एक तहसिल समजून वर्धा जिल्हयाची पुनर्रचना करण्यात आली त्या पुनर्रचनेप्रमाणे आजमितीस या जिल्हयाची 1) आष्टी 2) कारंजा 3) आर्वी 4) सेलू 5) वर्धा 6) देवळी, 7) हिंगणघाट 8) समुद्रपूर ह्या आठ तालुक्यात विभागणी करण्यात आली. तसेच 2011 चे जनगणनेप्रमाणे त्यात 6 शहरे, व 7 गणना शहरे, 973 वस्ती असलेली गांवे व 403 ओसाड गांवे आहेत. ग्रामीण विकासासाठी एक जिल्हा परिषद व तिचे अंतर्गत आठ पंचायत समित्या जिल्हयामध्ये कार्यरत आहेत. तसेच जिल्हयात सहा नगरपालिका आहेत. जिल्हयाचे मुख्यालय वर्धा असून विभागीय मुख्यालय नागपूर आहे व ते वर्धेपासून 79 कि.मी. अंतरावर आहे.

2.3 नैसर्गिकरचना :-

या जिल्हयाच्या उत्तरेकडील उंचवटयाचा प्रदेश हा सातपुडा पर्वताच्या दक्षिण बाजुला विखुरला असून त्यामध्ये आष्टी, कारंजा, व आर्वी या तालुक्याचा परीसर येतो. जिल्हयाचा उर्वरीत भाग मात्र वर्धा व वेणा या दोन नद्यांच्या खो-यात समाविष्ट होतो.

2.4 भूगर्भीय रचना :-

या जिल्हयातील बहुतेक क्षेत्रामध्ये दख्खन प्रास्तर लावा वाहांचा समावेश आहे. हे लाव्हा वहा या क्षेत्रामध्ये एकुण 400 मीटर जाडीचे आहेत. ही बाब, जिल्हयाच्या ईशान्य भागातील निम्नतम भाग आणि अच्युतम भाग यांच्यातील समुद्रसपाटीपासूनच्या किमान उंचीतील फरकावरून निदर्शनास येते. वहा मध्ये आढळून येणारे गाळाचे संस्तर आणि लाल प्रस्तर यामुळे प्रत्येक वाह एक दुस-या पासून अलग ओळखणे व त्याची विभागणी करणे शक्य झाले आहे.

प्रास्तरपूर्व गाळ साचण्याची क्रिया घडून येते. त्या उंचसखल भूप्रदेशामध्ये त्यांच्या पुर्वेकडील व दक्षिणेकडील क्षेत्रातील परिणाम स्वरूप सानिध्यामुळे हे वाह पसरलेले दिसतात. अलिकडील अपवाद हे मुख्यत्वे करून वर्धा व उपनद्या वेणा, यशोदा, धाम आणि पोथरा यांच्या काठावर अरुंद पट्टयात आढळून येतात. यामुळे मुख्यतः गाळ, वाळू माती आणि रेव यांचा समावेश आहे. वाळू व गाळ केवळ नद्यांच्या पात्रात आढळतात तर माती आणि रेव हे काठावर आढळतात. सेलू व पोहणा यांच्या लगतच्या भागात अलिकडे बाउन्डर आढळून येतात.

2.5 नद्या :-

वर्धा नदी ही या जिल्हयांतील महत्वाची नदी असून ती मूलतऱई येथे सातपुडा पर्वतातून उगम पावून या जिल्हयांच्या उत्तर व पश्चिम सिमेवरून वाहते. या नदीच्या यशोदा, वेणा व बाकली या मुख्य उपनद्या आहेत. दुसरी महत्वाची नदी वेणा ही नागपूर जिल्हयातून व हिंगणघाट तहसिल मधून वाहत येवुन सावंगी या गावा जवळ वर्धा नदीला मिळते. तसेच बोर व धाम हया नद्या आर्वी तालुक्यामधुन उगम पावुन समुद्रपूर तालुक्यातील मांडगाव येथे वेणा नदीला मिळतात. यशोदा नदी आर्वी तहसिलीत उगम पावते व ती देवळी तहसिलीतुन वाहत जावुन पुढे वर्धा नदीला मिळते. पावसाळयामध्ये या नद्यांच्या पुरामुळे तीरावरील गावांना धोका असला तरी हया नद्या उन्हाळयात मात्र कोरडया असतात.

2.6 हवामान आणि पर्जन्यमान :-

या जिल्हयातील उन्हाळा व हिवाळा दोन्ही तीव्र असतात. एकाच दिवशी तापमानात बराच चढ-उतार होण्याचे प्रसंग अनेकदा येतात. वर्धा जिल्हयामध्ये बहुतांशी पाऊस जून ते सप्टेंबर या महिन्यात पडतो. या जिल्हयाचे 2013 मधील सरासरी पर्जन्यमान 1210.0 मि.मी. आहे.

2.7 जमीन व तिचे प्रकारः:-

या जिल्हयात जमीन मुख्यतः चार प्रकाराची आढळून येते. उदा. काळी - 1, काळी - 2, मुरमाड, खरडी व बरडी यांची सुध्दा मुख्यतः उथळ मध्यम व खोल अशा भागात विभागणी करता येते. समुद्रपूर तालुक्याचा पूर्वकडील भाग, सेलू तालुक्याचा उत्तर किनारा आणि कारंजा व आष्टी तालुक्यात उथळ प्रकारची जमीन आढळते.

तसेच हिंगणघाट व आर्वी तालुक्याचे पश्चिमेकडील काही भागात मध्यम प्रकारची जमीन आढळून येते. वर्धा व वेणा नद्यांच्या काठावर सर्वत्र गाळाचे, पण काळया जमीनीचे थर साचलेले असून ते कपाशीच्या पिकासाठी अत्यंत उपयुक्त आहे. मुरमाड -1 व मुरमरड-2 या मृदाचे क्षेत्र जिल्हयाच्या एकूण लागवडी खालील क्षेत्रापैकी 74 टक्के व खरडी, बरडी व रेटाळ ही 16 टक्के आहे. जमिनीतील पाण्याचा प्रवाह वायव्य दिशेकडून ईशान्य दिशेकडे आहे.

3. लोकसंख्या

3.1 जनगणना 2011 नुसार लोकसंख्या :-

2011 चे जनगणनेप्रमाणे वर्धा जिल्हयाची एकूण लोकसंख्या 1300774 एवढी आहे. त्यापैकी 668385 पुरुष व 632389 स्त्रिया आहे. सन 2001 ते 2011 या 10 वर्षामध्ये वर्धा जिल्हयाची लोकसंख्या 5.2% वाढलेली आढळते. जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी ग्रामीण लोकसंख्या 877474 असून नागरी लोकसंख्या 423300 एवढी आहे.

3.2 लोकसंख्येची घनता :-

2011 च्या जनगणनेनुसार वर्धा जिल्हयातील लोकसंख्येच्या घनतेचे प्रमाण चौ.कि.मी. मागे 206 असून तेच प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता 365 व भारताकरीता 312 आहे.

3.3 नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :-

जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये 32.5% व ग्रामीण भागामध्ये 67.5% लोकसंख्या वास्तव्य करीत आहे. 2011 चे जनगणनेवरून नागरी भागातील एकूण लोकसंख्या 423300 व ग्रामीण भागातील एकूण लोकसंख्या 877474 असल्याची निदर्शनास येते.

3.4 स्त्री - पुरुष प्रमाण :-

2011 चे जनगणनेनुसार जिल्हयामध्ये दर हजार पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण 946 असून महाराष्ट्र राज्याच्या (929) तुलनेत जास्त आहे. ग्रामीण भागात हेच प्रमाण दरहजार पुरुषामागे 942 तर नागरी भागात 955 आहे.

3.5 अनुसूचित जाती व जमाती :-

जिल्हयामध्ये 2011 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जातीची व अनुसूचित जमातीनी लोकसंख्या अनुक्रमे 188830 व 149507 असून त्यांचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण अनुक्रमे 14.5 % व 11.5 % आहे.

3.6 लोकसंख्यात्मकामनुष्यबळ :-

1991 च्या जनगणने प्रमाणे जिल्हयातील कामगारांची संख्या एकूण लोकसंख्येच्या प्रमाणात 42.2 % एवढी होती. तर 2001 मध्ये जिल्हयातील कामगारांची संख्या 44.5 % आहे. तर 2011 मध्ये जिल्हयातील कामगारांची संख्या 46.8 % आहे. 2001-2011 या दशकामध्ये जिल्हयातील कामगार संख्येच्या प्रमाणात वाढ झालेली आहे. जिल्हयातील एकूण कामगारांपैकी 58.9 % कामगार प्राथमिक क्षेत्रामध्ये म्हणजेच शेती व तिच्याशी संलग्न असलेल्या कामावर गुंतलेले आहे.

3.7 वयोगटानुसार लोकसंख्येचे वर्गीकरण :-

0 ते 14 या वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 2011 मध्ये 23.3% तसेच 15 ते 59 या वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 2011 मध्ये 64.5 % झाली 60 व त्यापेक्षा जास्त वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 2011 मध्ये 12.2% व वय अनिर्देशित गटांची 0.1 % एवढी आहे.

3.8 साक्षरता :-

2011 च्या जनगणनेनुसार एकूण लोकसंख्येच्या 86.99% लोकसंख्या साक्षर असून ग्रामीण भागातील साक्षरतेचे प्रमाण 84.27% तर नागरी भागातील 92.62% आहे. पुरुष आणि स्त्रिया यांची साक्षरतेची टक्केवारी अनुक्रमे 91.92 आणि 81.81 आहे. वर्धा तालुक्यात साक्षरतेचे प्रमाण सर्वाधिक असून समुद्रपुर तालुक्यात सर्वात कमी आहे.

3.9 वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबाची लोकसंख्या :-

जिल्हयामध्ये वापरातील निवासी घरांची संख्या 2001 चे जनगणनेनुसार 211710 एवढी आहे. पैकी 74.4 % ग्रामीण भागात व 25.6 % नागरी भागात आढळते.

तसेच 2011 च्या जनगणनेनुसार जिल्हयामध्ये 3,09,846 कुटुंबे आहेत. त्यापैकी 68.6 % कुटुंबे ग्रामीण भागात व 31.4 % कुटुंबे नागरी भागात आहेत.

4 स्थानिक स्वराज्य संस्था

4.1 स्थानिक स्वराज्य संस्था- उत्पन्न व खर्च :-

सन २०१३-१४ मध्ये जिल्हा परिषदेची सुरुवातीची शिल्लक ` 41140 (प्रत्यक्ष) लाख असून एकूण जमा ` 89845 लाख इतकी आहे. तर खर्च ` 12800 लाख असून अखेरची शिल्लक ` 77045 लाख इतकी आहे.

जिल्हयात 6 नगर परिषदा असून त्यांचे सन 2013-14 ची शिल्लक उत्पन्न ` 4534 लाख असून एकूण जमा ` 14829 लाख इतकी आहे. तर खर्च ` 10217 लाख असून अखेरची शिल्लक ` 4612 लाख इतकी आहे.

जिल्हयात एकूण 517 ग्रामपंचायती असून त्यांचे सन 2013-14 ची सुरुवातीची शिल्लक उत्पन्न ` 2429 लाख असून एकूण जमा ` 6972 लाख इतकी आहे. तर एकूण खर्च ` 3907 लाख असून अखेरची शिल्लक ` 3065 लाख इतकी आहे.

5.1 चालू किंमती नुसार जिल्हा उत्पन्न :-

जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील चालू किंमती नुसार सन 2012-2013 चे स्थूल जिल्हा उत्पन्न ` 1184416 लाख आहे. त्याचप्रमाणे निव्वळ जिल्हा उत्पन्न ` 1087028 लाख असून निव्वळ जिल्हा दरडोई उत्पन्न ` 76223 आहं. चालू किंमती नुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 0.89 % व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 0.90 % आहे.

5.2 स्थिर किंमती नुसार जिल्हा उत्पन्न :-

वर्धा जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील स्थिर किंमतीनुसार सन 2012-2013 चे स्थूल जिल्हा उत्पन्न ` 721895 लाख आहे. त्याचप्रमाणे निव्वळ जिल्हा उत्पन्न ` 656618 लाख आहे. स्थिर किंमती नुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 0.87 % व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 0.88 % आहे.

आकडेवारीच्या उपलब्धतेचा अभाव, अनुरूप निर्देशांकाचा वापर तसेच पध्दतीमधील अंगभूत उणीवा या सर्वांमळे जिल्हा उत्पन्नाचे अचूक अंदाज बांधण्यातध्ये मर्यादा येत असल्याने हे अंदाज ढोबळमानाने जिल्हयातील उत्पन्नाची पातळी आजमावण्याकरीता वापरावेत.

6. वने

6.1 जिल्हयातील एकूण वनक्षेत्र :-

वर्धा जिल्हयामध्ये एकूण वनाखालील क्षेत्रफळ (वनपक्षेत्र) 770.57 चौ. कि. मी. असून ते जिल्हयाच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या 12.2% आहे. या जिल्हयातील बहुतांशी वनभाग हा जिल्हयाच्या उत्तरेकडील आर्वी, कारंजा, आष्टी, वर्धा व सेलू या तहसिल मध्ये आहे. वनक्षेत्राच्या एकूण क्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागांमध्ये विभागणी होते. यापैकी अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसुल विभागाच्या देखरेखीखाली तर राखीव आणि सुरक्षित क्षेत्र हे वनविभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वन व्याप्त क्षेत्राच्या तुलनेत राखीव 58.5% असून संरक्षित वनक्षेत्र 41.1 % व अवर्गीकृत क्षेत्र हे फक्त 0.32 % आहे.

6.2 वनोत्पादन :-

आर्वी व हिंणणी परिक्षेत्रातील भागात उत्तम दर्जाचे सागवाणी झाडाची वने आढळून येतात सागवनी झाडासोबतच या जिल्हयामध्ये सामान्यपणे धावडा, सालई, तेंदु व मवई या जातीचे झाडे आहेत. या वनात पेन, कळंब, पळस, मोह, बेहाडा इत्यादी वनस्पतीचे उत्पादन होते. तसेच येथील वनस्पतीमध्ये करड धोनड, मुशान, मखेल आणि शेंग या प्रमुख जातीचे गवत उगवते. वनउत्पादनापासून सन 2013-14 मध्ये 663696 हजार एवढे उत्पन्न मिळाले.

6.3 वन विकास कार्यक्रम :-

जोराने आलेल्या पावसाच्या पाण्याचा निचरा व पूर यापासून जमिनीचे संरक्षण करण्याचे बाबतीत आणि जमिनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या बाबतीत जंगले महत्वाची कामगिरी बजावतात. त्या दृष्टीने वनविकासाकरीता जिल्हा स्तरावर खालील योजना राबविल्या जातात. (अ) मध्यवर्ती रोप मळ्यांची स्थापना (ब) निकृष्ट वनाचे पुर्नवनिकरण (क) वन समूप योजना (ड) वन संरक्षण तसेच वन्य प्राणी व निसर्ग संरक्षण.

7. कृषि

7.1 जमीनीचा वापर :-

जिल्हयातील 2010-11 वर्षातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र 629 हजार हेक्टर इतके होते. त्यापैकी 2010-11 वर्षामध्ये निव्वळ क्षेत्र 410517 हे.व एकापेक्षा अधिक (दुसोटा) क्षेत्र 50591 हे. असे लागवडी खालील एकूण क्षेत्र 461108 हे व लागवडी लायक क्षेत्र 463392 हे एवढे होते तसेच 2010-11 वर्षातील लागवडीखालील क्षेत्रापैकी निव्वळ कसलेले 74% आणि दुबार लागवडीखालील क्षेत्र 26% या प्रमाणे होते. निव्वळ कसलेल्या क्षेत्राची एकूण भौगोलीक क्षेत्राशी टक्केवारी 67 एवढी होती.

7.2 वहीतीखालील जमीनीचे धारण जमिनी व त्याचे क्षेत्र यांचे गटवार वर्गीकरण

वहीतीखालील जमीनीचे गटाप्रमाणे भूधारकांची आणि क्षेत्राची 2010-11 ची कृषि गणनेनुसार ढोबळमानाने टक्केवारी खालील प्रमाणे दर्शविलेली आहे.

अ.क्र	धारण गट (हेक्टर)	भूधारक (टक्केवारी)	क्षेत्र (टक्केवारी)
		2010-11	2010-11
1	2	3	4
1	0 ते 1.99 पर्यंत	60.6	33.2
2	2 ते 4.99	32.3	42.8
3	5 ते 9.99	6.2	18.4
4	10 ते 20	0.8	4.7
5	20 व त्यापेक्षा जास्त	0.1	0.9

7.3 पीक पध्दती :-

जिल्हयातील पीकाखालील एकूण क्षेत्र 2010-11 वर्षात 461 हजार हेक्टर होते. त्यापैकी अन्नधान्ये पिकाखालील क्षेत्र 102 हजार हेक्टर होते. अन्नधान्ये पीकाखालील क्षेत्रापैकी सर्वात जास्त क्षेत्र म्हणजे 43 हजार हेक्टर डाळ वर्गीय तूर या पिकाखाली होते ज्वारी पिकाखाली 5 हजार हेक्टर, गव्हाखाली 20 हजार हेक्टर होते तर कापसाखालील क्षेत्र 170 हजार हेक्टर होते.

7.4 रासायनिक खतांचे वाटप :-

2013-14 या वर्षी जिल्हयात 85692 मेट्रीक टन रासायनिक खतांचे वाटप करण्यात आले असून यात गेल्या वर्षीच्या तुलनेत घट झालेली आढळून येते. वाटप केलेल्या एकुण खतापैकी जवळपास खरीपासाठी 71.69 % तर रब्बीसाठी 28.30 % वापर केल्याचे दिसून येते.

7.5 पिक संरक्षण :-

पिकाखालील रोगांचा प्रादुर्भाव जस जसा वाढत आहे, तसतसा किटक नाशके व जंतुनाशक औषधांचा वापरही फार मोठया प्रमाणावर अलीकडे होत आहे. खरीप योजने-अंतर्गत जिल्हयामध्ये किटक नाशके जंतुनाशके तसेच रोगसंरक्षण साधन सामुग्री इत्यादी करीता अर्थ सहाय्याची योजना जिल्हयातील कृषि अधिका-यामार्फत तसेच संत्रा फळावरील कोळशी रोगाची निर्मुलन योजना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या मार्फत राबविल्या जातात.

7. 6 शेतमाल साठवणुकीच्या व नियंत्रीत बाजारपेठांच्या सोयी :-

जिल्हयातील सात तालुक्यात कृषी उत्पन्न समित्या कार्यरत असून, त्या सर्व ठिकाणी शेतक-यांनी आणलेल्या विक्री योग्य मालाच्या विक्रीची व साठवणुकीची सोय उपलब्ध आहे. 2013-14 वर्षी गहु 5367.0 टन, ज्वारी 45.21 टन, कापूस 315247 टन, तुर 58154 टन, भूईमुंग 139 टन व सोयाबिन 196015 टन कृषि मालाची विक्री कृषि उत्पन्न बाजार समिती व्दारे करण्यात आली.

7. 7 जमिन सुधारणा अंतर्गत एकात्मिक पानलोट क्षेत्रविकास कार्यक्रम :-

या कार्यक्रमांतर्गत जलसंधारणाच्या आधुनिक परिणामकारक तंत्रज्ञानाचा वापर करुन जमिनीचा ओल टिकवणे, वाहून जाणारे पाणी अडवून पाण्याची पातळी वाढविणे व जमिनीची धुप थांबविण्यास मदत मिळते. याअंतर्गत ढाळीचे बांध, नाला बांध (माती), नाला बांध (सिमेंट), लुज बोलडर व शेततळी इ. प्रकारची कामे राबवून जमीनीची मगदूर कायम ठेवण्यास मदत होते व याव्दारे जमिनीची सुपीकता वाढते.

8. जलसिंचन

8.1 जलसिंचनाची साधने :-

जिल्हयाचा कृषी उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक अत्यंत महत्वाची बाब आहे. विहीरी, लहान पाटबंधारे, मध्यम प्रकल्प, उपसा सिंचन योजनेव्दारे तसेच नदी नाल्यावर पंप बसवून सिंचन केले जाते. जिल्हयामध्ये साखर कारखान्याची उभारणी झाल्यामुळे व त्या कारखान्यात ऊस आवश्यक असल्यामुळे त्यांच्या लागवडीची क्षमता वाढविणे आवश्यक झाले आहे. त्या दृष्टीने शासकिय व वैयक्तिक स्तरावरून जोमाने प्रयत्न सुरु आहेत. पुढील नजिकच्या काळात आजच्या तुलनेत जिल्हयाच्या सिंचन क्षमतेत बराच बदल झालेला आढळून येईल.

8.2 सिंचन प्रकल्प :-

जिल्हयामध्ये बोर, धाम, पंचधारा, डोंगरगांव व पोथरा प्रकल्पाची कामे पुर्ण झालेली असून त्याव्दारे सन. 2013-14 मध्ये 18543 हेक्टर जमिनीला हंगामी सिंचनाची सोय उपलब्ध करुन देण्यात आली. भविष्यात जिल्हयात मध्यम प्रकल्पाव्दारे 39237 हेक्टर सिंचन होण्याची अपेक्षा आहे. अप्पर वर्धा, लोअर वर्धा व लोअर वेणा हे तिनही प्रकल्प पुर्ण झाल्यानंतर हया जिल्हयाची जवळ जवळ 75000 हेक्टर जमीन जास्तीच्या ओलीताखाली येवून शेती विकासाच्या दृष्टिने निश्चितच लाभकारक ठरेल.

9. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकिय सेवा

9.1 पशुधन

या जिल्हयामध्ये 2007 च्या पशुगणनेप्रमाणे पशुधनाची संख्या 610532 इतकी आहे. हीच पशुधनाची संख्या 2003 मध्ये 569876 इतकी होती. 2007 च्या पशुगणनेप्रमाणे गार्ड-बैल 57.2 %, म्हशी-रेडे 10.2 %, मेंढया-बकरे 31.8 % आढळून येते. 2007 च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि.मी मागे पशुधनाची घनता 97 इतकी आढळून येते. 2003 ते 2007 या पाच वर्षांच्या काळात पशुधनाच्या संख्येत जवळ जवळ 7.1 टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे दिसून येते. तसेच कुक्कुटांच्या संख्येत 2007 मध्ये 2003 च्या तुलनेत अंदाजे 50 टक्क्याने घट झाल्याचे आढळते.

9.2 पशुधन व दुग्ध उत्पादन

वर्धा जिल्हा हा “ गौळाऊ ” गुरांचे माहेरघर आहे. विशेष करून आर्वी, कारंजा, व आष्टी तालुक्यात गोपालन प्रामुख्याने केले जाते. म्हशीच्या बाबतीत बहुसंख्य म्हशी हया स्थानिक जातीच्या असून त्या नागपूरी किंवा एलीचपूरी म्हणून ओळखल्या जातात. मुरा व सुर्ता जातीच्या म्हशी सुध्दा काही प्रमाणात हया जिल्हयात आढळतात. सन 2013-14 मध्ये जिल्हयात दुध योजनेद्वारे प्रतिदिनी सरासरी 16.98 हजार लिटर दुध संकलित करण्यात आले.

9.3 पशु वैद्यकिय सेवा

सन 2013-14 मध्ये वर्धा जिल्हयामध्ये 6 पशुवैद्यकिय सर्व चिकित्सालय, 22 पशुवैद्यकिय दवाखाने, 77 प्रथमोपचार केंद्रे व 105 कृत्रिम रेतन केंद्रे आहेत शिवाय हया जिल्हयांत विस्तार कार्य व प्रात्यक्षिकाकरिता 1 फिरते पशुरोग नियंत्रक पथक आहे.

10. मत्स्य व्यवसाय

10.1 मत्स्योत्पादन

वर्धा जिल्हयामध्ये एकूण 9144.00 हेक्टर क्षेत्र मत्स्यउत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय 460 कि.मी. नदीचे पात्र देखील मत्स्य व्यवसायासाठी उपयुक्त आहे. सन 2013-14 मत्स्यव्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या 8167.00 हेक्टर क्षेत्रापासून 3500 मे. टन. भुजल मत्स्योत्पादन घेण्यात आले. त्याचे एकुण मुल्य ₹ 1553.43 लाख एवढे आहे तसेच मत्स्य बिज उत्पादन केंद्राना मत्स्यव्यवसायासाठी 103.00 लाख मत्स्यबीज पुरविण्यात आली, केळझर येथे मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र स्थापन करण्यात आले असून त्यातुन लागवडी साठविण्यासाठी मत्स्यबीज पुरविण्यात येते जिल्हयामध्ये साधारणत रोहू, मरळ व कतला, वावुर इत्यादी प्रकारचे मासे प्रामुख्याने आढळून येतात. जिल्हयात एकूण 44 मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था असून त्यातील सभासंदाची एकूण संख्या 2536 एवढी आहे. तसेच आर्वी तालुक्यामध्ये निम्न वर्धा प्रकल्प मत्स्यव्यवसायाखाली आल्याने एकूण मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रात चांगली वाढ दिसून आलेली आहे.

10.2 मत्स्योत्पादन विकास कार्यक्रम

वर्धा जिल्हयामध्ये मत्स्य व्यवसायाचा विकास करण्याकरीता जिल्हा योजने अंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबवीले जातात.

वर्धा जिल्हयातील क्षेत्र भूधारक शेतकरी/दारिद्र्यरेषेखालील समाविष्ट मत्स्य कास्तकार अनूसूचित जाति/जमातीतील पात्र कास्तकारांना आर्थिक मदत देवून रोजगाराचे अतिरीक्त साधन उपलब्ध होण्याचे दृष्टीने मत्स्यव्यवसाय विभागातर्फे 5 हे. मत्स्यतळी खोदकाम आणि 100 हे. जलक्षेत्रात सधन मत्स्यशेती या दोन योजना प्रस्तावित करण्यात आल्या आहे. मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना केळझर येथे करण्यात आली.

11. विद्युत

11.1 विद्युतीकरण

2011 च्या जनगणनेनुसार जिल्हयांमध्ये एकूण 1376 गावे, 6 शहरे व 7 सॅसस टाउन आहे. त्यापैकी 31 मार्च 2014 पर्यंत 1290 गावांचे असे एकूण जिल्हयामध्ये 94 % विद्युतीकरण पूर्ण झाले आहे.

11.2 विज पुरवठा केलेले शेतीचे पंप

जिल्हयांमध्ये 31 मार्च, 2014 पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत 57231 शेतीच्या पंपांना विज पुरवठा करण्यात आला.

11.3 विद्युत वापर

2013-14 मध्ये 663620 हजार किलो वॉट तास विद्युत वापर करण्यात आली. त्यापैकी 35.0 % घरगुती कामासाठी, 11.0 % व्यापारीक कामासाठी (लघुशक्तीसाठी) 12.0 %, औद्योगिक उत्पादनाकरिता 10.0 % सार्वजनिक दिवाबत्ती करिता 21.65 % शेतीकरिता व इतर बाबीसाठी 9.97 % वापर करण्यांत आल्याचे आढळते. तसेच जिल्हयामध्ये 31 मार्च, 2014 अखेर पर्यंत 3.49 लाख विद्युत कनेक्शन्स दिले गेले.

12. खाणकाम व उद्योग

12.1 खनिज उत्पादन

जिल्हयांमध्ये मुख्य खनिजे आढळून येत नाहीत तरीही रेती, माती, मुरुम, गिट्टी इत्यादी पासून अल्पशा प्रमाणात महसूल प्राप्त होतो.

12.2 उद्योग आणि कामगार

जिल्हयात नोंदणीकृत झालेल्या कारखान्यांची संख्या 200 होती त्यापैकी 145 कारखाने चालु स्थितीमध्ये असून त्यात 8396 कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला.

ii

13. वाहतूक व दळणवळण

13.1 लोहमार्ग

जिल्हयात 31 मार्च 2010 अखेरपर्यंत एकेरी लांबीचे रुंद लोहमार्ग 65 कि.मी. दुहेरी लांबीचे रुंद लोहमार्ग 225 कि.मी. तिहेरी व अधिक लांबीचे रुंद लोहमार्ग 70 कि.मी. आणि अरुंद लोहमार्ग 37 कि.मी. असे एकूण 397 कि.मी. लांबीचे लोहमार्ग आहेत. वर्धा शहर हे दिल्ली मद्रास व हावडा मुंबई मार्गाने जोडलेले महत्वाचे शहर आहे.

13.2 रस्त्यांची लांबी

वर्धा जिल्हयातून बनारस-कन्याकुमारी राष्ट्रीय महामार्ग क्र.7 व धुळे-हावडा राष्ट्रीय महामार्ग क्र.6 हे जातात. जिल्हयामध्ये मार्च 2014 अखेर पर्यंत जिल्हयातील अस्तित्वातील रस्त्यांची लांबी पूढीलप्रमाणे आहे. जिल्हयात एकूण 4756.27 कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम पूर्ण करण्यात आले. यात प्रामुख्याने डांबरी रस्ते 3425.53 कि.मी, खडीचे रस्ते 700.05 किमी, व 254.79 किमीच्या सिमेंट रस्त्यांचा समावेश आहे. वर्धा जिल्हा रस्ते विकास आराखडा सन 2001-2021 अंतर्गत एकूण 108 कि.मी.चे राष्ट्रीय महामार्ग तर 676 कि.मी.चे राज्यमार्गाचे बांधकाम पूर्ण करण्याचे उददीष्ट्ये आहे.

13.3 नोंदणी करण्यात आलेली वाहने.

जिल्हयामध्ये मार्च 2014 अखेर पर्यंत निरनिराळ्या प्रकारच्या एकूण मोटार वाहनांची संख्या 194631 एवढी आहे. त्यात 91% प्रवासी वाहने आहेत तर 9% मालवाहतूक वाहने आहेत. 2012-13 वर्षाच्या तुलनेत 2013-14 यावर्षी मोटार वाहनांच्या संख्येत जवळपास 5.0 टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

13.4 टपाल व तार कार्यालये.

जिल्हयामध्ये मार्च 2014 अखेर पर्यंत 183 टपाल कार्यालये, आहे. जनगणना 2011 नुसार दर लाख लोकसंख्येमागे 14 टपाल कार्यालये आहेत. 2013-14 या वर्षात वैयक्तीक दुरध्वनीची संख्या 18783 व 425 सार्वजनिक दुरध्वनी असून मोबाईलचा वापर वाढल्याने सन. 2012-13 च्या तुलनेत दुरध्वनीच्या संख्येत घट झाल्याचे आढळते.

14. कामगार व रोजगार

14.1 रोजगार

जिल्हयामध्ये मार्च 2014 अखेर निरनिराळ्या उद्योगांमध्ये 610 आस्थापना असून त्यामध्ये एकूण 39487 लोकांना रोजगार उपलब्ध झाला. त्यापैकी 19897 लोकांना खाजगी, 11453 लोकांना निमशासकीय व 8137 लोकांना शासकीय मध्ये रोजगार उपलब्ध झाला. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये 50 % व खाजगी क्षेत्रामध्ये 50 % कामगार आहेत. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत एकूण 0.27 टक्के रोजगारात वाढ झालेली आहे.

14.2 रोजगार विनिमय केंद्रे

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून दिसून येते की 2013-14 मध्ये 2247 उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरीता नावे नोंदविली असून एकूण नोंदणी केलेले उमेदवार 40996 आहेत. त्यापैकी फक्त 551 लोकांना काम मिळाल्याचे दिसून येते.

14.3 कृषि व विगर कृषि आस्थापना :- (आर्थिक गणना-2005 अस्थायी)

जिल्हयामध्ये कृषि व विगर कृषि उद्योगांची संख्या 22154 आहे. यापैकी 13532 आस्थापना ग्रामीण भागात तर 8622 आस्थापना नागरी भागात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनांपैकी 96.8% उद्योग विगरकृषि असून 3.2% कृषि उद्योग आहे.

14.4 कामगार :-

कृषि व विगर कृषि आस्थापनामध्ये 71854 कामगार वेतनावर काम करीत आहे. यापैकी 37993 कामगार ग्रामीण भागात तर 33861 कामगार नागरी भागात काम करीत आहेत. एकूण कामगारांपैकी वेतनावर काम करीत असलेल्या कामगारांची संख्या 57% असून त्यात ग्रामीण 53% तर शहरी 47% आहे.

15 सहकार

15.1 सहकार :-

वर्धा जिल्हयात 31 मार्च 2014 अखेर विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या 1777 असून त्यातील एकूण सभासदांची संख्या 550 हजार आहे. वर्ष 2012-13 च्या तुलनेत चालु वर्षात सहकारी संस्थांच्या संख्येत घट आहे. तर एकूण सभासदांच्या संख्येत वाढ झाल्याचे दिसून येते.

बीगर शेती संस्थांची संख्या 252 एवढी आहे. उत्पादन संस्था एकूण 553 असून त्यापैकी सर्वात जास्त म्हणजे 369 संस्था हया दुग्ध व्यवसायासंबंधी निगडीत आहे.

सामाजिक संस्था एकूण 614 असून गृहनिर्माण संस्था या सर्वात जास्त आहेत व त्यांची संख्या 175 एवढी आहे. प्राथमिक कृषी पत संस्थांच्या सभासदांची संख्या सर्वात जास्त म्हणजे 1.96 लाख इतकी आहे.

प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थामार्फत 2013-14 मध्ये 10564 लाख च्या कर्जाचे वाटप शेतकरी सभासदांना करण्यात आले. 31.3.2014 अखेर कर्जाची थकबाकी 4208 लाख आहे. वर्धा जिल्हयात एकूण 167 मान्यताप्राप्त सावकारामार्फत कर्जाचे वाटप करण्यात येते. सावकारामार्फत 2013-14 या वर्षात एकूण 1293 लाख च्या कर्जाचे वाटप करण्यात आले आहे.

15.2 किरकोळ बाजारभाव

सन 2013-14 मध्ये काही महत्वाज्ञच्या जिवावश्यक वस्तुंच्या सरासरी किरकोळ किंमती (गामिण) व दर किलो मागे पुढील प्रमाणे आहेत. तांदुळ उत्तम ` 41.56, गहू (मध्यम) ` 19.79, चनादाळ ` 47.63, तुरदाळ ` 69.38, फल्ली तेल ` 124.69, गुळ ` 44.88, साखर ` 34.23, म्हशीचे दुध प्रति लिटर ` 28.00, बोकडाचे मास ` 349.00, वनस्पती तुप ` 88.90, अंडी प्रति डझन ` 91.50, बटाटे ` 19.98, कांदे ` 30.56, चहा ` 216.77, कपडे धुण्याचा साबण प्रति बार ` 30, आंघोळीचा साबण प्रति वडी ` 23.50 आहे.

16. शैक्षणिक सुविधा

16.1

वर्धा जिल्हयात 2013-14 या वर्षात एकूण 1178 प्राथमिक 316 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व 94 महाविद्यालये कार्यरत आहेत.

16.2

2013-14 या वर्षात प्राथमिक शाळेत 94902 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेत 135649 व महाविद्यालयात 18158 अशा एकूण 248709 विद्यार्थ्यांनी आपला अभ्यासक्रम पूर्ण केला आहे. 1588 शैक्षणिक संस्थेत 9720 शिक्षक कार्यरत आहेत.

17. सार्वजनिक आरोग्य सेवा

17.1

सार्वजनिक आरोग्याच्या दृष्टीने वैद्यकीय सेवा या शासन जिल्हा परिषद, नगर परिषद तसेच धर्मदाय संस्थेमार्फत उपलब्ध करून दिल्या जातात. जिल्हयात सन 2013-14 मध्ये एकूण 10 रुग्णालये, 32 दवाखाने, 9 प्रसुतीगृहे व 27 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे कार्यरत आहेत.

17.2 जन्म मृत्यूचे प्रमाण :-

जिल्हयातील सन 2013-14 मध्ये एकूण 17874 जन्म आणि 9365 मृत्यू तसेच 296 बालमृत्यू नोंदविल्या गेलेत. ग्रामीण भागात जन्म मृत्यूची नोंद काटेकोरपणे होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाटते.

17.3 कुटुंब कल्याण कार्यक्रम:-

जिल्ह्यात मार्च 2014 अखेर एकूण 65 कुटुंब नियोजन केंद्रे अस्तीत्वात होती. त्यापैकी ग्रामीण भागात 41.5% व नागरी भागात 58.5% आहेत. निर्बीजीकरण केलेल्यांची एकूण संख्या 8357 इतकी असून त्यापैकी 3% पुरुषांनी व 97% स्त्रीयांनी शस्त्रक्रीया करून घेतल्याचे आढळते. निर्बीजीकरण केलेल्या व्यक्तीपैकी 48% व्यक्ती ग्रामीण भागातील होत्या. तसेच लूप पध्दतीचा वापर 4332 स्त्रिया करीत असल्याचे आढळते. लोकसंखेला आळा घालण्याच्या दृष्टीने शासनातर्फे कुटुंब कल्याण हा कार्यक्रम दरवर्षी नियमीतपणे राबविण्यात येत असतो.

18. जिल्हा वार्षिक योजना-2013-14

18.1 सर्वसाधारण योजना :-

जिल्हा वार्षिक योजना 2013-14 अंतर्गत सर्वसाधारण योजनांतर्गत एकूण मंजूर नियतव्यय ` ८५००.०० लक्ष, तर मार्च-14 अखेरीस झालेला खर्च ` 7081.88 लक्ष इतका होता. तरतुदीशी खर्चाची टक्केवारी 83 इतकी होती. झालेल्या खर्चामध्ये प्रामुख्याने कृषि व संलग्न सेवा अंतर्गत प्राप्त तरतूद ` 742.46 लक्ष तर खर्च ` 734.33 लक्ष, ग्रामिण विकास कार्यक्रमांतर्गत एकूण प्राप्त निधी ` 1476.07 लक्ष तर खर्च ` 1317.49 लक्ष, पाटबंधारे व पूरनियंत्रण अंतर्गत प्राप्त निधी ` 158.30 लक्ष तर खर्च ` 157.93 लक्ष इतका होता.

18.2 अनुसूचित जाती उप योजना व आदिवासी उपयोजना :-

अनुसूचित जाती उप योजनेअंतर्गत सन 2013-14 या वर्षात एकूण मंजूर नियतव्यय ` 2871.00 लक्ष होता. अंतीम सुधारीत तरतूद ` 2871.00 लक्ष, तर मार्च-14 अखेरीस झालेला खर्च ` 2407.55 लक्ष इतका होता. आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील योजनेअंतर्गत सन 2013-14 या वर्षात एकूण मंजूर नियतव्यय ` 2223.07 लक्ष होता. अंतीम सुधारीत तरतूद ` 2223.07 लक्ष तर मार्च-14 अखेरीस झालेला खर्च ` 1992.78 लक्ष इतका होता.

18.3 खासदार/आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम :-

खासदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत 2013-14 या वर्षात ` 250.00 लक्ष एवढा निधी प्राप्त झाला त्यात 100 कामे मंजूर करण्यात आली तर मार्च-14 अखेरीस ` 121.63 लक्ष इतका खर्च झाला.

त्याचप्रमाणे आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत सन 2013-14 या वर्षात ` 984.89 लक्ष एवढा निधी प्राप्त झाला त्यात 279 नवीन कामे मंजूर करण्यात आली तर मार्च-14 अखेरीस जुन्या व नवीन कामावर ` 972.75 लक्ष इतका निधी खर्च झाला.

19. ईतर

19.1 वृत्तपत्रे व नियतकालीके

जिल्हयात 31 मार्च 2014 रोजी 14 दैनिके, 30 साप्ताहीके प्रकाशित करण्यात आलीत.

वाचनालये / ग्रंथालये

जिल्हयामध्ये जिल्हा मुख्यालयात शासकीय ग्रंथालयाची सोय उपलब्ध आहे. याशिवाय जिल्हयात निरनिराळया संस्थेकडून वाचनालये चालविण्यात येतात. वर्धा जिल्हयात एकूण 114 ग्रंथालये असून त्यात "अ" वर्गाचे 6, "ब" वर्गाचे 17, "क" वर्गाचे 30 "ड" वर्गाची 61 ग्रंथालये कार्यरत असून यात " गांधी अध्ययन केंद्र " या महत्वाच्या वाचनालयाचा प्रामुख्याने उल्लेख करावा लागेल.

19. 2 करमणूक व प्रेक्षणिय स्थळे

या जिल्हयामध्ये सन 2013-14 मध्ये 4 कायम स्वरुपाची चित्रपट गृहे व 1 सरकारमान्य व्हीडीओ केंद्रे आहेत. दर तिन लाख लोकसंख्येमागे साधारणतः 1 चित्रपट गृह पडते. व 223 केबल चालक आहेत.

वर्धा जिल्हयामध्ये बोर धरण, महाकाळी धरण, विश्व शांतिस्तूप व गिताई मंदिर ई. प्रेक्षणिय स्थळे असून दर्शनीय स्थळामध्ये सुप्रसिध्द सेवाग्राम मध्ये " बापूकुटी " व पवनार येथील परमधाम आश्रम याचा उल्लेख करावा लागेल.

2. जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - 2014
दृष्टिक्षेपात वर्धा जिल्हा

अ.क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
एक	प्राकृतिक रचना			
1	भौगोलिक स्थान			
	1.1 उत्तर अक्षांश	अंश	20.18-21.21	16.4-22.1
	1.2 पूर्व रेखांश	अंश	78.33-79.15	72.6-80.9
	1.3 क्षेत्रफळ	हजार चौ.कि.मी.	6	308
2	प्रशासकीय रचना			
	2.1 तालुके (जनगणना - 2011)	संख्या	8	355 @@
	2.2 शहरे (गणना शहरासह) (जनगणना - 2011)	संख्या	13	534
	2.3 एकूण गावे (जनगणना - 2011)	संख्या	1376	40,959
	2.4 पैकी निर्जन गावे	संख्या	403	2,706
दोन	स्थानीक स्वराज्य संस्था			(2013-14) \$
1	महानगरपालिका	संख्या	0	26
2	नगरपरिषदा	संख्या	6	220
3	कटकमंडळे	संख्या	0	7
4	पंचायत समित्या	संख्या	8	351
5	ग्रामपंचायती	संख्या	517	27,873
6	नगरपंचायत	संख्या	-	12
तीन	लोकसंख्या (जनगणना-2011)			
1	ग्रामीण	हजार	877	61,556
2	नागरी	हजार	423	50,818
3	एकूण	हजार	1300	1,12,374
4	पुरुष	हजार	668	58,243
5	स्त्रिया	हजार	632	54,131
6	स्त्रिया प्रति हजार पुरुष	संख्या	946	929
7	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	हजार	189	13,276
	7.1 एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	टक्के	14.5	11.8
8	अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	हजार	150	10,510
	8.1 एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	टक्के	11.5	9.4
9	घनता (लोकसंख्या प्रति चौ.कि.मी.)	संख्या	206	365
@@ मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हयामधील तीन तहसिल वगळून, \$राज्य निवडणूक आयोगाच्या अहवालानुसार				

10	साक्षरतेचे प्रमाण			(2011*)
	10.1 ग्रामीण	टक्के	84.27	77.0
	10.2 नागरी	टक्के	92.62	88.7
	10.3 एकूण	टक्के	86.99	82.3
	10.4 पुरुष	टक्के	91.92	88.4
	10.5 स्त्रिया	टक्के	81.81	75.9
	10.6 साक्षरतेमध्ये महाराष्ट्राचा देशात क्रमांक	क्रम संख्या	उ.ना	बारावा
11	दारिद्र्य रेषेखालील ग्रामीण कुटुंबे (2002)	लाख	0.90	45.19
चार	जिल्हा उत्पन्न अंदाज			
1	चालू किंमतीनुसार		2012-13	2012-13 +
	1.1 एकूण उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	11844	13,23,768
	1.2 दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	83052	1,15,027
	1.3 एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	10870	11,96,754
	1.4 दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	76223	1,03,991
2	स्थिर किंमतीनुसार (2004-05)			2012-13 +
	2.1 एकूण उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	7218	8,25,832
	2.2 दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	50620	71,760
	2.3 एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	6566	7,39,040
	2.4 दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	46043	64,218
+ पहिले सुधारीत अंदाज				
पाच	कृषि		(2010-11 *)	(2011-12*)
1	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	629	30,758
2	जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	56	5,211
3	जंगलव्याप्त क्षेत्राचे भौगोलिक क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के	8.9	16.94
4	शेतीला उपलब्ध असलेली जमीन			
	4.1 बिगर- शेती वापराखालील	हजार हेक्टर	20	1,450
	4.2 पडीत आणि लागवाडीलायक नसलेली	हजार हेक्टर	28	1,728
	4.3 एकूण	हजार हेक्टर	48	3,178
*अस्थायी +पहिले सुधारीत अंदाज				

5	पडीत जमिनीव्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन		-	2011-12 *
	5.1 कायम गुरेचरण व इतर	हजार हेक्टर	0	1,244
	5.2 झाडे-झुडपांखालील	हजार हेक्टर	0	250
	5.3 लागवडीलायक परंतु पडीत	हजार हेक्टर	0	919
6	पडीत जमीन			
	6.1 चालू पड	हजार हेक्टर	20	1,378
	6.2 इतर पड	हजार हेक्टर	15	1,192
7	पिकाखालील क्षेत्र			
	7.1 पिकाखालील निव्वळ पेरणी क्षेत्र	हजार हेक्टर	411	17,386
	7.2 दुसोटा / तिसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	51	5,720
	7.3 एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	461	23,106
8	ओलिताखालील क्षेत्र / सिंचनाखालील क्षेत्र		2010-11	2011-12 *
	8.1 निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	50	उ. ना
	8.2 एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	50	उ. ना
9	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र		2010-11	2012-13
	9.1 तृणधान्ये	हजार हेक्टर	264	7,440
	9.2 कडधान्ये	हजार हेक्टर	75	3,322
	9.3 तेलबिया	हजार हेक्टर	167	3,652
	9.4 ऊस (तोडणीक्षेत्र)	हजार हेक्टर	0.30	935
	9.5 कापूस	हजार हेक्टर	171	4,187
10	पर्जन्य (सरासरी) 2013	मि.मी.	1210.00	1464.60
11	जमीन वहिती धारण क्षेत्र		2010-11	
	11.1 क्षेत्र 2 हेक्टरपेक्षा कमी	हजार हेक्टर	146	8,925
	11.2 क्षेत्र 2 ते 10 हेक्टर	हजार हेक्टर	268	9,758
	11.3 क्षेत्र 10 हेक्टरपेक्षा जास्त	हजार हेक्टर	25	1,084
* अस्थाई				
सहा	अंशतः व पूर्णतः सिंचन क्षमता निर्माण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्यांखालील क्षेत्र			30 जून, 2013 पर्यंत
1	मोठे पाटबंधारे प्रकल्प	संख्या	1	105 \$
	1.1 लाभक्षेत्र (निर्मित सिंचन क्षमता)	हजार हेक्टर	35	2,719
2	मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प	संख्या	6	298 \$
	2.1 लाभक्षेत्र (निर्मित सिंचन क्षमता)	हजार हेक्टर	39	867
3	लघु पाटबंधारे प्रकल्प (राज्यक्षेत्र)	संख्या	16	3884 \$
	3.1 लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	6	1,340
4	लाभ क्षेत्रातील विहिरींद्वारे 2012-13 मधील अतिरिक्त सिंचन क्षेत्र	हजार हेक्टर	29	857
\$ पूर्ण प्रगतीप्रथावरील घटकांची अस्थाई संख्या		17		

सात	पशुसंवर्धन (पशुगणना-2007*)			
1	एकूण पशुधन	हजार	611	35,955
2	गो जातीय	हजार	349	16,184
3	महिषवर्गीय	हजार	62	6,073
4	मेंढया व शेळ्या	हजार	194	13,301
5	कोंबडया व बदके	हजार	271	64,756
आठ	सहकार क्षेत्र		2013-14	31/03/2013 *
1	सहकारी संस्था	संख्या	1777	2,30,673
2	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	339	21,238
	2.1 सभासद संख्या	हजार	196	16,813
	2.2 दिलेली कर्जे	लाख	10565	8,32,400
	2.2 येणे कर्जे	लाख	7382	10,00,900
3	सहकारी दुग्धसंस्था	संख्या	369	26,527
	* अस्थायी			
नऊ	वीज		2013-14	31/03/2014 अखेर
1	विद्युतीकरण झालेली गावे	संख्या	1290	40,950
2	वीज पुरवठा केलेले कृषी पंप संच	हजार	55	4026
3	विजेचा वापर			2012-13
	3.1 घरगुती	दशलक्ष कि.वॅ.तास	232	22,831
	3.2 वाणिज्यिक	दशलक्ष कि.वॅ.तास	75	12,635
	3.3 औद्योगिक	दशलक्ष कि.वॅ.तास	80	38,110
	3.4 कृषि	दशलक्ष कि.वॅ.तास	143	20,984
	3.5 इतर + सार्वजनिक दिवाबत्ती	दशलक्ष कि.वॅ.तास	131	6,105
	3.6 एकूण	दशलक्ष कि.वॅ.तास	663	100,665
दहा	परिवहन व दळणवळण			31/03/2013
1	रेल्वे मार्गाची एकूण लांबी	कि.मी.	397	6,107
2	रस्त्यांनी जोडलेली गावे (31/03/2014 अखेर)			
	2.1 बारमाही	संख्या	1010	40,158
	2.2 हंगामी	संख्या	26	690
3	रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित)		2013-14	2012-13
	3.1 राष्ट्रीय महामार्ग	कि.मी.	108	4,376
	3.2 राज्य महामार्ग	कि.मी.	676	27,528

	3.3 प्रमुख जिल्हामार्ग	कि.मी.	681	50,256
	3.4 इतर जिल्हामार्ग	कि.मी.	1629	47,573
	3.5 ग्रामीण रस्ते	कि.मी.	1662	1,06,745
	3.6 एकूण (3.1 ते 3.5) (न.पा/मनपा अंतर्गत रस्ते वगळून)	कि.मी.	4756	2,43,172
अकरा	नोंदणीकृत कारखाने व रोजगार			
1	नोंदणीकृत कारखाने (2013)	संख्या	200	44,859
2	नोंदणीकृत चालू कारखाने (2013) (त्यांतील कामगार) (2013)	संख्या	145	37,339
3	साखर कारखाने * (साखरेचे उत्पादन) *	संख्या हजार मे. टन	2 (बंद-1) 16710	202 58.4
4	सहकारी सूत गिरण्या *	संख्या	6	148
*31 मार्च, 2013 रोजीची अस्थाई आकडेवारी				
बारा	कर्मचारी गणना (1 जुलै 2008 रोजी भरलेली पदे)			
1	शासकीय	हजार	8	593
2	जिल्हा परिषदा	हजार	8	468
3	नगर परिषदा	हजार	2	52
4	महागरपालिका (मुंबई म.पा.वगळून)	हजार	0	106
तेरा	शिक्षण क्षेत्र			2013-14*
1	प्राथमिक शिक्षण (1 ते 8 वी)			
	1.1 एकूण शाळा	संख्या	1178	1,03,262
	1.2 विद्यार्थी	हजार	94	16,159
	1.3 शिक्षक	हजार	5	499
	1.4 प्रति शिक्षक विद्यार्थी	संख्या	20	32
2	माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिक सह)			
	2.1 एकूण शाळा	संख्या	316	23,752
	2.2 विद्यार्थी	हजार	136	5,911
	2.3 शिक्षक	हजार	4	213
	2.4 प्रति शिक्षक विद्यार्थी	संख्या	34	28
3	उच्च शिक्षण \$			
	3.1 संस्था	संख्या	94	3,277
	3.2 एकूण विद्यार्थी	हजार	18	1,867
* अस्थायी \$ वैद्यकीय, अभियांत्रिकी कक्ष संस्था वगळून 19				

4	तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण		2013-14	2013-14
	4.1 व्यवसाय पदवी शिक्षण संस्था (प्रवेश क्षमता)	संख्या	7	932
		संख्या	3090	1,90,278
	4.2 व्यवसाय पदविका शिक्षण संस्था, (प्रवेश क्षमता #)	संख्या	12	908
		संख्या	3954	2,05,801
	4.3 शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (2013-14) (प्रवेश क्षमता)	संख्या	8	417
		संख्या	1,540	75,007
	4.4 अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (2013-14) (विना अुदानीत) (प्रवेश क्षमता)	संख्या	6	364
		संख्या	600	42,740
चौदा	सार्वजनीक आरोग्य		2013-14	2013
1	रुग्णालये	संख्या	9	1,395
2	दवाखाने	संख्या	32	3,087
3	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	27	1,816
4	प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे	संख्या	181	10,580
5	प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	0	193
पंधरा	आदिवासी कल्याणकारी योजना		2013-14	
1	आदिवासी आश्रमशाळा (त्यांतील विद्यार्थी)	संख्या	13	1,109
		संख्या	4249	4,49,061
सोळा	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना		2013-14	2013-14
1	मागासवर्गीयांसाठी वसतिगृहे (त्यांतील विद्यार्थी)	संख्या	58	2754
		संख्या	2297	136,015
सतरा	सार्वजनिक वितरण व्यवस्था		2013-14	2013-14
1	रास्त भावाची दुकाने	संख्या	826	50,339
2	पुरविलेला एकूण साठा		2013-14	2012-13
	2.1 गहू	लाख टन	0.20	31.85
	2.2 तांदूळ	लाख टन	0.27	20.74
				जून, 2014
3	शासकीय गोदामे (साठवण क्षमता)	संख्या	14	1,063
		हजार टन	9.7	599

3. जिल्हा योजनेचा आढावा

विविध विकास योजना

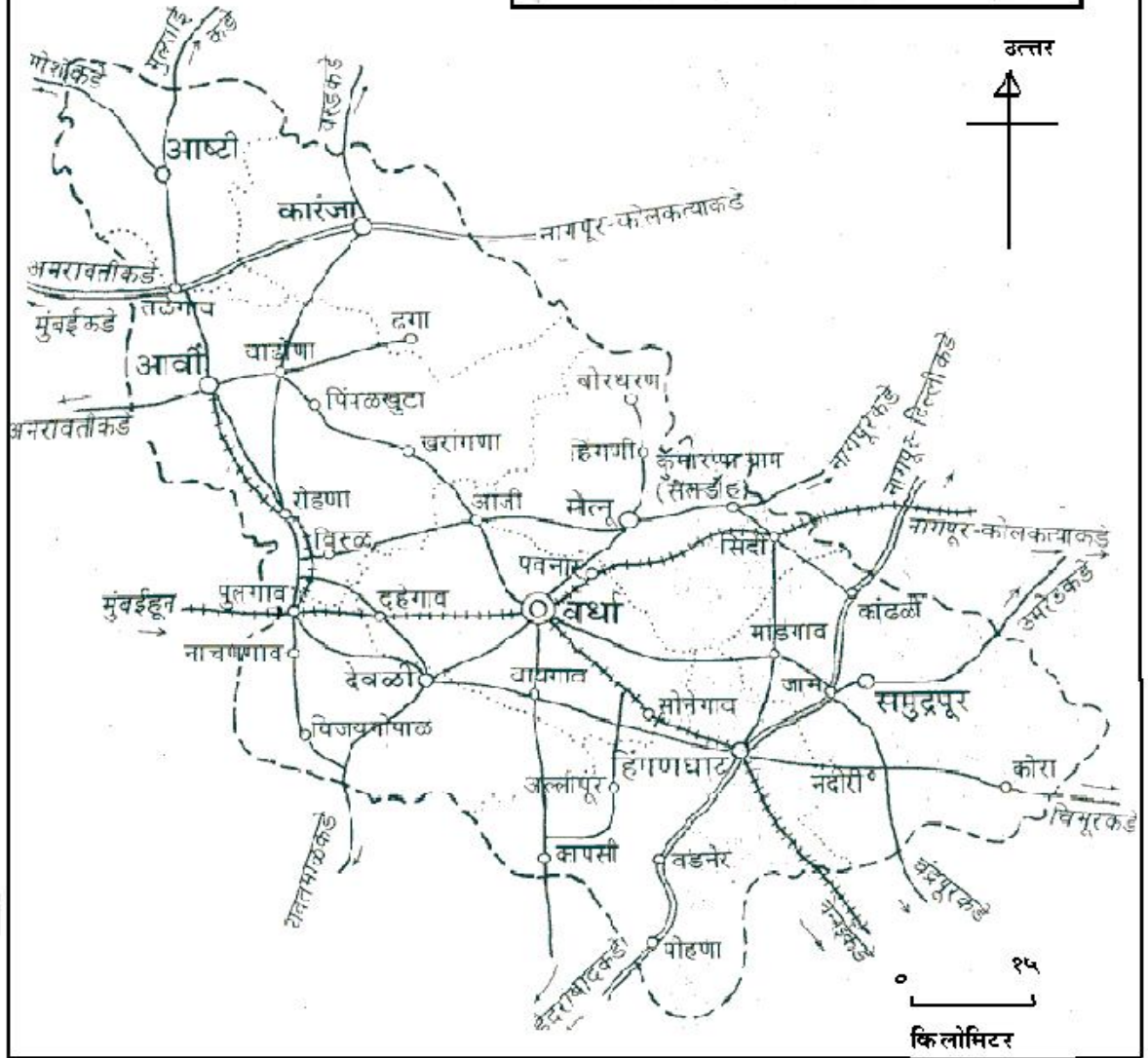
सन २०१३-१४ मध्ये जिल्ह्यात सर्वसाधारण, अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना क्षेत्रबाह्य अंतर्गत कृषि व संलग्न सेवा या विकास शिर्षाखाली ` 1402.72 लाख, ग्रामीण विकास या शिर्षाखाली ` 2112.51 लाख, पाटबंधारे विकास या शिर्षाखाली ` 157.93 लाख, विद्युत विकास या शिर्षाखाली ` 177.00 लाख, उद्योग व खाण या शिर्षाखाली ` 56.55 लाख, वाहतुक व दळणवळण या शिर्षाखाली ` 1949.64 लाख, सर्वसाधारण आर्थिक सेवा या शिर्षाखाली ` 82.43 लाख व सामाजिक व सामूहिक सेवा या शिर्षाखाली ` 5441.03 लाख निधी खर्च झालेला आहे.

जिल्ह्यातील विविध योजनांतर्गत नियतव्यय व खर्चाचा आढावा

जिल्हा :- वर्धा					(` लाखत)
जिल्हा योजना	2012-13		2013-2014		2014-2015
	नियतव्यय	खर्च	नियतव्यय	खर्च	नियतव्यय
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
सर्वसाधारण योजना	8000.00	7759.85	8500.00	7081.88	9500.00
अनुसूचित जाती उपयोजना	2871.00	2190.48	2871.00	2407.55	2942.00
आदिवासी उपयोजना	0	0	0	0	0
आदिवासी उपयोजना क्षेत्रबाहेरील योजना	2050.16	1766.92	2223.07	1992.78	2420.38
डोंगरी विकास कार्यक्रम	0	0	0	0	0
खासदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	500.00	250.00	500.00	121.63	500.00
आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	800.00	731.42	984.89	972.75	800.00
आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा.					

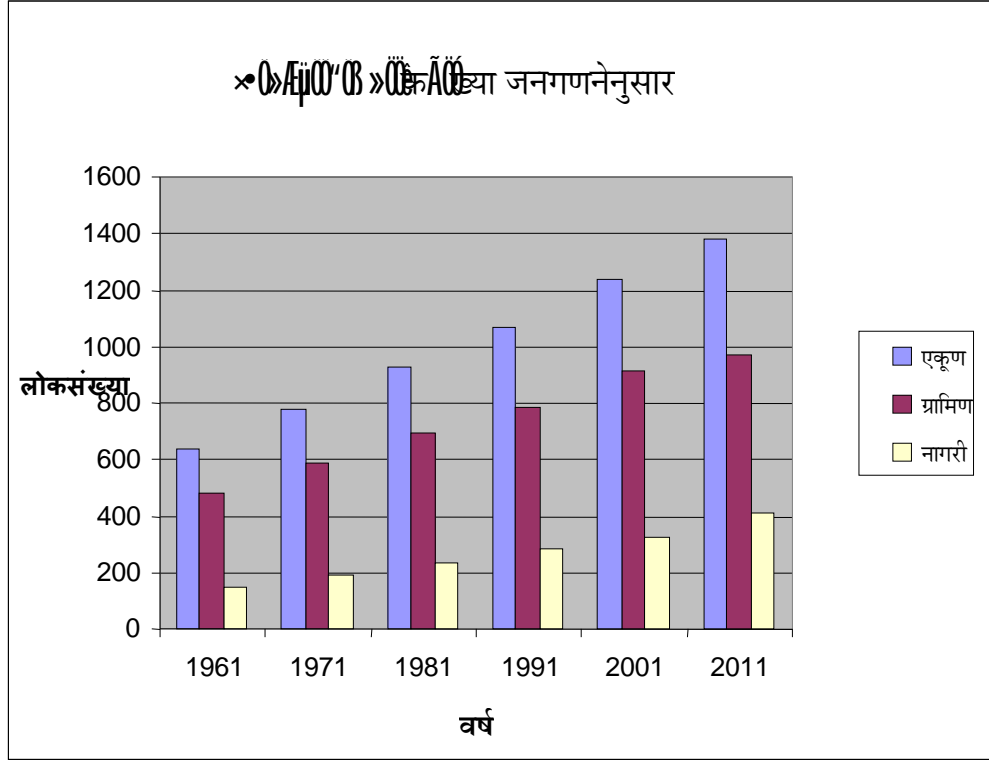
वर्धा जिल्हा
प्रमुख रस्ते व ब्रोडमार्ग

सूची	
—————	राष्ट्रीय महामार्ग
—————	पम्बू रस्ते
+++++	लोहमार्ग
⊙	जिल्हा मुख्यालय
○	तालुका मुख्यालय
○	गाव

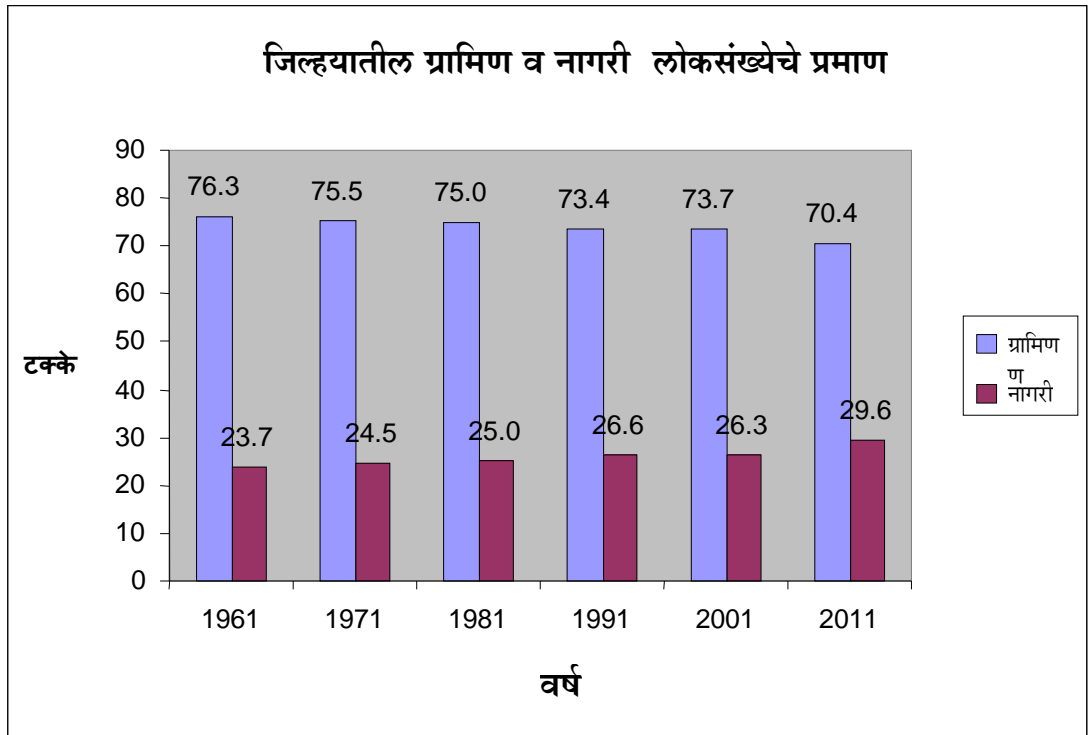

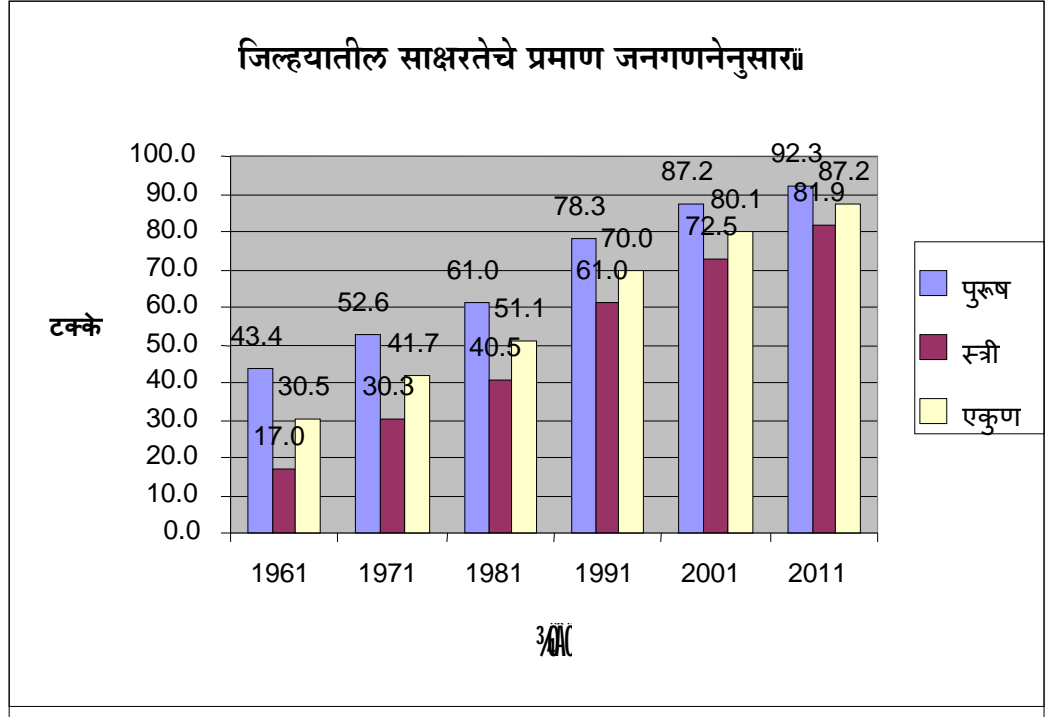
आलेख क्र -1

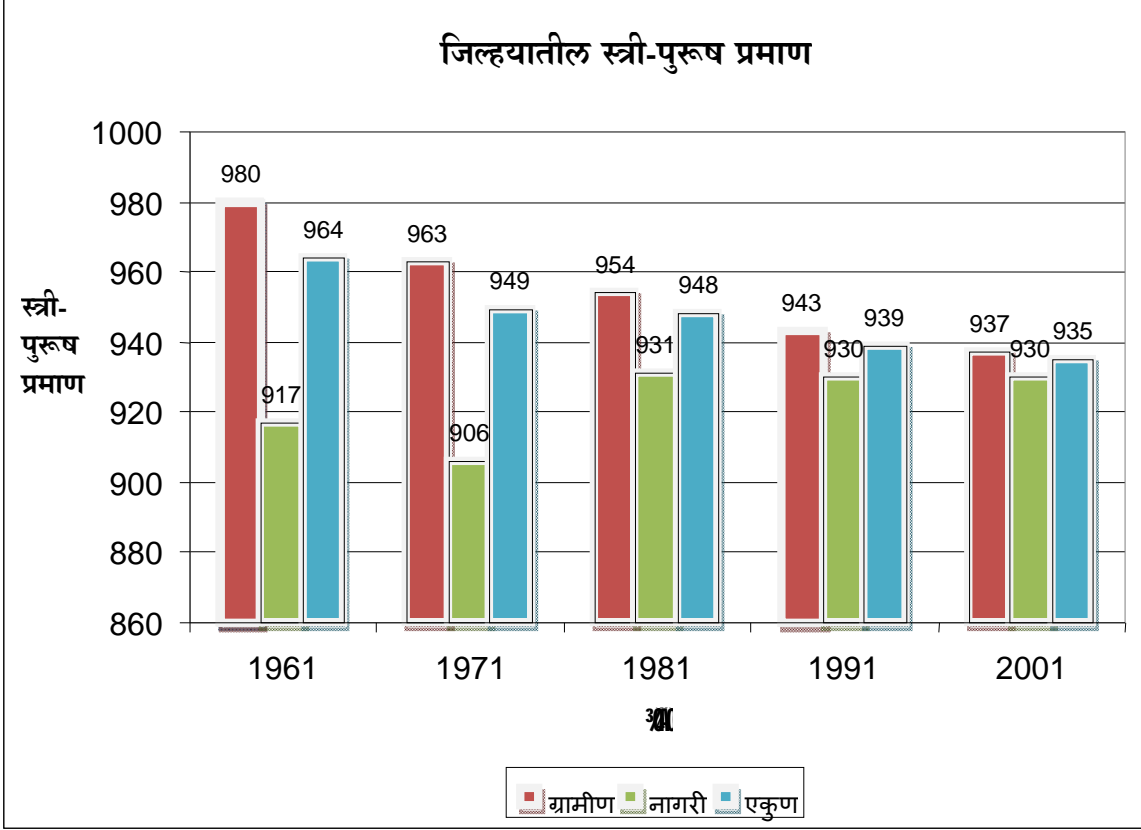
आलेख क्र -2

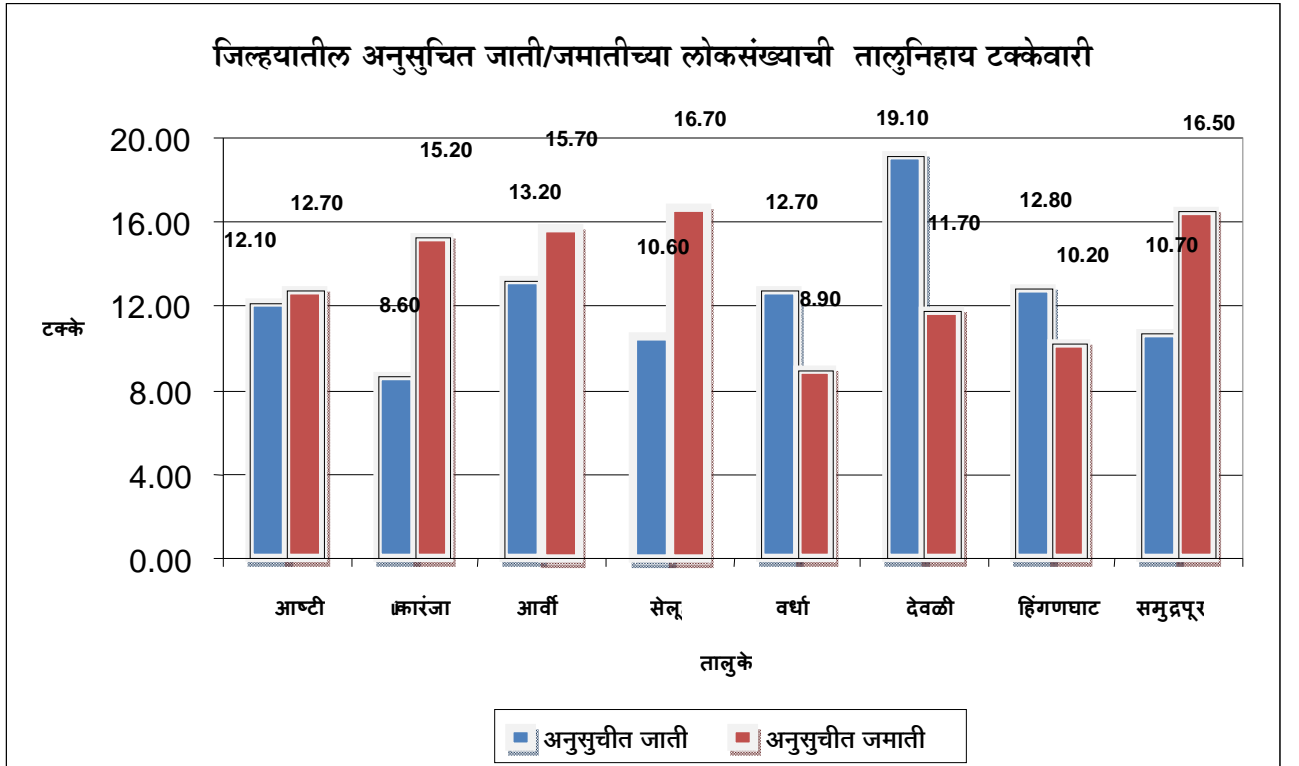
आलेख क्र -3

आलेख क्र -4

आलेख क्र -5

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

भाग-2

सांख्यिकीय

तक्ते

2014

निवडक निर्देशक

तक्ता 1.1
जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - वर्धा			संदर्भ कालावधी - 1960-61 ते 2013-14							
अ.क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष							
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(11)	(11)
एक	क्षेत्रफळ व लोकसंख्या		1961	1971	1981	1991	2001	2001	2011	2011
1	क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी.	6309	6309	6309	6309	6309	6309	6309	6309
2	गावे	संख्या	1262	1371	1371	1381	1382	1382	1376	1376
3	शहरे	संख्या	6	6	6	6	7	7	13	13
4	एकूण लोकसंख्या	हजार	631	780	927	1068	1237	1237	1300	1300
5	लोकसंख्येचे प्रमाण	शहरी	23.65	24.51	24.98	26.56	26.28	26.28	32.5	32.5
		ग्रामिण	76.35	75.49	75.02	73.44	73.72	73.72	67.5	67.5
6	घनता (लोकसंख्या प्रति चौ.कि.मी.)	शहरी	-	-	7769	7374	8454	8454	-	10854
		ग्रामिण	-	-	111	125	145	145	-	143
7	स्त्रिया प्रति एक हजार पुरुष	संख्या	962	949	948	939	935	935	946	946
दोन	साक्षरतेचे प्रमाण		1961	1971	1981	1991	2001	2001	2011	2011
1	पुरुष	टक्के	43.27	52.55	61.02	78.33	87.20	87.20	91.9	91.9
2	स्त्रिया	टक्के	16.86	47.71	40.53	61.09	72.45	72.45	81.8	81.8
3	एकूण	टक्के	30.32	41.71	51.04	69.95	80.06	80.06	86.99	86.99
4	ग्रामीण	टक्के	24.80	36.79	46.26	65.39	76.95	76.95	84.3	84.3
5	नागरी	टक्के	48.70	56.86	65.40	82.33	88.64	88.64	92.6	92.6
6	अनुसूचित जाती	टक्के	-	-	-	-	-	-	-	-
7	अनुसूचित जमाती	टक्के	-	-	-	-	-	-	-	-
तीन	स्थानिक स्वराज्य संस्था									
1	महानगरपालिका	संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0
2	नगरपरिषदा	संख्या	6	6	6	6	6	6	6	6
3	कटक मंडळे	संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0
4	पंचायत समित्या	संख्या	7	7	7	8	8	8	8	8
5	ग्राम पंचायती	संख्या	453	456	477	502	517	517	517	517
चार	जिल्हा उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न / क्षेत्रवार जिल्हा व दरडोई उत्पन्न (चालू किंमतीनुसार)							2009-10	2011-12	2012-13
1	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	कोटी	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	7435	9607	10870
2	निव्वळ दरडोई उत्पन्न	रुपये	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	53887	68085	76223
3	राज्याच्या उत्पन्नात जिल्ह्याचा हिस्सा	टक्के	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	0.91	0.89	0.90

पाच	कृषि व सिंचन		1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2002-03	2002-03	2010-11
1	ओलिताखालील क्षेत्र	शंभर हेक्टर	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	240	418	429	429	499
2	लागवडीलायक क्षेत्र	--"--	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	4510	4614	4651	4651	463
3	ओलिताखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्रफळाशी टक्केवारी		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	3.77	6.65	6.82	6.8	7.9
4	लागवडीखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्रफळाशी टक्केवारी		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	65.29	70.20	73.16	73.2	73.2
5	ओलिताखालील क्षेत्राची एकूण लागवडीखालील क्षेत्रफळाशी टक्केवारी		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	5.78	9.47	9.32	9.2	10.8
6	पिकाखालील एकूण क्षेत्र							01-02	02-03	2010-11
6.1	तृणधान्ये	शंभर हेक्टर	1632	1698	1734	1217	653	630	558	263
6.2	कडधान्ये	--"--	527	486	415	576	728	623	835	754
6.3	तेलबिया	--"--	203	234	254	360	1419	1035	1635	1674
6.4	ऊस	--"--	0.46	0.71	0.76	13.6	46	25	30	3
6.5	कापूस	--"--	1650	1832	1920	1840	1404	1873	1362	1706
7	पिकांखालील निव्वळ क्षेत्र	--"--	4028	4242	4130	3905	3564	4048	4601	4105
8	दुसोटा क्षेत्राचे निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के	0.80	1.88	5.13	4.40	23.88	16.79	18.52	12.32
9	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	शंभर हेक्टर	60	90	240	240	418	429	उ.ना.	499
10	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राचे एकूण पिकाखालील स्थूल क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के	1.39	2.18	5.46	5.78	9.47	21.77	उ.ना.	10.82
11	निव्वळ सिंचन क्षेत्र	शंभर हेक्टर	60	90	180	240	315	146	254	499
12	कालव्यांद्वारे सिंचित क्षेत्र	--"--	उ.न	10	20	50	35	10	उ.ना.	उ.ना.
13	विहिरीद्वारे सिंचित क्षेत्र		50	90	160	180	280	136	उ.ना.	304
14	इतर साधनांनी सिंचित क्षेत्र	--"--	1830	1990	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
सहा	कृषि अवजारे (कृषि गणना)		1977	1982	1987	1992	1997	2003	2003	2007
1	लाकडी नांगर	हजार	35	35	31	33	24	21	21	29
2	लोखंडी नांगर	हजार	8	9	16	16	19	20	20	37
3	बैलगाड्या	हजार	41	38	26	33	37	30	30	35
4	ट्रॅक्टर	हजार	62	60	193	312	550	477	477	477
5	सिंचनाकरिता तेलावर चालणारे पंप	हजार	2	2	2	1	3	3	3	3
6	सिंचनाकरिता विद्युतपंप	हजार	10	10	15	17	13	15	15	15
7	उसाचे चरक									
7.1	शक्तीवर चालणारे	संख्या	11	7	28	7	4	22	22	130
7.2	बैलाच्या मदतीने	संख्या	2	11	40	41	29	703	703	0

सात	पशुधन (पशुगणना)		1977	1982	1987	1992	1997	2003	2007	2007
1	एकूण पशुधन	हजार	611	597	667	672	730	570	611	611
2	दुभत्या गायी	--"--	39	39	50	54	62	49	310	349
3	दुभत्या म्हशी	--"--	13	10	12	18	19	18	18	18
4	शेळ्या व मेंढ्या	--"--	148	154	185	186	188	162	194	194
5	कोंबड्या व तत्सम पक्षी	--"--	176	166	155	219	274	270	239	271
आठ	मत्स्य व्यवसाय		1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	2012-13	2013-14
1	एकूण मत्स्य उत्पादन	मे. टन	उ.ना.	425	1000	2992	3120	3400	3200	3500
2	मच्छीमार सहकारी संस्था	संख्या	0	0	0	0	39	40	42	44
3	संस्थातील सभासद	संख्या	0	0	0	0	2386	2418	2473	2536
नऊ	सहकार क्षेत्र									
1	संस्था									2013-14
1.1	कृषि पतसंस्था	संख्या	419	408	404	402	403	403	344	344
1.2	बिगर कृषि पतसंस्था	संख्या	419	223	110	249	256	259	259	252
1.3	उत्पादक संस्था	संख्या	302	319	448	520	715	715	724	553
1.4	पणन संस्था	संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	11	18	18	18	14
1.5	सामाजिक सेवा संस्था	संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	294	489	491	497	614
2	सभासद									
2.1	कृषि पतसंस्था	संख्या हजारात	62	139	125	180	182	196	196	196
2.2	बिगर कृषि पतसंस्था	संख्या हजारात	7	22	22	123	153	156	159	169
2.3	उत्पादक संस्था	संख्या हजारात	23	33	106	92	78	79	79	79
2.4	पणन संस्था	संख्या हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	13	12	12	12	11
2.5	सामाजिक सेवा संस्था	संख्या हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	25	76	36	37	37
3	खेळते भांडवल									2013-14
3.1	कृषि पतसंस्था	लाख	1003	2108	5943	7204	8295	19484	138067	138067
3.2	बिगर कृषि पतसंस्था	लाख	84	432	2332	21796	91698	92615	94477	90733
3.3	उत्पादक संस्था	लाख	87	543	6341	उ.ना.	12097	13999	0	0
3.4	पणन संस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	615	1713	1714	0	0
3.5	सामाजिक सेवा संस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	938	1521	745	0	0
4	दिलेली कर्जे									2013-14
4.1	शेती पतसंस्था	लाख	830	532	973	23528	6460	10695	10564	10565
4.2	बिगर शेती पतसंस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	1047	16590	24580	24825	24976	23904
4.3	उत्पादक संस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	0	0	0	0	0
4.4	पणन संस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	0	0	0	0	0
4.5	सामाजिक सेवा संस्था	लाख	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	0	0	0	0	0

दहा	विजेचा वापर		1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	2012-13	2013-14
1	घरगुती	हजार कि.वॅ.तास	4243	7530	46429	105444	169650	189610	223340	232160
2	वाणिज्यिक	हजार कि.वॅ.तास	1732	4830	7931	12698	25700	27610	28500	75641
3	औद्योगिक	हजार कि.वॅ.तास	23811	51390	81118	336470	695520	28030	621809	80311
4	कृषि	हजार कि.वॅ.तास	-	20310	12902	47501	98400	101380	141920	143730
5	इतर+सार्व.दिवाबती	हजार कि.वॅ.तास	7325	6550	27944	79005	20240	13840	28400	131781
6	एकूण	हजार कि.वॅ.तास	37111	90610	176324	581118	1009490	368260	1043969	663623
7	विद्युतीकरण झालेली गावे	संख्या	430	1011	1245	1277	1277	1277	1277	1290
8	सौरउर्जा संच	संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
अकरा	वाहतूक व दळणवळण		1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	2012-13	2013-14
1	रस्त्यांची एकूण लांबी	कि.मी.	1125	2296	2558	3183	5016.5	4561.5	4579.50	4756.27
2	बारमाही रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	965	1010
3	दर 100 चौ.कि.मी. क्षेत्रामागे रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	17.80	36.40	44.78	50.54	79.51	72.30	72.59	66.00
4	दरलाख लोकसंख्ये मागे रस्त्याची लांबी	कि.मी.	177	294	265	298	406	369	352	365
5	एकूण मालवाहतूक वाहने	संख्या	366	608	806	615	11043	12213	15306	16981
6	एकूण प्रवासी वाहने	संख्या	1502	5283	19226	48873	127027	136781	170338	177650
7	रेल्वे मार्गाची एकूण लांबी	कि.मी.	174	174	397	397	397	397	397	397
8	डाक कार्यालये	संख्या	144	173	182	185	185	184	183	183
9	तार कार्यालये	संख्या	12	39	11	11	1	1	1	1
10	दूरध्वनी (बी.एस्.एन.एल. आणि खाजगी)	संख्या	उ.ना.	उ.ना.	3790	31157	45007	39494	22954	19208
बारा	नोंदणीकृत कारखाने व रोजगार						2007	2009	2011	2012
1	चालू कारखाने	संख्या	40	48	130	166	131	131	144	145
2	कामगारांची दैनिक उपस्थिती	संख्या	6409	7528	9288	10015	7252	7373	13129	16851
तेरा	शिक्षण								2012-13	2013-14
1	प्राथमिक								2012-13	2013-14
1.1	संस्था	संख्या	868	932	1000	1055	1094	1141	1184	1178
1.2	विद्यार्थी	मुले	52	69	73	78	55	51	52	49
		मुली	41	60	68	71	51	47	48	46
1.3	शिक्षक	हजारात	3.008	3.294	3.849	4.184	4	4	5	5
1.4	प्रति शिक्षक विद्यार्थी	संख्या	31	39	37	31	25	23	22	20

2			माध्यमिक व उच्च माध्यमिक								2012-13	2013-14
2.1	संस्था		संख्या	106	120	192	251	276	305	311	316	
2.2	विद्यार्थी	मुले	हजारात	26	37	59	71	79	71	69	69	
		मुली		15	26	52	70	65	69	67	66	
2.3	शिक्षक		हजारात	1.757	2.122	1.615	4.149	4	4	4	4	
2.4	प्रति शिक्षक विद्यार्थी		संख्या	23	30	32	34	37	31	31	29	
3			महाविद्यालये								2012-13	2013-14
3.1	संस्था		संख्या	7	7	12	29	93	92	91	94	
3.2	विद्यार्थी	मुले	हजारात	4	4	9	11	30	30	13	9	
		मुली		1	2	5	10	15	15	13	10	
3.3	शिक्षक		हजारात	0.184	0.187	0.352	0.680	0.795	0.551	1	1	
3.4	प्रति शिक्षक विद्यार्थी		संख्या	27	32	36	31	58	80.26	23	60	
चौदा			सार्वजनिक आरोग्य								2012-13	2013-14
1	दवाखाने		संख्या	37	59	45	48	41	36	35	32	
2	रुग्णालये		संख्या	7	9	14	11	11	11	10	9	
3	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे		संख्या	8	8	27	27	27	27	27	27	
4	प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे		संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	181	181	181	181	181	
5	खाटा		संख्या	671	1089	1459	895	1010	933	828	838	
6	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा		संख्या	86	140	157	74	82	68	64	65	
पंधरा			संकीर्ण								2012-13	2013-14
1	बँक शाखा		संख्या	30	68	135	146	145	150	179	115	
2	दूरदर्शन केबल चालक		संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	107	119	206	209	
3	दूरदर्शन केबल धारक		संख्या	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	18583	22741	44063	44064	
4	गोबर गॅस संयंत्रे		संख्या	उ.ना.	उ.ना.	8520	11856	13229	13341	13352	0	

आधार :- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वर्धा.

1.2
जिल्ह्यातील महत्वाची सांख्यिकी

जिल्हा : वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2013-14				
अ. क्र.	तालुका	गावांची संख्या	ग्रामपंचायतींची संख्या		नगरपालिकांची संख्या			पिण्याच्या पाणी पुरवठ्याची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	बारमाही रस्ते असलेल्या गावांची संख्या	आठमाही रस्ते असलेल्या गावांची संख्या	रस्त्यांचा संपर्क नसलेल्या गावांची संख्या	पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेतर्गत लाभ दिलेल्या गावांची संख्या
			गट	स्वतंत्र	'अ' वर्ग	'ब' वर्ग	'क' वर्ग					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	158	20	22	0	0	0	72	88	0	0	16
2	कारंजा	121	34	26	0	0	0	85	99	0	0	23
3	आर्वी	220	42	27	0	1	0	83	156	0	0	27
4	सेलु	172	23	40	0	0	1	89	140	0	0	25
5	वर्धा	146	23	51	1	0	0	118	119	0	0	56
6	देवळी	150	25	38	0	0	2	87	107	0	0	73
7	हिंगणघाट	187	42	34	0	1	0	107	133	0	0	56
8	समुद्रपुर	222	53	17	0	0	0	125	169	0	1	46
जिल्हा एकूण		1376	262	255	1	2	3	766	1010	0	1	322

1.2 (पुढे चालू)
जिल्यातील महत्वाची सांख्यिकी

जिल्हा : वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	एस.टी. बसची सोय असलेल्या गावांची संख्या		वाणिज्यिक बँक कार्यालय असलेल्या गावांची संख्या	प्राथमिक शाळा असलेल्या गावांची संख्या	आरोग्य विषयक सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	अंगणवाडी असलेल्या गावांची संख्या	टंचाईग्रस्त गावांची संख्या	पोस्ट कार्यालये असलेल्या गावांची संख्या	प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्था असलेल्या गावांची संख्या
			बारमाही	आठमाही							
(1)	(2)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	आष्टी	137	88	-	4	70	18	60	12	12	21
2	कारंजा	118	101	-	6	87	22	100	23	12	44
3	आर्वी	209	153	-	6	111	26	124	20	29	36
4	सेलु	167	142	-	10	113	31	94	18	17	40
5	वर्धा	150	117	-	12	125	31	101	32	40	43
6	देवळी	143	105	-	7	107	29	85	39	38	44
7	हिंगणघाट	156	132	-	5	117	26	121	19	31	61
8	समुद्रपुर	210	166	-	10	153	25	157	7	4	50
जिल्हा एकूण		1290	1004	-	60	883	208	842	170	183	339
आधार :-संबंधित कार्यालय											

जिल्हा उत्पाद अंदाज

तक्ता 2.1
क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न - चालू किंमतीनुसार

जिल्हा - वर्धा		(लाखात)					
अ. क्र.	क्षेत्र	2004-05		2005-06		2006-07	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	68926	62345	77455	70259	102877	94737
1.2	वन संवर्धन	19589	19331	23134	22848	30180	29819
1.3	मासेमारी	1336	1163	1347	1178	1449	1268
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		89851	82839	101936	94286	134506	125824
1.4	खाण व दगड खाणकाम	757	631	968	795	1319	1039
प्राथमिक क्षेत्र- एकूण		90608	83470	102904	95081	135825	126863
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	29810	21982	23026	18565	43500	35663
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	12740	11427	17031	15300	19463	17565
2.3	बांधकाम	34161	32831	39472	37908	44933	43058
2.4	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	5854	2636	5531	2391	7088	2770
द्वितीय क्षेत्र एकूण		82565	68876	85060	74164	114984	99056
उदयोग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		83322	69508	86028	74959	116303	100094
3.1	रेल्वे	5313	4362	5454	4512	6415	5176
3.2	परिवहन, साठवणूक	11694	10371	13236	11750	15833	14180
3.3	दळणवळण	5817	4884	6502	5414	7041	5829
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	61619	59701	69745	67440	85104	82401
3.5	बँका व विमा उद्योग	38235	37488	41222	40402	48059	47174
3.6	व्यवसाय सेवा	46328	41950	51619	46815	58086	52880
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	22771	18306	24985	20037	27500	22006
3.7	इतर सेवा	35560	33493	41222	38610	47998	44909
तृतीय क्षेत्र एकूण		227337	210555	253985	234979	296036	274556
एकूण जिल्हा उत्पन्न		400510	362901	441949	404223	546846	500474
दरडोई जिल्हा उत्पन्न ( )		0	27968	0	30754	0	37604
एकूण राज्य उत्पन्न		41547968	37002280	48676562	43710286	58449766	52690997
दरडोई राज्य उत्पन्न ( )		0	36077	0	41965	0	49831
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.96	0.98	0.91	0.92	0.94	0.95
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		0	0	10.35	11.39	23.74	23.81

तक्ता 2.1 (पुढे चालू)
क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न - चालू किंमतीनुसार

जिल्हा - वर्धा		(८ लाखात)					
अ. क्र.	क्षेत्र	2007-08		2008-09		2009-10	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	137030	127864	88478	82510	82720	76894
1.2	वन संवर्धन	28725	28358	30186	29794	36973	36499
1.3	मासेमारी	1811	1583	1297	1115	1645	1398
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		167566	157814	119961	113419	121338	114791
1.4	खाण व दगाड खाणकाम	1545	1209	0	0	343	262
प्राथमिक क्षेत्र- एकूण		169111	159023	119961	113419	121681	115053
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	38827	32398	42252	33194	41862	33237
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	23855	21753	26687	24192	29793	26910
2.3	बांधकाम	58467	55890	68619	65170	72728	68975
2.4	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	8017	2915	7418	4037	8661	4798
द्वितीय क्षेत्र एकूण		129166	112956	144976	126593	153044	133920
उदयोग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		130711	114164	144976	126593	153387	134182
3.1	रेल्वे	7265	5961	8424	6904	11256	9702
3.2	परिवहन, साठवणूक	18398	16501	21675	19160	25639	22619
3.3	दळणवळण	8011	6727	9391	7636	10769	8622
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	96402	93169	112628	108032	117783	113080
3.5	बँका व विमा उद्योग	56060	55079	67174	66109	71999	70868
3.6	व्यवसाय सेवा	67618	61637	77179	70244	95498	87175
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	33105	26373	41907	35116	48064	40487
3.7	इतर सेवा	53547	49907	61549	56878	75213	69612
तृतीय क्षेत्र एकूण		340406	315353	399927	370078	456220	422166
एकूण जिल्हा उत्पन्न		638683	587322	664864	610089	730946	671140
दरडोई जिल्हा उत्पन्न ( )		0	43592	0	44737	52971	48637
एकूण राज्य उत्पन्न		68481660	61988353	75396915	67778112	85575051	77079386
दरडोई राज्य उत्पन्न ( )		0	57760	0	62234	77454	69765
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.93	0.95	0.88	0.90	0.85	0.87
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		16.79	17.35	4.10	3.88	9.94	10.00

तक्ता 2.1 (पुढे चालू)
क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न - चालू किंमतीनुसार

जिल्हा - वर्धा		(` लाखात)					
अ. क्र.	क्षेत्र	2010-11		2011-12 (अस्थायी)		2012-13 (अस्थायी)	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	145005	137115	149437	141188	186030	174223
1.2	वन संवर्धन	34091	33706	40327	39846	41474	40973
1.3	मासेमारी	2276	1941	2729	2303	2926	2496
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		181372	172762	192493	183337	230431	217693
1.4	खाण व दगाड खाणकाम	0	0	1626	1334	1904	1525
प्राथमिक क्षेत्र- एकूण		181372	172762	194119	184671	232335	219219
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	55560	45113	53770	43500	58157	46788
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	34535	31400	35932	32398	38334	34538
2.3	बांधकाम	89337	84773	103979	98477	112667	106212
2.4	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	11915	6564	12098	6207	20960	13613
द्वितीय क्षेत्र एकूण		191347	167849	205779	180581	230118	201151
उद्योग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		191347	167849	207404	181915	232022	202676
3.1	रेल्वे	10203	8385	11373	9588	12792	10802
3.2	परिवहन, साठवणूक	30424	26863	36419	31940	43324	37811
3.3	दळणवळण	10650	8442	12225	9110	14166	10523
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	138420	132482	154483	146833	173728	164181
3.5	बँका व विमा उद्योग	88206	86931	101898	100512	115441	113864
3.6	व्यवसाय सेवा	119183	109102	140007	128863	160608	148126
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	53609	45031	58545	49400	68596	57485
3.7	इतर सेवा	92368	85848	110827	102903	133307	123865
तृतीय क्षेत्र एकूण		543063	503083	625776	579149	721963	666658
एकूण जिल्हा उत्पन्न		915782	843694	1025673	944401	1184416	1087028
दरडोई जिल्हा उत्पन्न (`)		65614	60449	72689	66930	83052	76223
एकूण राज्य उत्पन्न		104915008	95077051	117541907	106468932	132376827	119675442
दरडोई राज्य उत्पन्न (`)		93639	84858	103498	93748	115027	103991
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.87	0.89	0.87	0.89	0.89	0.90
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		25.29	25.71	12.00	11.94	15.48	15.10
आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.							
टीप : आकडे पुर्णाकांत दिल्याने बेरजा जुळणार नाही.							

तक्ता 2.2
" क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार "

जिल्हा - वर्धा							
(लाखात)							
अ. क्र.	क्षेत्र	2004-05		2005-06		2006-07	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	68926	62345	84544	76727	101754	93491
1.2	वन संवर्धन	19589	19331	18127	17861	18903	18600
1.3	मासेमारी	1336	1163	1290	1134	1382	1204
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		89851	82839	103961	95722	122039	113295
1.4	खाण व दगड खाणकाम	757	631	895	732	1364	1128
प्राथमिक क्षेत्र एकूण		90608	83470	104856	96454	123403	114423
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	29810	21982	22738	18242	40693	33152
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	12740	11427	16435	14814	17677	15971
2.3	बांधकाम	34161	32831	36425	34925	39627	37878
2.4	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	5854	2636	5860	2892	6668	2783
द्वितीय क्षेत्र एकूण		82565	68876	81458	70873	104665	89784
उदयोग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		83322	69507	82353	71605	106029	90912
3.1	रेल्वे	5313	4362	5554	4669	5970	4830
3.2	परिवहन, साठवणूक	11694	10371	12540	11128	13588	12048
3.3	दळणवळण	5817	4884	7119	6093	8265	7180
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	61619	59701	66598	64400	76501	74032
3.5	बँका व विमा उद्योग	38235	37488	44381	43601	52900	52083
3.6	व्यवसाय सेवा	46328	41950	49157	44654	51926	47260
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	22771	18306	24265	19545	24564	19575
3.7	इतर सेवा	35560	33493	39849	37359	42112	39280
तृतीय क्षेत्र एकूण		227337	210555	249463	231449	275826	256288
एकूण जिल्हा उत्पन्न		400510	362901	435778	398775	503894	460495
एकूण राज्य उत्पन्न		41547968	37002280	47092933	42363219	53465394	48198323
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.96	0.98	0.93	0.94	0.94	0.96
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		0	0	8.81	9.89	15.63	15.48

तक्ता 2.2
" क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार "

जिल्हा - वर्धा							
(लाखात)							
अ. क्र.	क्षेत्र	2007-08		2008-09		2009-10	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	104469	97091	59955	55409	61592	56712
1.2	वन संवर्धन	20040	19740	20690	20402	18841	18529
1.3	मासेमारी	1474	1267	1253	1082	1474	1239
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		125983	118098	81898	76893	81907	76480
1.4	खाण व दगड खाणकाम	1442	1155	0	0	271	197
प्राथमिक क्षेत्र एकूण		127425	119253	81898	76893	82178	76677
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	33660	27681	35607	27098	35271	27467
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	20805	18989	21962	19848	23723	21358
2.3	बांधकाम	49818	47490	54677	51694	57350	54234
2.4	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	7306	2968	6630	3721	7039	3998
द्वितीय क्षेत्र एकूण		111589	97128	118876	102361	123383	107057
उद्योग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		113031	98283	118876	102361	123654	107254
3.1	रेल्वे	6370	5249	7303	6041	8707	7436
3.2	परिवहन, साठवणूक	14348	12624	14862	12666	16912	14534
3.3	दळणवळण	9759	8654	11490	10019	17449	15763
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	82566	79767	89721	86047	95388	91751
3.5	बँका व विमा उद्योग	62252	61375	71468	70554	76823	75887
3.6	व्यवसाय सेवा	54967	50056	58068	52834	61234	55314
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	27878	22049	32619	27066	33654	27929
3.7	इतर सेवा	43921	40720	46362	42471	49886	45402
तृतीय क्षेत्र एकूण		302060	280494	331893	307698	360053	334016
एकूण जिल्हा उत्पन्न		541075	496875	532667	486952	565615	517750
एकूण राज्य उत्पन्न		59483159	53808097	61019136	54653291	66694446	59933837
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.91	0.92	0.87	0.89	0.85	0.86
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		7.38	7.90	-1.55	-2.00	6.19	6.32

तक्ता 2.2 (पुढे चालू)
" क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार "

जिल्हा - वर्धा							
(लाखात)							
अ. क्र.	क्षेत्र	2010-11		2011-12 (अस्थायी)		2012-13 (अस्थायी)	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.1	कृषी	86459	80386	81120	75323	90922	83679
1.2	वन संवर्धन	17799	17553	18747	18474	19862	19582
1.3	मासेमारी	1566	1287	1612	1280	1520	1193
कृषि व संलग्न सेवा- एकूण		105825	99226	101480	95076	112304	104454
1.4	खाण व दगड खाणकाम	0	0	1200	971	1254	996
प्राथमिक क्षेत्र एकूण		105825	99226	102680	96047	113559	105450
2.1	नोंदणीकृत उद्योग	42762	33746	38307	29797	39605	30381
2.2	अनोंदणीकृत उद्योग	25652	23191	24721	22065	25046	22288
2.3	बांधकाम	65566	61922	73093	68874	79406	74652
2.4	वीज, गॅस व पाणीपुरवठा	8846	4848	9926	5762	12235	7250
द्वितीय क्षेत्र एकूण		142827	123707	146047	126498	156292	134572
उदयोग(1.4+2.1+2.2+2.3+2.4)		142827	123707	147247	127469	157546	135568
3.1	रेल्वे	8504	7105	9243	7952	9260	7882
3.2	परिवहन, साठवणूक	17823	14998	19222	15853	20482	16577
3.3	दळणवळण	24405	22791	27944	25712	31732	29222
3.4	व्यापार व उपाहारगृहे	99977	95631	103240	97987	109222	103060
3.5	बँका व विमा उद्योग	87390	86377	97167	96109	107882	106723
3.6	व्यवसाय सेवा	64423	57921	68375	61698	72647	65624
3.6	सार्वजनिक प्रशासन	33632	27609	33506	27467	35917	29118
3.7	इतर सेवा	54832	49852	59345	53598	64902	58389
तृतीय क्षेत्र एकूण		390985	362284	418041	386377	452045	416597
एकूण जिल्हा उत्पन्न		639637	585216	666768	608923	721895	656618
एकूण राज्य उत्पन्न		74204180	66762536	77779097	69808572	82583194	73904030
एकूण जिल्हा उत्पन्नाची राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी		0.86	0.88	0.86	0.87	0.87	0.88
मागील वर्षाच्या तुलनेत जिल्हा उत्पन्नात झालेली वाढ टक्केवारी		13.09	13.03	4.24	4.05	8.27	7.83

किंमतीविषयक
आकडेवारी

तक्ता 3.1

जिल्ह्यातील महत्वाच्या वस्तुंच्या केंद्रनिहाय त्रैमासिक सरासरी किरकोळ किंमती

जिल्हा :- वर्धा											संदर्भ वर्ष :-2013-14			
अ. क्र.	वस्तूचे नाव व प्रत	परिमाण	एप्रिल-जून		जुलै-सप्टेंबर		ऑक्टोबर-डिसेंबर		जानेवारी-मार्च		वर्षाची सरासरी		मागील वर्षाच्या तुलनेत वाढ	
			नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	तांदूळ उतम खु.बा.	किलो	47	38	48	41	49	42	52	45	48.87	41.56	7.54	7.15
2	तांदूळ मध्यम खु.बा.	किलो	37	29	37	30	37	30	40	34	37.45	30.70	4.39	5.80
3	गहू मध्यम खु.बा.	किलो	19	18	20	21	21	20	23	20	20.78	19.79	4.65	4.51
4	गहू स्वस्त धान्य दुकान	किलो	5	5	5	5	5	5	4	4	4.66	4.71	-0.51	-0.46
5	ज्वारी खु.बा. (संकरित)	किलो	18	21	18	22	18	25	20	23	18.55	22.74	0.99	3.61
6	ज्वारी (देशी) खु.बा.	किलो	25	24	25	25	26	25	27	25	25.91	24.79	3.47	3.31
7	बाजरी मध्यम	किलो	22	20	24	20	26	21	27	22	24.50	20.60	1.39	1.73
8	काबुली चणा मध्यम	किलो	75	0	71	0	70	0	70	0	71.35	0	-5.39	0
9	हरभरा डाळ म.	किलो	50	49	49	48	47	49	45	45	47.65	47.63	-10.44	-13.31
10	तूरडाळ मध्यम	किलो	61	68	61	70	62	69	61	70	61.30	69.38	0.77	1.83
11	मूगडाळ म.	किलो	71	75	65	73	65	73	64	80	66.20	74.87	6.74	6.71
12	उडीदडाळ म.	किलो	60	72	58	73	58	72	61	74	59.06	72.57	2.34	2.91
13	मसूरडाळ म.	किलो	55	46	58	57	60	58	61	56	58.35	54.26	1.91	4.51
14	पांढरा वाटाणा	किलो	44	0	49	0	52	0	51	0	48.58	0	7.37	0
15	साबुदाणा	किलो	73	0	80	0	84	0	82	0	80.00	0	18.78	0
16	शेंगदाणे म.	किलो	96	93	93	91	93	82	90	80	92.79	86.58	5.88	-1.76
17	रवा	किलो	26	25	26	25	28	27	28	27	26.89	26.20	3.40	3.42
18	साखर खु.बा.	किलो	37	35	37	35	37	35	34	32	36.18	34.23	0.55	-2.09
19	गूळ पिवळा मध्यम	किलो	45	42	45	45	45	47	45	47	45.00	44.88	2.13	3.81
20	गोडेतेल भुईमुगाचे (सुटे)	किलो	123	130	119	130	114	128	108	111	115.74	124.69	-4.23	-0.88
21	वनस्पती तूप (सुटे)	किलो	76	85	74	83	74	93	73	95	74.10	88.90	-0.86	5.49
22	खोबरेल तेल (सुटे)	किलो	140	135	140	140	144	150	150	150	143.54	143.33	3.54	14.17
23	म्हशीचे दूध (सुटे)	लीटर	36	28	36	28	36	28	36	28	36.05	28.00	1.30	1.33
24	म्हशीचे शुध्द तूप	किलो	408	353	420	380	424	388	420	365	417.77	371.41	25.06	33.93

तक्ता 3.1 (पुढे चालू)

अ. क्र.	वस्तूचे नाव व प्रत	परिमाण	एप्रिल-जून		जुलै-सप्टेंबर		ऑक्टोबर-डिसेंबर		जानेवारी-मार्च		वर्षाची सरासरी		मागील वर्षाच्या तुलनेत वाढ	
			नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
25	बोकडाचे मांस	किलो	340	346	340	350	340	350	348	350	341.25	349.00	53.33	41.67
26	कोंबडी (ब्रायलर)	किलो	127	176	135	185	135	190	135	199	132.92	187.19	29.58	21.67
27	ताजे मासे (स्थानिक) मध्यम	किलो	129	145	130	143	130	144	130	145	129.79	144.06	25.79	-0.10
28	अंडी कोंबडीची	डझन	45	90	47	90	50	90	50	96	48.03	91.50	3.07	16.50
29	मीठ (पांढरे) आयोडीनयुक्त	किलो	14	14	14	14	14	14	14	14	14.00	13.67	-0.09	0.53
30	हळद पावडर (सुटी)	100 ग्रॅम	14	20	15	20	16	20	16	20	15.00	20.00	0.36	0.19
31	गरम मसाला पावडर (स्थानिक)	100 ग्रॅम	29	35	29	35	29	35	31	35	29.12	35.00	1.66	0.73
32	बटाटे	किलो	20	19	25	19	29	25	25	18	24.49	19.98	4.88	1.31
33	कांदे	किलो	20	18	46	46	51	42	24	17	35.20	30.56	20.86	15.79
34	लसूण	100 ग्रॅम	6	8	8	11	9	12	11	12	8.41	10.95	3.11	4.03
35	केळी (जळगाव)	डझन	31	34	31	35	35	31	35	33	32.92	32.77	2.85	2.94
36	सफरचंद मध्यम	किलो	139	161	122	125	113	115	118	144	123.23	136.21	2.23	6.81
37	चहापत्ती	किलो	200	209	200	210	217	223	220	225	209.17	216.77	30.63	19.27
38	रॉकेल (खु.बा.)	लीटर	15	18	15	25	15	25	15	25	15.00	23.25	0.00	6.13
39	पेट्रोल	लीटर	72	0	77	0	78	0	80	0	76.76	0	2.89	0.00
40	डिझेल	लीटर	0	55	0	57	0	59	0	61	0	57.87	0.00	9.03
41	गॅस सिलिंडर (स्वयंपाकाचा)	१ नग	445	0	446	0	445	0	449	0	445.50	0	16.98	0.00
42	काडेपेटी (50 काडी)	१ नग	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	1.00	0.00	0.00
43	धुण्याचा साबण 250 ग्रॅम	१ नग	0	30	0	30	0	30	0	30	0	30.00	0.00	0.00
44	प्रसाधन साबण (लक्स, हमाम, इ.)	100 ग्रॅम	20	24	20	24	20	24	21	24	20.17	23.50	1.02	0.75
45	ब्रेड (स्थानिक) 400 ग्रॅम	1 पॅकेट	18	20	18	22	18	22	18	22	17.69	21.29	0.24	4.38
46	टाल्कम पावडर (पॉन्डस)	100 ग्रॅम	43	0	43	0	43	0	45	0	43.28	0	2.08	0.00
47	टुथ पेस्ट (कोलगोट 1टयुब)	100 ग्रॅम	35	35	35	35	35	35	36	36	35.17	35.13	1.99	0.88

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

मासिक विवरण

तक्ता 3.2
रास्त भाव धान्य दुकाने आणि रेशनकार्ड धारकांची संख्या

जिल्हा :- वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14										
अ. क्र.	तालुका	रास्त धान्य दुकानांची संख्या		रेशनकार्ड धारकांची संख्या			गोदामांची संख्या			गोदामांची क्षमता (मे टन)		
		चालू अस-लेली	निलंबित	अं.अ.यो.	दा.रे.खा	दा.रे.व.	शासकीय	भाड्याने घेतलेली	भाड्याने दिलेली	शासकीय	भाड्याने घेतलेली	भाड्याने दिलेली
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	56	1	3584	5410	7153	0	1	0	0	500	0
2	कारंजा	79	0	4708	3717	10171	0	2	0	0	400	0
3	आर्वी	120	3	8153	9518	13907	2	0	0	1650	0	0
4	सेलु	82	0	4472	5216	20200	1	0	0	600	0	0
5	वर्धा	145	0	6755	4524	45852	4	0	0	4285	0	0
6	देवळी	104	1	5255	7865	18242	2	1	0	1000	500	0
7	हिंगणघाट	130	0	5612	5445	29585	5	0	0	2250	0	0
8	समुद्रपुर	110	0	4702	4134	14992	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		826	5	43241	45829	160102	14	4	0	9785	1400	0
आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय (पुरवठा शाखा), वर्धा												

तक्ता 3.3

अं.अ.यो., दा.रे.खा. (अं.अ.यो. वगळून) व दा.रे.व. कुटुंबांसाठी अन्नधान्याचे नियतन व उचल
(लाख मे. टन)

जिल्हा :- वर्धा					संदर्भ वर्ष 2013-14	
वर्ष	नियतन		उचल		उचलीची नियतनाशी टक्केवारी	
	तांदूळ	गहू	तांदूळ	गहू	तांदूळ	गहू
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
अं.अ.यो.						
2006-07	0.063	0.109	0.049	0.097	77.3	89.2
2007-08	0.078	0.107	0.075	0.101	96.1	94.4
2008-09	0.079	0.105	0.073	0.102	92.3	97.0
2009-10	0.079	0.106	0.079	0.106	100	100
2010-11	0.076	0.101	0.076	0.100	100	99.4
2011-12	0.073	0.097	0.073	0.097	100	100
2012-13	0.078	0.083	0.078	0.083	100	100
2013-14	0.106	0.076	0.106	0.076	100	100
दा.रे.खा.(अं.अ.यो. वगळून)						
2006-07	0.073	0.130	0.065	0.127	89.2	97.6
2007-08	0.089	0.092	0.086	0.089	96.1	96.6
2008-09	0.086	0.115	0.086	0.114	100	99.7
2009-10	0.094	0.107	0.094	0.107	100	100
2010-11	0.105	0.134	0.105	0.134	100	100
2011-12	0.119	0.149	0.119	0.149	100	100
2012-13	0.083	0.111	0.083	0.111	100	100
2013-14	0.086	0.070	0.086	0.070	100	100
दा.रे.व.						
2006-07	0.440	0.120	0	0.027	0	22.6
2007-08	0.005	0.013	0.003	0.010	57.8	71.9
2008-09	0.003	0.037	0.001	0.018	31.9	49.9
2009-10	0.040	0.159	0.040	0.154	98.4	96.9
2010-11	0.054	0.197	0.052	0.178	96.5	90.1
2011-12	0.023	0.203	0.023	0.203	100	100
2012-13	0.063	0.142	0.063	0.142	100	100
2013-14	0.076	0.051	0.069	0.052	90.67	100
आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय (पुरवठा शाखा), वर्धा.						

जमीन व इतर महसूल, स्थानिक स्वराज्य संस्थाचे उत्पन्न/खर्च,
बँकिंग, विमा, बचत गट

जमीन व इतर महसूल

तक्ता 4.1 (अ)

गोळा केलेला महसूल

(जमिन महसूल, वाढीव, संकिर्ण, जि.प., ग्रा.प., पं.स., सेस, इ.जी.एस., शिक्षण, अकृषीक, सिटी सर्वे, वस्तीवाढ व नझूल)

जिल्हा : वर्धा							संदर्भ वर्ष- 2013-14		
(हजार)									
अ. क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {5-(6+7)}	प्रत्यक्ष वसुली	खातेदारांची संख्या (शेतकरी)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	1066	15384
2	कारंजा	1193	112	1305	0	0	1305	1067	22011
3	आर्वी	1600	0	1600	0	0	1600	3353	8457
4	सेलु	5849	11311	17160	0	0	17160	3458	18210
5	वर्धा	25375	0	25375	0	0	25375	29982	33051
6	देवळी	5933	1463	7396	0	0	7396	7265	26769
7	हिंगणघाट	17347	465	17812	0	0	17812	19168	27032
8	समुद्रपुर	0	8	8	0	0	8	3352	30012
वर्धा इतर		0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		57297	13359	70656	0	0	70656	68711	180926
आधार - जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा									
टिप:- (1) महसुलीच्या वसुलीपात्र रक्कमेपेक्षा प्रत्यक्ष वसुली जास्त होवू शकते. (2) शेतजमीन निवासी उपयोगाकरीता येत असल्याने खातेदारांची संख्या कमी झालेली आहे. (3) इतर वसुलीच्या रकमा प्रत्यक्ष वसुलीमध्ये समाविष्ट आहे.									

तक्ता 4.1 (ब)
(खाणी, गौणखनिज, मत्स्य, कोर्ट फी व मुद्रांक, बी.बी.डी.आर., नोंदणीपत्र, महसूली, करमणूक, जाहिरात इत्यादी)

जिल्हा : वर्धा							संदर्भ वर्ष- 2013-14	
(हजार)								
अ. क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {5-(6+7)}	प्रत्यक्ष वसुली
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	14700	9648	24348	0	0	24348	1599
2	कारंजा	200	11913	12113	0	0	12113	631
3	आर्वी	52703	26564	79267	0	0	79267	3248
4	सेलु	700	20117	20817	0	0	20817	1577
5	वर्धा	107000	64118	171118	0	0	171118	10687
6	देवळी	1000	58358	59358	0	0	59358	3778
7	हिंगणघाट	3000	86507	89507	0	0	89507	8766
8	समुद्रपुर	160400	16613	177013	0	0	177013	2453
वर्धा इतर		0	0	0	0	0	0	186570
जिल्हा एकूण		339703	293838	633541	0	0	633541	219309
आधार - जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा								

तक्ता 4.1 (क)

(तगाई, अधिक धान्य, मुद्र संधारण, वनजमिन कर्ज, अकृषीक कर्ज, आदर्श गृहनिर्माण, पश्चिम पाकिस्तानातून आलेले निर्वासित त्यांची मोडतोड, प्रकल्पग्रस्तांना, कुळांना दिलेले कर्ज, पूरग्रस्त, जमिन सुधारणा इत्यादी)

जिल्हा : वर्धा							संदर्भ वर्ष-2013-14	
(` हजारात)								
अ. क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {5- (6+7)}	प्रत्यक्ष वसुली
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	0	63	63	0	0	63	16
2	कारंजा	13	34	47	0	0	47	14
3	आर्वा	16	100	116	0	0	116	42
4	सेलु	57	40	97	0	0	97	43
5	वर्धा	254	72	326	0	0	326	322
6	देवळी	59	24	83	0	0	83	83
7	हिंगणघाट	173	150	323	0	0	323	225
8	समुद्रपुर	0	160	160	0	0	160	46
जिल्हा एकूण		572	643	1215	0	0	1215	791
आधार – जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा								

सिद्धि लक्ष्मी संपन्न अथवा

तक्ता 4.2
स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

जिल्हा :- वर्धा				संदर्भ वर्ष 2013-14	
(लाखात)					
अ. क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	महानगर पालिका	नगरपरिषदा
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
स्थानिक स्वराज्य संस्थांची संख्या		517	1	0	6
अ)	जमा				
1	सुरूवातीची शिल्लक	2429	41140	0	4534
2	चालू वर्षातील जमा			0	
	2.1 शासकीय अनुदाने व वर्गणी	1895	44434	0	7031
	2.2 सव प्रकारचे कर	1746	1454	0	1839
	2.3 इतर जमा	902	2817	0	1425
	2.4 एकूण (बाब 2.1 ते 2.3)	4543	48705	0	10295
	एकूण प्राप्त (सुरूवातीची शिल्लक मिळून)	6972	89845	-	14829
ब)	खर्च				
3	चालू वर्षातील खर्च	-	-	-	-
	3.1 सामान्य प्रशासन	790	394	0	2227
	3.2 शिक्षण	213	624	0	322
	3.3 सार्वजनिक आरोग्य	104	631	0	725
	3.4 इतर	2800	11149	0	6943
	एकूण (3.1 ते 3.4)	3907	12798	0	10217
4	अखेरची शिल्लक	3065	77047	0	4612
आधार :- 1) जिल्हा परिषद, वर्धा 2) ग्रामपंचायत विभाग, 3) सर्व नगर परिषद, वर्धा					

तक्ता 4.3
नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे 2013-14 मधील उत्पन्न व खर्च

जिल्हा :- वर्धा							संदर्भ वर्ष 2013-14		
(` लाखात)									
बाब	महानगर पालिका	नगरपरिषदा				नगर पंचायती	कटक मंडळे	सर्व नागरी संस्था	
		वर्ग "अ"	वर्ग "ब"	वर्ग "क"	सर्व				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
उत्पन्न									
1.	आरंभीची शिल्लक	0	381	2462	1691	4534	0	0	4534
2.	जमा								
	2.1. पट्टी, कर इत्यादी	0	947	712	181	1840	0	0	1840
	2.2. शासकीय अनुदाने	0	1874	2973	2184	7031	0	0	7031
	2.3. वाणिज्यिक उपक्रमांपासून	0	0	45	43	88	0	0	88
	2.4. ठेवी आणि कर्जे इ.	0	1200	22	103	1325	0	0	1325
	2.5. इतर उत्पन्न	0	64	763	185	1012	0	0	1012
	एकूण जमा (2)	0	4085	4515	2696	10296	0	0	10296
	एकूण उत्पन्न (1 + 2)	0	4466	6977	4387	14830	0	0	14829
खर्च									
1.	प्रशासन								
	(अ) आस्थापना	0	539	597	537	1673	0	0	1673
	(ब) इतर	0	71	464	19	554	0	0	554
2.	कर वसुली	0	40	11	42	93	0	0	93
3.	सार्वजनिक दिवाबत्ती	0	100	122	43	265	0	0	265
4.	पाणीपुरवठा	0	351	176	177	704	0	0	704
5.	सार्वजनिक सुरक्षा	0	138	34	49	221	0	0	221
6.	सार्वजनिक आरोग्य	0	611	1	113	725	0	0	725
7.	जलनिःसारण व मलनिःसारण	0	120	491	29	640	0	0	640
8.	बांधकामे	0	1787	240	375	2402	0	0	2402
9.	परिवहन	0	81	0	0	81	0	0	81
10.	शिक्षण	0	0	52	270	322	0	0	322
11.	दुर्बल घटकांवरील खर्च	0	0	4	15	19	0	0	19
12.	विशेष खर्च व दिलेली कर्जे	0	275	1135	105	1515	0	0	1515
13.	इतर खर्च	0	78	600	325	1003	0	0	1003
	एकूण खर्च (1 ते 13)	0	4191	3927	2099	10217	0	0	10217
	अखेरची शिल्लक	0	275	3050	2288	4613	0	0	4613
आधार - सर्व नगर परीषद , वर्धा									

तक्ता 4.4
ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

जिल्हा :- वर्धा			संदर्भ वर्ष -2013-14	
लाखात				
बाब	2012-13		2013-14	
	प्रत्यक्ष	टक्केवारी	प्रत्यक्ष	टक्केवारी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
उत्पन्न				
(अ) आरंभीची शिल्लक	2923	47.4	2429	34.8
(ब) जमा	-	-	-	-
1. कर				
i) जमीन व इतर मालमत्ता कर	1537	24.9	1321	18.9
ii) इतर कर व शुल्क	183	3.0	425	6.1
2. शासकीय अनुदाने	463	7.5	1781	25.5
3. अंशदान, देणग्या व इतर अनुदाने	715	11.6	114	1.63
4. इतर जमा	346	5.6	902	12.9
एकूण जमा (ब)	3244	52.6	4543	65.2
एकूण उत्पन्न (अ+ब)	6167	100	6972	100
खर्च				
1. प्रशासन	704	18.8	790	20.2
2. आरोग्य व स्वच्छता	911	24.4	104	2.6
3. सावर्जनिक बांधकामे	1423	38	1298	33.2
4. सावर्जनिक दिवाबत्ती	287	7.7	278	7.1
5. शिक्षण	3	0.0	213	5.4
6. लोककल्याण	86	2.3	166	4.2
7. इतर खर्च	324	8.7	1058	27.00
एकूण खर्च (1 ते 7)	3738	100	3907	100
अखेरची शिल्लक	2429	0	3065	0
आधार : जिल्हा परिषद, वर्धा.				

तक्ता 4.5
जिल्हा परिषदचे उत्पन्न व खर्च

जिल्हा :- वर्धा		संदर्भ वर्ष - 2013-14	
लाखात			
बाब	2012-13	2013-14	
	(प्रत्यक्ष)	(प्रत्यक्ष)	
(1)	(2)	(3)	
अ) आरंभीची शिल्लक	10346	41140	
ब) महसुली जमा			
1. स्वनिर्मित साधनांपासून	526	1454	
2. शासकीय अनुदाने	0	0	
2.1.सांविधिक अनुदाने	0	0	
i) सहेतुक	19056	22241	
ii) आस्थापना	7583	9597	
iii) योजनांतर्गत	11382	12596	
iv) इतर	0	0	
2.2 अभिकरण योजनांसाठी	2388	2620	
3. इतर साधनांपासून उत्पन्न	0	0	
क) भांडवली जमा	800	197	
ड) एकूण जमा (ब+क)	41735	48705	
एकूण उत्पन्न (अ+ड)	52081	89845	
अ. महसुली खर्च			
1 सामान्य प्रशासन	1822	394	
2 शिक्षण	888	624	
3 सार्वजनिक बांधकामे	1944	1789	
4 पाटबंधारे	513	488	
5 कृषी	268	397	
6 पशुसंवर्धन	188	215	
7 वणे	23	0	
8 सार्वजनिक आरोग्य	219	631	
9 समाजकल्याण	938	431	
10 इतर खर्च	4017	7615	
एकूण (अ)	10820	12584	
(ब)भांडवली खर्च	121	216	
एकूण खर्च (अ+ब)	10941	12800	
अखेरची शिल्लक	41140	77045	
आधार : जिल्हा परिषद, वर्धा.			
टिप :- जि.प, वर्धा कडून सादर केलेल्या अहवालानुसार प्रत्यक्ष आकडेवारी घेण्यात आली आहे.			

वँक व विमा

तक्ता 4.6
तालुकानिहाय बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे

जिल्हा: - वर्धा						संदर्भ वर्ष- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे	वर्गीकृत बँका (संख्या)	वर्गीकृत बँकांची शाखा कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (` लाख)	वर्गीकृत बँकांनी दिलेली कर्जे (` लाख)	
						कृषक	अकृषक
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	7	4	6	उ.ना	उ.ना	उ.ना
2	कारंजा	8	5	7	उ.ना	उ.ना	उ.ना
3	आर्वी	14	8	12	उ.ना	उ.ना	उ.ना
4	सेलु	10	6	11	उ.ना	उ.ना	उ.ना
5	वर्धा	40	22	40	उ.ना	उ.ना	उ.ना
6	देवळी	13	9	14	उ.ना	उ.ना	उ.ना
7	हिंगणघाट	16	12	16	उ.ना	उ.ना	उ.ना
8	समुद्रपुर	9	4	9	उ.ना	उ.ना	उ.ना
जिल्हा एकूण		117	70	115	159310	54484	36853
आधार :- जिल्हा अग्रणी बँक, वर्धा							
टीप :- रकाना क्र 6, 7 व 8 ची माहिती तालुकानिहाय उपलब्ध नाही. आष्टी येथे नविन शाखा उघडण्यात आली असून हिंगणघाट येथे विस्तारीत शाखा उघडण्यात आली आहे. देवळी येथिल एक शाखा बंद झाली आहे. नविन बँकानी आपली शाखा कार्यालये काही तालुक्यात बंद केलेले आहे.							

तक्ता 4.7
जिल्हातील आयुर्विमा विषयक आकडेवारी

जिल्हा :- वर्धा			संदर्भ वर्ष- 2013-14	
अ. क्र.	बाब	परिमाण	तपशील	
			भारतीय जीवन विमा निगम	खाजगी आयुर्विमा कंपनी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	जिल्ह्यातील शाखा	संख्या	4	0
2	चालू विमा पॉलिसीज	संख्या	0	1737
3	माच अखेर व्यपगत विमा पॉलिसीज	संख्या	39398	818
4	नवीन व्यवसाय			
	4.1 उतरविलेली विमापत्रे	संख्या	39398	608
	4.2 विमा रक्कम	लाख	619.91	545.88
	4.3 विम्याचा प्रथम हप्ता रक्कम	लाख	3242.42	128.98
5	जिल्ह्यातील विमा प्रतिनिधीची संख्या			
	5.1 एकूण विमा प्रतिनिधी	संख्या	1442	6
	5.2 एकूण पैकी ग्रामीण विमा प्रतिनिधी	संख्या	1012	0
	5.3 एकूण पैकी महिला विमा प्रतिनिधी	संख्या	314	0
	5.4 एकूण महिला प्रतिनिधीपैकी ग्रामीण महिला प्रतिनिधी	संख्या	154	0
आधार :- भारतीय जीवन विमा निगम, श्रीराम इन्शुरन्स, स्टार युनियन दाईची इन्शुरन्स, टाटा इन्शुरन्स				

वचन गट

तक्ता 4.8
जिल्ह्यातील बचत गटांबाबतची माहिती

जिल्हा :- वर्धा											संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	स्थापन झालेले बचत गट			मुख्य व्यवसायासाठी बँक जोडणी झालेले बचत गट			खेळते भांडवलासाठी बँक जोडणी झालेले बचत गट			व्यवसाय सुरू केलेल्या बचत गट	
		दा.रे. खालील	दा.रे. वरील	एकूण	दा.रे. खालील	दा.रे. वरील	एकूण	दा.रे. खालील	दा.रे. वरील	एकूण	संख्या	आर्थिक वर्षात केलेली उलाढाल लाख
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	21	64	85	36	56	92	63	0	63	36	11.00
2	कारंजा	27	19	46	79	35	114	42	0	42	49	28.15
3	आर्वी	25	29	54	92	43	135	50	0	50	51	59.72
4	सेलु	42	8	50	146	44	190	37	0	37	17	18.00
5	वर्धा	129	34	163	150	49	199	52	0	52	116	102.83
6	देवळी	102	44	146	47	38	85	49	0	49	36	37.65
7	हिंगणघाट	21	36	57	29	73	102	56	0	56	27	31.80
8	समुद्रपुर	25	32	57	25	70	95	45	0	45	17	23.20
जिल्हा एकूण		392	266	658	604	408	1012	394	0	394	349	312.35
आधार - 1. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जि.प. वर्धा 2. महिला आर्थिक विकास महामंडळ, वर्धा टिप- 1) मुख्य व्यवसायासाठी बँक जोडणी झालेले बचत गटांचे प्रस्ताव हे व्यवसाय सुरू करण्यासाठी बँकेला पाठविण्यात येतात. परंतु बँकेकडून सर्वच गटांना कर्ज / अनुदान उपलब्ध होत नाही त्यामुळे रकाना 12 ची बेरीज रकाना 8 सोबत जुळणार नाही. तसेच संचयीत पद्धतीने बचत गटाचे प्रस्ताव बँकेला सादर केल्या जात असल्यामुळे आकडेवारीत तफावत दिसून येते												

तक्ता 4.9

जिल्ह्यातील जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा व महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांच्या मार्फत स्थापित बचत गटाबाबतची माहिती

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ वर्ष :- 2013-14		
अ. क.	तालुका	निर्मित बचत गट (संख्या)									
		जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा (दा.रे.खा.कु)									
		मागील वर्षअखेर	अहवाल वर्षात	एकूण (3+4)	एकूणपैकी महिला बचतगट	एकूणपैकी कार्यरत असलेले बचत गट	प्रथम प्रतवारी झालेले एकूण बचत गट	द्वितीय प्रतवारी झालेले एकूण बचत गट	व्यवसाय करीत असलेले बचतगट		
प्राथमिक क्षेत्र	द्वितीय क्षेत्र								तृतीय क्षेत्र		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आष्टी	615	21	636	545	535	578	340	5	2	0
2	कांरजा	616	27	643	506	577	513	367	14	4	0
3	आर्वी	765	25	790	717	698	667	417	33	6	0
4	सेलु	767	42	809	719	667	559	404	12	2	0
5	वर्धा	1102	129	1231	1112	1088	936	728	72	17	4
6	देवळी	1045	102	1147	899	1032	858	519	30	3	0
7	हिंगणघाट	844	21	865	679	773	642	511	10	2	0
8	समुद्रपुर	582	25	607	538	562	473	403	8	2	0
जिल्हा एकूण		6336	392	6728	5715	5932	5226	3689	184	38	4
टिप- SGSY चे रूपांतर सन 2013-14 या वर्षात NRLM मध्ये झालेले आहे. NRLM अंतर्गत बँकेकडून प्राप्त झालेले प्रथम व द्वितीय कर्ज याचा उपयोग गटातील सदस्यांच्या दैनंदिन व कौटुंबिक गरजा (consumption loan) भागविण्यासाठी करण्यात येत असतो. त्यामूळे सन 2013-14 या वर्षात प्राथमिक, द्वितीय व तृतीय क्षेत्रात व्यवसाय करीत असलेल्या गटांची संख्या स्तंभ-10, 11 व 12 मध्ये दर्शविण्यात आली आहे.											

तक्ता 4.9 (पुढे सुरू)
जिल्ह्यातील जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा व महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांच्या मार्फत स्थापित बचत गटाबाबतची माहिती ॥

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ वर्ष :- 2013-14		
अ. क.	तालुका	निर्मित बचत गट (संख्या)									
		महिला आर्थिक विकास महामंडळ									
		मागील वर्षअखेर	अहवाल वर्षात	एकूण (13+14)	एकूण पैकी महिला बचतगट	एकूण पैकी कार्यरत असलेले बचत गट	प्रथम प्रतवारी झालेले एकूण बचत गट	द्वितीय प्रतवारी झालेले एकूण बचत गट	व्यवसाय करीत असलेले बचतगट		
प्राथमिक क्षेत्र	द्वितीय क्षेत्र								तृतीय क्षेत्र		
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
1	आष्टी	195	64	259	259	250	191	130	59	18	6
2	कारंजा	172	19	191	191	176	157	102	15	9	7
3	आर्वी	222	29	251	251	234	205	97	135	83	3
4	सेलु	174	8	182	182	178	121	51	2	1	-
5	वर्धा	234	34	268	268	260	226	80	5	6	16
6	देवळी	116	44	160	160	155	103	37	0	6	0
7	हिंगणघाट	158	36	194	194	181	145	73	7	4	-
8	समुद्रपुर	208	32	240	240	217	185	128	7	7	3
जिल्हा एकूण		1479	266	1745	1745	1651	1333	698	230	134	35
आधार - 1. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जि.प.वर्धा 2. महिला आर्थिक विकास महामंडळ ,वर्धा											

कृषि व संलग्न सेवा

कवि

तक्ता 5.1
जमिनीचा वापराविषयी माहिती

जिल्हा :- वर्धा		(क्षेत्र- हेक्टरमध्ये)			संदर्भ वर्ष :- 2010-11		
अ. क्र.	तालुका	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र			पडीत जमिनीव्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन
				बिगर शेती वापराखालील जमीन	पडीत/लागवडी लायक नसलेली जमीन	एकूण (5+6)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	45494	7397	100	8239	8339	0
2	कारंजा	60911	10378	146	5732	5878	0
3	आर्वी	111008	7975	10659	4717	15376	0
4	सेलु	70593	12956	1072	3790	4862	0
5	वर्धा	81589	8171	3763	1444	5207	0
6	देवळी	69732	1667	0	863	863	0
7	हिंगणघाट	89919	2446	715	1525	2240	0
8	समुद्रपुर	99668	5160	3499	1775	5274	0
जिल्हा एकूण		628914	56150	19954	28085	48039	0
टिप- त्रुतु-पिके अहवाल-2010-11 मध्ये स्तंभ-8 च्या जमिनीची नोंद दर्शविली नसल्यामुळे माहिती निरंक नोंदविण्यात आली आहे.							

तक्ता 5.1 (पुढे चालू)
जमिनीचा वापराविषयी माहिती

जिल्हा :- वर्धा		(क्षेत्र- हेक्टर मध्ये)			संदर्भ वर्ष :- 2010-11			
अ. क्र.	तालुका	पडीत जमीन			निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक (दुसोटा क्षेत्र)	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र (12+13)	लागवडी लायक क्षेत्र
		चालू पड	इतर पड	एकूण पड (9+10)				
(1)	(2)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	आष्टी	807	971	1778	21306	3976	25282	25282
2	कारंजा	1668	3095	4763	38685	3404	42089	42267
3	आर्वा	1418	1868	3286	48795	3585	52380	52380
4	सेलु	1068	683	1751	43504	7006	50510	51512
5	वर्धा	6653	1853	8506	62946	6632	69578	69992
6	देवळी	1415	1660	3075	51369	3171	54540	54540
7	हिंणघाट	4924	2825	7749	72430	8185	80615	80922
8	समुद्रपुर	1928	2503	4431	71482	14632	86114	86497
जिल्हा एकूण		19881	15458	35339	410517	50591	461108	463392
आधार - जिल्हा अधीक्षक, भूमि अभिलेख, वर्धा (त्रुतु-पिके अहवाल-2010-11)								

तक्ता 5.2
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष:-2010-11 हेक्टरमध्ये	
अ. क्र.	तालुका	तांदूळ		गहू		खरीप ज्वारी		रब्बी ज्वारी	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	0	0	2038	0	344	0	0	0
2	कारंजा	93	0	2471	0	2920	0	0	0
3	आर्वी	14	14	1515	0	750	0	0	0
4	सेलु	00	0	3142	0	220	0	0	0
5	वर्धा	00	0	3254	0	27	0	189	0
6	देवळी	00	0	1142	0	429	0	0	0
7	हिंगणघाट	00	0	3000	0	293	0	0	0
8	समुद्रपुर	78	78	4196	0	108	0	0	0
जिल्हा एकूण		185	92	20758	0	5091	0	189	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	एकूण ज्वारी		बाजरी		मका		वरी	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1	आष्टी	344	0	4	0	7	0	0	0
2	कारंजा	2920	0	2	0	3	0	0	0
3	आर्वी	750	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	220	0	0	0	9	9	0	0
5	वर्धा	216	0	0	0	41	41	0	0
6	देवळी	429	0	0	0	20	0	0	0
7	हिंगणघाट	293	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	108	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		5280	0	6	0	80	50	0	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	नाचणी		राळा		सावा		भादली	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	0	0	0	0	0	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2010-11	
अ. क्र.	तालुका	इतर तृणधान्ये		एकूण तृणधान्ये		हरभरा		तूर	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1	आष्टी	0	0	2393	0	1696	1288	2822	0
2	कारंजा	0	0	5489	0	2122	503	2692	0
3	आर्वी	0	0	2279	14	1980	1980	9550	9550
4	सेलु	0	0	3371	9	3248	1822	4830	0
5	वर्धा	0	0	3511	41	3101	3101	4175	4175
6	देवळी	0	0	1591	0	418	418	6174	0
7	हिंगणघाट	46	13	3339	13	5125	1147	9155	0
8	समुद्रपुर	0	0	4382	78	10156	10156	6990	6990
जिल्हा एकूण		46	13	26355	155	27846	20415	46388	20715

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	मुग		उडीद		कुळीथ		मठ	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)
1	आष्टी	78	0	51	0	0	0	1	0
2	कारंजा	198	0	254	0	0	0	13	0
3	आर्वी	30	0	10	10	0	0	1	0
4	सेलु	2	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	16	16	0	0	0	0	3	0
6	देवळी	24	0	0	0	0	0	6	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	50	0
8	समुद्रपुर	21	21	7	0	0	0	11	0
जिल्हा एकूण		369	37	322	10	0	0	85	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	चवळी		वाटाणा		इतर कडधान्ये		एकूण कडधान्ये	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)
1	आष्टी	8	0	1	0	0	0	4657	1288
2	कारंजा	5	0	140	130	72	0	5496	633
3	आर्वी	5	0	0	0	0	0	11576	11540
4	सेलु	14	0	0	0	0	0	8094	1822
5	वर्धा	68	0	0	0	0	0	7363	7292
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	6622	418
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	14330	1147
8	समुद्रपुर	74	0	3	3	33	0	17295	17170
जिल्हा एकूण		174	0	144	133	105	0	75433	41310

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ वर्ष :-2010-11
अ. क्र.	तालुका	एकूण अन्नधान्ये		ऊस		मिरची		कोथिंबीर	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)
1	आष्टी	7050	1288	0	0	132	132	6	6
2	कारंजा	10985	633	0	0	83	83	25	25
3	आर्वा	13855	11554	40	40	75	75	3	3
4	सेलु	11465	1831	200	200	256	254	14	14
5	वर्धा	10874	7333	0	0	145	145	20	6
6	देवळी	8213	418	0	0	152	152	0	0
7	हिंगणघाट	17669	1160	60	60	245	197	11	10
8	समुद्रपुर	21677	17248	0	0	140	0	27	27
जिल्हा एकूण		101788	41465	300	300	1228	1038	106	91

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	इतर मसाल्याचे पदार्थ		एकुण मसाल्याचे पदार्थ		आंबा		द्राक्षे	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)
1	आष्टी	0	0	138	138	2	2	0	0
2	कारंजा	0	0	108	108	6	5	0	0
3	आर्वी	0	0	78	78	3	3	0	0
4	सेलु	61	61	331	329	5	4	0	0
5	वर्धा	0	0	165	151	2	2	0	0
6	देवळी	0	0	152	152	2	2	0	0
7	हिंगणघाट	1	1	257	208	5	5	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	167	27	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		62	62	1396	1191	25	23	0	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	लिंबू वर्गीय फळे (संत्रा, मोसंबी इ.)		केळी		इतर फळे		एकूण फळे	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)
1	आष्टी	1468	1468	7	7	0	0	1477	1477
2	कारंजा	2495	2453	0	0	2	2	2503	2460
3	आर्वा	524	524	2	2	4	4	533	533
4	सेलु	166	165	140	140	45	44	356	353
5	वर्धा	139	139	40	40	17	8	198	189
6	देवळी	155	155	0	0	10	3	167	160
7	हिंगणघाट	77	77	1	1	16	16	99	99
8	समुद्रपुर	28	28	9	9	9	9	46	46
जिल्हा एकूण		5052	5009	199	199	103	86	5379	5317

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	बटाटे		कांदे		वांगी		टोमॅटो	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)
1	आष्टी	0	0	133	133	59	0	54	0
2	कारंजा	0	0	1	1	55	0	31	0
3	आर्वी	0	0	42	42	50	0	27	0
4	सेलु	0	0	61	61	171	0	96	0
5	वर्धा	0	0	106	106	184	0	82	0
6	देवळी	0	0	38	38	90	0	46	0
7	हिंगणघाट	0	0	51	51	173	0	80	0
8	समुद्रपुर	0	0	177	177	382	0	245	0
जिल्हा एकूण		0	0	609	609	1164	0	661	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष:-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	इतर भाजीपाला		एकूण भाजीपाला		एकूण फळे व भाजीपाला		कापूस	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)
1	आष्टी	38	38	284	171	1761	1648	7798	0
2	कारंजा	24	24	111	25	2614	2485	5773	0
3	आर्वी	28	28	147	70	680	603	21700	21700
4	सेलु	32	32	360	93	716	446	19670	34
5	वर्धा	44	28	416	134	614	323	25579	17068
6	देवळी	0	0	174	38	341	198	25498	0
7	हिंगणघाट	79	79	383	130	482	229	36054	0
8	समुद्रपुर	209	209	1013	386	1059	432	28519	28519
जिल्हा एकूण		454	438	2888	1047	8267	6364	170591	67321

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा										संदर्भ वर्ष :-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	इतर तंतु पिके		एकूण तंतु पिके		भूईमूग		सुर्यफुल		मोहरी	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	(96)	(97)	(98)	(99)	(100)
1	आष्टी	0	0	7798	0	188	188	0	0	0	0
2	कारंजा	4	0	5777	0	780	9	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	21700	21700	45	45	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	19670	34	108	94	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	25579	17068	10	7	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	25498	0	2	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	36054	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	28519	28519	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		4	0	170595	67321	1133	343	0	0	0	0

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष:-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	सोयाबीन		इतर गळीत धान्ये		एकूण गळीत धान्ये		इतर औषधी व मादक पदार्थ	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(101)	(102)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)
1	आष्टी	9419	188	19	0	9626	376	0	0
2	कांरजा	23047	12	58	2	23885	23	0	0
3	आर्वी	16700	16700	3	3	16748	16748	0	0
4	सेलु	17496	128	2	0	17606	222	0	0
5	वर्धा	22734	22734	11	9	22755	22750	0	0
6	देवळी	18515	0	18	0	18535	0	0	0
7	हिंगणघाट	25883	101	119	101	26002	202	0	0
8	समुद्रपुर	32051	32051	185	134	32236	32185	0	0
जिल्हा एकूण		165845	71914	415	249	167393	72506	0	0

**तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र**

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ वर्ष:-2010-11
अ. क्र.	तालुका	एकूण औषधी व मादक पदार्थ		एकूण चारा पिके		संकीर्ण अखाद्य पिके		एकूण अखाद्य पिके	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(109)	(110)	(111)	(112)	(113)	(114)	(115)	(116)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	17425	188
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	29843	12
3	आर्वी	0	0	68	68	0	0	38518	16700
4	सेलु	0	0	1	0	0	0	19673	128
5	वर्धा	0	0	75	75	0	0	46558	22734
6	देवळी	0	0	42	0	0	0	44078	0
7	हिंगणघाट	0	0	24	18	66	0	62162	101
8	समुद्रपुर	0	0	63	0	0	0	60818	32051
जिल्हा एकूण		0	0	273	161	66	0	319075	71914

तक्ता 5.2 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष:-2010-11	
अ. क्र.	तालुका	एकूण खाद्य पिके		लागवडीखालील एकूण क्षेत्र		दुसोटा क्षेत्र		लागवडीखालील निव्वळ क्षेत्र	
		पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्र	ओलिताचे क्षेत्र
(1)	(2)	(117)	(118)	(119)	(120)	(121)	(122)	(123)	(124)
1	आष्टी	9303	5245	25282	1820	3976	2671	21306	4491
2	कांरजा	13884	5796	42089	37899	3404	24	38685	37863
3	आर्वी	14754	13887	52380	3585	3585	575	48795	4160
4	सेलु	13056	4900	50510	1581	7006	5399	43504	6863
5	वर्धा	12050	13805	69578	1951	6632	0	62946	1951
6	देवळी	8332	1928	54540	2178	3171	1657	51369	3835
7	हिंगणघाट	18454	4878	80615	912	8185	4147	72430	4997
8	समुद्रपुर	55234	17863	86114	0	14632	0	71482	0
जिल्हा एकूण		145067	68302	461108	49926	50591	14473	410517	64160
आधार – जिल्हा अधिक्षक, भूमि अभिलेख, वर्धा (त्रुतु-पिके अहवाल-2010-11)									

तक्ता 5.3
जिल्ह्यात वितरीत करण्यात आलेले बियाणे

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष 2013-14
(“000” क्विंटल)							
क्षेत्र	पीक	वर्ष					टक्के वाढ
		2009	2010	2011	2012	2013	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सार्वजनिक	खरीप	66.95	44.15	34.25	33.19	32.45	-2.2
	रब्बी	14.84	11.74	13.34	10.78	11.72	8.7
	एकूण	81.79	55.89	47.59	43.97	44.17	0.5
खाजगी	खरीप	54.56	54.84	83.88	59.41	61.38	3.3
	रब्बी	19.91	19.78	12.89	18.27	16.68	-8.7
	एकूण	74.47	74.62	96.77	77.68	78.06	0.5
एकूण	खरीप	121.51	99.00	118.12	92.60	93.83	1.3
	रब्बी	29.68	31.51	26.23	29.05	28.40	-2.2
	एकूण	151.19	130.51	144.36	121.65	122.23	0.5

आधार : - कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा

तक्ता 5.4
रासायनिक खतांचा वापर

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ : 2013-14		
अ.क्र.	तालुका	रासायनिक खतांचे वाटप (मे.टन)								
		निर्यात्रित संस्थांकडून			खाजगी संस्थांकडून			एकूण		
		खरीप	रब्बी	एकूण	खरीप	रब्बी	एकूण	खरीप	रब्बी	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	1685	950	2635	5015	2115	7130	6700	3065	9765
2	कांरजा	2080	855	2935	4210	2140	6350	6290	2995	9285
3	आर्वी	2855	550	3405	4610	2005	6615	7465	2555	10020
4	सेलु	3020	750	3770	4985	2235	7220	8005	2985	10990
5	वर्धा	3225	1050	4275	5360	2345	7705	8585	3395	11980
6	देवळी	2769	955	3724	4620	2140	6760	7389	3095	10484
7	हिंगणघाट	3385	870	4255	5570	2165	7735	8955	3035	11990
8	समुद्रपुर	2538	1030	3568	5507	2103	7610	8045	3133	11178
जिल्हा एकूण		21557	7010	28567	39877	17248	57125	61434	24258	85692
आधार - कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा										
टिप :- सतत अतिवृष्टीमुळे खतांचा वापर कमी झाला.										

तक्ता 5.5
निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन

(मे. टन)

जिल्हा :- वर्धा							संदर्भ वर्ष :-2013-14			
अ. क्र.	तालुका	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	बाली	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये	एकूण तृणधान्य
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	2040	200	0	0	0	0	0	2240
2	कारंजा	0	3851	244	0	0	0	0	0	4095
3	आर्वी	0	4289	422	0	0	0	0	0	4711
4	सेलु	0	4619	120	0	0	0	0	0	4739
5	वर्धा	0	9792	250	0	0	0	0	0	10042
6	देवळी	0	2344	150	0	0	0	0	0	2494
7	हिंगणघाट	0	4535	50	0	0	0	0	0	4585
8	समुद्रपुर	0	2901	350	0	0	0	0	0	3251
जिल्हा एकूण		0	34371	1786	0	0	0	0	0	36157

टिप :- जिल्हयात तांदुळाचे पिक घेत नाही

तक्ता 5.5 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन

(मे. टन)

जिल्हा :- वर्धा							संदर्भ वर्ष :-2013-14	
अ. क्र.	तालुका	हरभरा	तूर	उडीद	मूग	मसूर	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये
(1)	(2)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1	आष्टी	2491	3309	0	0	0	0	5800
2	कारंजा	3439	1547	0	0	0	0	4986
3	आर्वी	2485	2338	0	0	0	0	4823
4	सेलु	7891	1765	0	0	0	0	9656
5	वर्धा	7342	4964	0	0	0	0	12306
6	देवळी	2623	4419	0	0	0	0	7042
7	हिंगणघाट	4699	16334	0	0	0	0	21033
8	समुद्रपुर	6814	1980	0	0	0	0	8794
जिल्हा एकूण		37784	36656	0	0	0	0	74440

तक्ता 5.5 (पुढे चालू)
निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन

(मे. टन)

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2013-14
अ. क्र.	तालुका	जवस	भूईमूग	सुर्यफूल	तीळ	सोयाबीन	इतर तेलबिया	एकूण तेलबिया
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	आष्टी	0	52	0	0	7122	0	7174
2	कारंजा	0	132	0	0	12751	0	12883
3	आर्वी	0	0	0	0	17835	0	17835
4	सेलु	0	0	0	0	9090	0	9090
5	वर्धा	0	0	0	0	1454	0	1454
6	देवळी	0	0	0	0	19332	0	19332
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	18590	0	18590
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	21780	0	21787
जिल्हा एकूण		0	184	0	0	107961	0	108145

(मे. टन)

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2013-14
अ. क्र.	तालुका	उस	कापूस	ताग	मेस्टा (अंबाडी)	तंबाखू	औषधी पदार्थ	मसाल्याचे पदार्थ
(1)	(2)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)
1	आष्टी	-	118	0	0	0	0	161
2	कारंजा	50.3	154	0	0	0	0	60
3	आर्वी	16	222	0	0	0	0	168
4	सेलु	59	409	0	0	0	0	93
5	वर्धा	48	374	0	0	0	0	232
6	देवळी	-	214	0	0	0	0	128
7	हिंगणघाट	3	556	0	0	0	0	320
8	समुद्रपुर	18	476	0	0	0	0	1860
जिल्हा एकूण		194.3	2523	0	0	0	0	3022

आधार :- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, वर्धा.

टिप :- * कापसाचे उत्पादन ""00"" गाठीच्या स्वरूपात आहे. 1 गासडी = 170 कि.ग्रॅम आहे. हळदीच्या पिकांचे उत्पादन विभागाने प्रथमच दर्शविण्यात आले आहे. वायगाव हळद, त.समुद्रपुर येथिल हळद प्रसिध्द आहे.

तक्ता 5.6
मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी अंदाजित उत्पादन

जिल्हा - वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14	
1) प्रति हेक्टरी उत्पादन - किलो मध्ये			2) एकूण उत्पादन - "00" मे. टन मध्ये	
अ. क्र.	पिकाचे नाव	प्रति हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	गेल्या वर्षीच्या तूलनेत शेकडा वाढ/घट
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	तांदूळ	0	0	0
2	गहू	1360	344	53.6
3	ज्वारी	382	18	-25.00
4	बाजरी	0	0	0
5	बाली	0	0	0
6	मका	0	0	0
7	नाचणी	0	0	0
8	इतर तृणधान्ये	0	0	0
	एकूण तृणधान्ये	1742	362	46.00
9	हरभरा	784	378	-7.35
10	तूर	540	366	-39.60
11	उडीद	0	0	-100
12	मूग	0	0	-100
13	मसूर	0	0	0
14	इतर कडधान्ये	0	0	0
	एकूण कडधान्ये	1324	744	-27.27
15	जवस	0	0	0
16	भुईमूग	436	2	-33.3
17	सुर्यफुल	0	0	0
18	सोयाबिन	661	1080	0
19	तीळ	0	0	0
20	इतर तेलबिया	0	0	0
	एकूण तेलबिया	1097	1082	-40.94
21	एरंडी	0	0	0
22	ऊस	180	1.94	100.00
23	नारळ	0	0	0
24	कापूस	702	25.23	3125
25	ताग	0	0	0
26	मेस्टा (अंबाडी)	0	0	0
27	तंबाखू	0	0	0
28	औषधी पदार्थ	0	0	0
29	मसाल्याचे पदार्थ	0	30	100

आधार - जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, वर्धा

तक्ता 5.7
तालूकानिहाय पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा – वर्धा						संदर्भ वर्ष : 2013
(पर्जन्य – मि.मी.)						
अ.क्र.	तालुका	सरासरी		वर्ष 2013 मधील		सरासरीच्या तुलनेत संदर्भ वर्षातील पर्जन्यातील शेकडा वाढ अथवा घट
		पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	69	864.7	72	998.2	15.4
2	कारजा	67	864.7	58	922.2	6.6
3	आर्वी	65	850.3	50	1008.0	18.5
4	सेलु	61	959.6	59	1478.0	54.0
5	वर्धा	67	889.4	61	1297.9	45.9
6	देवळी	63	989.6	63	1207.9	22.9
7	हिंगणघाट	67	975.7	66	1255.3	28.7
8	समुद्रपुर	68	1001.6	55	1510.5	50.8
एकूण जिल्हा सरासरी		66	920.7	60.5	1210.0	31.4

आधार – जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा.

पद्म

तक्ता 5.8
कृत्रिम रेतन कार्यक्रमाची प्रगती

जिल्हा- वर्धा				संदर्भ वर्ष 2013-14
(संख्या लाखात)				
तपशील	2011-12	2012-13	2013-14	2012-13 च्या तुलनेत 2013-14 मधील शेकडा बदल
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
अ) गायी (कृत्रिम रेतन)				
1) संकरित	12307	10474	12143	+ 15.9
2) विदेशी	8329	7586	8689	+ 14.5
3) देशी	1410	1332	2355	+ 76.8
एकूण (कृत्रिम रेतन)	22046	19392	23187	+ 19.6
जन्मलेल्या वासरांची संख्या (गायी)	7755	7010	6968	-0.6
ब) म्हशी (कृत्रिम रेतन)	2288	2261	2856	+ 26.3
जन्मलेल्या रेडकांची संख्या (म्हशी)	734	653	666	+ 2.0
आधार : जिल्हा पशुसंवर्धन उप आयुक्त, वर्धा				

तक्ता 5.9
कृत्रिम रेतन व दुग्ध उत्पादनाची तालुकानिहाय प्रगती

जिल्हा- वर्धा		संदर्भ वर्ष :-2013-14								
अ. क्र.	तालुका	2011-12			2012-13			2013-14		
		कृत्रिम रेतनाचे वार्षिक लक्ष्य	कृत्रिम रेतनाच्या साध्याची टक्केवारी	दुग्ध उत्पादन ('000 मे.टन)	कृत्रिम रेतनाचे वार्षिक लक्ष्य	कृत्रिम रेतनाच्या साध्याची टक्केवारी	दुग्ध उत्पादन ('000 मे.टन)	कृत्रिम रेतनाचे वार्षिक लक्ष्य	कृत्रिम रेतनाच्या साध्याची टक्केवारी	दुग्ध उत्पादन ('000 मे.टन)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	2105	74.3	0	2343	54.8	0	2343	55.8	0
2	कारजा	1328	64.1	0	1478	34.4	0	1178	56.2	0
3	आर्वी	3521	69.8	0	3919	45.4	0	3919	59.7	0
4	सेलु	2679	76.4	0	2980	46.9	0	2780	74.2	0
5	वर्धा	5336	88.5	0	5938	68.3	0	5938	81.1	0
6	देवळी	2638	67.0	0	2936	66.3	0	2936	77.0	0
7	हिंगणघाट	3527	83.1	0	3925	77.3	0	3925	80.5	0
8	समुद्रपुर	3206	58.5	0	3568	58.5	0	3568	68.8	0
जिल्हा एकूण		24340	74.8	0	27087	59.4	0	26587	71.7	0

आधार – जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि.प, वर्धा

तक्ता 5.10
पशुवैद्यकीय संस्था

जिल्हा – वर्धा					संदर्भ वर्ष :-2013-14	
अ. क्रं.	तालुका	पशुवैद्यकीय चिकित्सालय	पशुवैद्यकीय दवाखाने (राज्य तथा स्थानिक स्तर)	पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्र	रेतन केंद्र	कृत्रिम रेतन केंद्रे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	0	2	5	0	7
2	कांरजा	1	2	10	0	13
3	आर्वी	1	3	14	0	18
4	सेलु	1	2	10	0	13
5	वर्धा	1	5	9	1	15
6	देवळी	1	2	8	0	11
7	हिंगणघाट	1	3	11	0	15
8	समुद्रपुर	0	3	10	0	13
जिल्हा एकूण		6	22	77	1	105
आधार – जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, वर्धा.						

तक्ता 5.11
मान्यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि त्यात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या

जिल्हा – वर्धा								संदर्भ वर्ष :-2013-14	
अ.क्र.	तालुका	पशुवध गृहांची संख्या	कत्तल केलेले पशू (संख्या)						
			बैल	महिष वर्गीय	मेंढ्या/मेंढे	शळ्या/बोकड	डुकरे	इतर	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	1	0	0	0	1769	0	0	1769
4	सेलु	1	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	1	0	0	0	2477	0	0	2477
6	देवळी	2	0	0	0	764	0	0	764
7	हिंगणघाट	1	0	0	0	3264	0	0	3264
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		6	0	0	0	8274	0	0	8274
आधार- जिल्हयातील नगरपालिका व पशुचिकित्सालये									
टिप- सेलु मधील सिंदी न.प. अंतर्गत असलेले पशुवध गृह सद्यस्थितीत बंद आहे. तसेच कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या आयुक्त पशुधन विकास कार्यालय, वर्धा यांचेकडून प्राप्त झालेली आहे.									

तक्ता 5.12
भूजल मत्स्यव्यवसाय

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्य व्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्र (तळी, सरोवरे व जलाशये)		मत्स्य व्यवसायाखाली आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मे.टन.)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (लाख)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)		मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था	
			संख्या	एकूण क्षेत्र (हेक्टर)				संख्या	सभासदांची संख्या	संख्या	संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	आष्टी	79.00	8	96	63	240	110.80	13	3	124	
2	कारंजा	40.00	31	620	320	554	224.93	15	7	274	
3	आर्वी	90.00	35	5343	5148	1022	460.00	22	9	502	
4	सेलु	37.00	17	1182	1027	478	215.00	14	5	738	
5	वर्धा	36.00	23	333	250	283	127.35	7	8	328	
6	देवळी	46.00	12	70	42	62	27.90	7	4	177	
7	हिंगणघाट	42.00	16	86	44	204	91.80	5	2	88	
8	समुद्रपुर	90.00	18	1414	1273	657	295.65	20	6	305	
जिल्हा एकूण		460.00	160	9144	8167	3500	1553.43	103	44	2536	
आधार :- जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, वर्धा											
टिप :- आर्वी तालुक्यामध्ये निम्न वर्धा प्रकल्पामुळे मत्स्य व्यवसायाखाली क्षेत्र आल्याने क्षेत्रात वाढ झालेली आहे.											

तक्ता 5.13
सागरी मत्स्यव्यवसाय

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	सागर किनाऱ्याची लांबी (कि.मी.)	मत्स्य उत्पादन			सागरी मासेमारी बोटी		मासे उतरविण्याची केंद्रे	मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था	
			2011-12	2012-13	2013-14	एकूण	त्यापैकी यांत्रिकी		संख्या	सभासदांची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	0	0	0	0	0	0	0
आधार :- जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, वर्धा										
टिप :- वर्धा जिल्हात सागरी किनारा नसल्यामुळे माहिती निरंक आहे										

तक्ता 5.14
शासकीय आणि सहकारी दुग्ध शाळांमधील दुग्ध उपउत्पादने

जिल्हा – वर्धा						
अ. क्र.	उत्पादन	परिमाण	2011-12	2012-13	2013-14	2012-13 च्या तुलनेत 2013-14 मधील शेकडा बदल
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(1)	दूध भुकटी	मे.टन	0	0	0	0
(2)	पांढरे लोणी	मे.टन	0	0	0	0
(3)	तूप	मे.टन	0	0	0	0
(4)	एनर्जी/दुध	बाटल्या	0	0	0	0
(5)	लस्सी	बाटल्या	0	0	0	0
(6)	मसाला दूध	बाटल्या	0	0	0	0
(7)	गायीचे टिकाऊदूध	लिटर्स	0	0	0	0
(8)	इतर	मे.टन	0	0	0	0
आधार : जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, वर्धा						
टिप :- दुग्ध व्यवस्थापक, शासकीय दुग्ध योजना , वर्धा येथे दुग्ध उत्पादने तयार करण्यात येत नाही.						

तक्ता 5.15
दुग्ध विकास सहकारी संस्था

जिल्हा वर्धा						संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	दुग्ध विकास सहकारी संस्थांची संख्या	त्यांची एकूण सभासद संख्या	वर्षभरात संकलित केलेले दूध		शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता (000 लिटर)
				एकूण (000 लिटर)	प्रतिदिन (सरासरी 000 लिटर)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	14	400	21	0.06	0	0
2	कारंजा	80	3404	264	0.70	0	0
3	आर्वी	71	2867	402	1.10	1	30
4	सेलु	61	3990	547	1.50	0	0
5	वर्धा	72	4105	4772	13.07	1	50
6	देवळी	25	1757	45	0.12	0	0
7	हिंगणघाट	22	775	72	0.20	0	0
8	समुद्रपुर	22	654	75	0.21	0	0
जिल्हा एकूण		367	17952	6198	16.96	2	80
आधार :- जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी, वर्धा							

जलसंपदा व लाभ क्षेत्र

तक्ता 5.16
जिल्ह्यातील सिंचनाच्या व पाणी उपसा करण्याच्या सोयी

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	सिंचनाच्या सोयी (संख्या)									कृषि पंप	
		मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु सिंचन प्रकल्प		पाझर तलाव	कोल्हापूर बंधारा	भुयारी / साठवण बंधारा	उपसा जलसिंचन योजना	सिंचन विहिरी	डिझेल पंप	विद्युत पंप
				राज्य	स्थानिक							
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	0	0	1	3	2	11	8	0	5172	112	7205
2	कारंजा	0	0	1	11	13	34	19	0	4409	286	4007
3	आर्वी	0	2	10	8	15	26	17	2	3552	89	5812
4	सेलु	1	2	1	0	1	41	12	1	4403	85	6802
5	वर्धा	0	0	2	4	6	20	17	-	5641	178	11002
6	देवळी	0	0	0	0	3	9	9	2	2727	59	8141
7	हिंगणघाट	1	0	1	2	1	20	13	0	6323	228	8385
8	समुद्रपुर	0	2	0	2	4	15	10	0	3041	591	5877
जिल्हा एकूण		2	6	16	30	45	176	105	5	35268	1628	57231
आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, वर्धा पाटबंधारे विभाग ,वर्धा 2) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग [राज्य स्तर] 3) कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग , जिल्हापरिषद , वर्धा 4) म.रा.वि.वि.कं., वर्धा टीप :- 1) स्तंभ क्र 11 व 12 ची अद्यावत माहिती ऋतु-पिके अहवाल-2010-11 व म.रा.वि.वि.कं, वर्धा वरून दिलेली आहे. 2) हिंगणघाट येथील आजनसरा बॅरेज प्रकल्पाचे (मोठा प्रकल्प) कामास सुरुवात झाली नाही. 3) सेलू तालुक्यात एक मोठा प्रकल्प असून त्याचे लाभक्षेत्र व ओलीत क्षेत्र सेलू व समुद्रपूर तालुक्यात आहे. तसेच आर्वी तालुक्यात एक मध्यम प्रकल्प असून त्याचे लाभक्षेत्र व ओलीत क्षेत्र वर्धा, हिंगणघाट व समुद्रपूर तालुक्यात आहे. 4) समुद्रपूर तालुक्यात एक मध्यम प्रकल्प असून त्याचे लाभक्षेत्र व ओलीत क्षेत्र हिंगणघाट , समुद्रपूर व वरोरा तालुक्यात आहे. 5) भुयारी / साठवण बंधा-यात वाढ झालेली आहे.												

तक्ता 5.17
विविध साधनांखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा – वर्धा							संदर्भ वर्ष : 2010-11
(क्षेत्र – हेक्टर)							
अ. क्र.	तालुका	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता खालील निव्वळ क्षेत्र (3+4)	ओलिता खालील स्थूल क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील स्थूल क्षेत्र	ओलिता खालील स्थूल क्षेत्राची लागवडीखालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी
		पृष्ठभागीय	विहिरी				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	0	1820	1820	1820	25282	7.19
2	कांरजा	19017	18882	37899	37899	42089	90.0
3	आर्वी	497	3088	3585	3585	52380	6.84
4	सेलु	0	1581	1581	1581	50510	3.13
5	वर्धा	0	1951	1951	1951	69578	2.80
6	देवळी	0	2178	2178	2178	54540	3.99
7	हिंगणघाट	0	912	912	912	80615	1.13
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	86114	0
जिल्हा एकूण		19514	30412	49926	49926	461108	10.82
आधार – अधिक्षक भूमि-अभिलेख, वर्धा ऋतु-पिके अहवाल-2010-11)							
टिप :- तक्त्यातील माहिती ऋतु-पिके अहवाल-2010-11 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे आहे.							

तक्ता 5.18
सिंचन विहिरी

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2010-11
अ. क्र.	तालुका	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले		वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या
			डिझेल पंप (संख्या)	विद्युत पंप (संख्या)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	आष्टी	5172	45	7205	0
2	कांरजा	4409	286	4007	0
3	आर्वी	3552	55	5812	3284
4	सेलु	4403	85	6802	0
5	वर्धा	5641	178	11002	0
6	देवळी	2727	59	8141	0
7	हिंणघाट	6323	359	8385	0
8	समुद्रपुर	3041	561	5877	0
जिल्हा एकूण		35268	1628	57231	3284
आधार- ऋतु-पिके अहवाल-2010-11 व म.रा.वि.वि.कं.वर्धा					
टिप :- तक्त्यातील स्तंभ 6 मधील माहिती ऋतु-पिके अहवाल-2010-11 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे घेण्यात आली आहे.					

तक्ता 5.19
कूपनलिका, हातपंप व विद्युत पंप

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	चालू वर्षातील					वर्ष अखेर	
		एकूण कूपनलिकांची संख्या	त्यापैकी उच्चक्षमता कूपनलिकांची संख्या	यशस्वी कूपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युतपंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युतपंपांची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	10	1	10	10	0	209	6
2	कारंजा	4	1	4	4	0	278	8
3	आर्वा	2	1	2	2	0	428	9
4	सेलु	0	0	0	0	0	538	12
5	वर्धा	43	2	43	43	0	1010	21
6	देवळी	17	0	17	17	0	546	15
7	हिंगणघाट	9	1	9	9	0	561	22
8	समुद्रपुर	13	1	13	13	0	527	19
जिल्हा एकूण		98	7	98	98	0	4097	112
आधार – 1. उप अभियंता (यांत्रिकी), भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, (जि.प) वर्धा								
टिप- 1) विद्युतपंप असलेल्या विंध्य विहीरी बुजल्यामुळे किंवा विंध्य विहीरी कोरड्या झाल्यामुळे, त्यावरील विद्युतपंप काढण्यात आलेले आहेत, त्यामुळे विद्युतपंपांची संख्या कमी करण्यात आलेली आहे.								
2) विंध्य विहीरी बुजल्यामुळे सेलू तालुक्यातील 05 हातपंप कायमस्वरूपी बंद आहे.								

तक्ता 5.20
जिल्ह्यातील पाटबंधारे विषयक सुविधा (राज्यस्तर पाटबंधारे)

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष : 2013-14
अ. क्र.	तालुका	विविध प्रकल्पांतर्गत लाभक्षेत्र व ओलित क्षेत्र					
		लघु पाटबंधारे प्रकल्प		मध्यम प्रकल्प		मोठे प्रकल्प	
		लाभक्षेत्र (हे.)	ओलितक्षेत्र (हे.)	लाभक्षेत्र (हे.)	ओलितक्षेत्र (हे.)	लाभक्षेत्र (हे.)	ओलितक्षेत्र (हे.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	579	364	0	0	0	0
2	कारंजा	445	324	0	0	0	0
3	आर्वा	7009	4215	20960	9625	0	0
4	सेलु	1138	792	4854	2430	35584	13360
5	वर्धा	505	307	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	13423	11315	0	0
जिल्हा एकूण		9676	6002	39237	23370	35584	13360
आधार :- 1. कार्यकारी अभियंता, वर्धा पाटबंधारे विभाग ,वर्धा 2. कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग [राज्य स्तर]							

तक्ता 5.21
जिल्हातील लघुपाटबंधान्यांच्या कामाविषयक माहिती

जिल्हा- वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14								
अ. क्र	बाब		आष्टी	कारंजा	आर्वी	सेलू	वर्धा	देवळी	हिंगण घाट	समुद्र पूर	एकूण जिल्हा
1	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	संदर्भ वर्षात पूर्ण झालेल्या कामांची संख्या	जिल्हा परिषद	2	2	3	-	3	-	1	2	13
		राज्यस्तर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		स्थानिकस्तर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		सहकारी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	2	2	3	-	3	-	1	2	13
2	मार्च 2014 अखेर पूर्ण कामांची संख्या	जिल्हा परिषद	27	81	78	56	52	28	52	39	413
		राज्यस्तर	1	1	9	2	1	0	0	0	14
		स्थानिकस्तर	2	1	3	0	1	0	1	0	8
		सहकारी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	30	83	90	58	54	28	53	39	435
3	मार्च 2014 अखेर वापरात असलेल्या कामांची संख्या	जिल्हा परिषद	27	81	78	56	52	28	52	39	413
		राज्यस्तर	1	1	9	2	1	0	0	0	14
		स्थानिकस्तर	2	1	3	0	1	0	1	0	8
		सहकारी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	30	83	90	58	54	28	53	39	435
4	वापरात असलेल्या कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)	जिल्हा परिषद	495.65	2627.35	1751.83	1387.02	1124.84	724.00	888.02	880.21	9878.92
		राज्यस्तर	579	445	7009	1138	505	0	0	0	9676
		स्थानिकस्तर	601	607	961	-	273	0	342	0	2784
		सहकारी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	1675.65	3679.35	9721.83	2525.02	1902.84	724.00	1230.02	880.21	22338.92
5	वापरात असलेल्या कामांखालील निव्वळ ओलित क्षेत्र (हेक्टर)	जिल्हा परिषद	164.75	543.08	283.65	189.20	254.30	133.90	320.50	204.90	2094.28
		राज्यस्तर	364	324	4215	792	307	0	0	0	6002
		स्थानिकस्तर	418	198	520	0	171	0	111	0	1418
		सहकारी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	946.75	1065.08	5018.65	981.20	732.30	133.90	431.50	204.90	9514.28
आधार : 1. कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, राज्यस्तर, वर्धा 2. कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जि.प., वर्धा 3. कार्यकारी अभियंता, वर्धा पाटबंधारे विभाग, वर्धा											

तक्ता 5.22
मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प

जिल्हा- वर्धा			संदर्भ वर्ष 2013-14		
अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	प्रकल्पाचे नाव	बोर प्रकल्प	धाम प्र, महाकाली	पंचधारा प्र. रिंधोरा	डोंगरगाव प्र नानबडी
2	प्रकल्प ज्या तालुक्यात आहे त्या तालुक्याचे नाव	ता.सेलू	ता. आर्वी	ता.सेलू	ता.सेलू
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1965	1986	1976	1972
	ब) अपूर्ण असल्यास काम पूर्ण होण्याचे अपेक्षित वर्ष	0	0	0	0
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च रु. लाखात	371.91	5373.00	101.87	37.88
4	धरण				
	धरणाची उंची (मी)	0	0	0	0
	अ) मंजूर झालेली	36.27	32.05	18.15	16.97
	ब) पूर्ण झालेली	36.27	32.05	18.15	16.97
5	कालवा				
	अ) मंजूर झालेली लांबी (किमी)	21.60	47.72	13.20	7
	ब) पूर्ण झालेली लांबी (किमी)	21.60	47.72	13.20	7
6	कमाल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	127.42	62.51	8.75	4.44
7	31.03.2014 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	127.42	62.51	8.75	4.44
8	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	35584	15783	2914	1940
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	18169	10610	2262	608
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र(हेक्टर)	13360	7090	1822	608
11	2013-14 मधील ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)	8199	4482	734	621
12	पाण्याचा वापर (द.ल.घ.मी.)				
	अ) पिण्यासाठी	0	5.17	0	0
	ब) शेतीसाठी	75.80	28.73	6.11	2.29
	क) औद्योगिक वापरासाठी	0	1.16	0	0
	ड) वीज निर्मितीसाठी	0	0	0	0
	इ) इतर बाबींसाठी	0	0	0	0
13	पाणीपट्टी वसुली (` लाखात)	6.7	188.44	0.76	0.30
14	एकूण थकबाकी (` लाखात)	137.66	65.03	5.41	5.66
15	पाणी वापर/ वाटप सह. संस्थांची संख्या	0	0	0	1

तक्ता 5.22 (पुढे चालू)
मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प

जिल्हा- वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14		
अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प		
(1)	(2)	(7)	(8)	(9)
1	प्रकल्पाचे नाव	पोथरा प्र. झुनका	मदन प्र. मदाना	लाल नाला
2	प्रकल्प ज्या तालुक्यात आहे त्या तालुक्याचे नाव	ता. समुद्रपूर	ता. आर्वी	ता. समुद्रपूर
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1983	निर्माणधिन	निर्माणधिन
	ब) अपूर्ण असल्यास काम पूर्ण होण्याचे अपेक्षित वर्ष	-	जून – 2015	जून – 2013
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च रु. लाखात	7241.19	975	8940
4	धरण			
	धरणाची उंची (मी)	0	26.55	14.26
	अ) मंजूर झालेली	14.21	26.55	14.26
	ब) पूर्ण झालेली	14.21	26.55	14.26
5	कालवा	-	-	-
	अ) मंजूर झालेली लांबी (किमी)	46	24.69	68.33
	ब) पूर्ण झालेली लांबी (किमी)	46	24.69	66.00
6	कमाल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	34.72	15.18	29.51
7	31.03.2014 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	34.72	4.11	6.73
8	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	6138	5177	7285
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	4907	4055	6580
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	4025	2535	7290
11	2013-14 मधील ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)	2797	1350	360
12	पाण्याचा वापर (द.ल.घ.मी.)	-	-	-
	अ) पिण्यासाठी	1.17	0	0.215
	ब) शेतीसाठी	21.70	13.26	29.295
	क) औद्योगिक वापरासाठी	0	0	0
	ड) वीज निर्मितीसाठी	0	0	0
	इ) इतर बाबींसाठी	0	0	0
13	पाणीपट्टी वसुली (लाखात)	345.94	0.063	11.129
14	एकुण थकबाकी (लाखात)	231.50	4.99	138.12
15	पाणी वापर/ वाटप सह. संस्थांची संख्या	0	10	2
आधार :- 1) कार्यवारी अभियंता ,वर्धा पाटबंधारे विभाग , वर्धा 2) कार्यवारी अभियंता, लधु पाटबंधारे विभाग ,वर्धा				

तक्ता क्र . 5.23
जिल्हयातील लघुपाटबंधारे विषयी सुविधा

जिल्हा- वर्धा							संदर्भ वर्ष 2013-14
अ. क्र.	तालुका	जिल्हा परिषद स्तर (0 ते 100 हेक्टर)			स्थानिक स्तर (100 ते 250 हेक्टर)		
		संख्या	लाभक्षेत्र	अंतिम क्षेत्र	संख्या	लाभक्षेत्र	अंतिम क्षेत्र
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(9)	(10)
1	आष्टी	27	495.65	495.65	2	601	418
2	कारंजा	81	2627.35	2627.35	1	607	198
3	आर्वी	78	1751.83	1751.83	3	961	520
4	सेलु	56	1387.02	1387.02	0	0	0
5	वर्धा	52	1124.84	1124.84	1	273	171
6	देवळी	28	724.00	724.00	0	0	0
7	हिंगणघाट	52	888.02	888.02	1	342	111
8	समुद्रपुर	39	880.21	880.21	0	0	0
जिल्हा एकूण		413	9878.92	9878.92	8	2784	1418
आधार – 1) कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जि.परिषद, वर्धा 2) कार्यवारी अभियंता ,वर्धा पाटबंधारे विभाग, वर्धा							

तक्ता 5.24

जिल्हयातील पाणलोट क्षेत्र विकास कार्याक्रमांतर्गत मृद व जलसंधारण कामांची प्रगती

जिल्हा : वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	पाणलोट क्षेत्र विकास कार्याक्रमांतर्गत			संदर्भ वर्षात प्रत्यक्ष सुरू झालेली कामे			संदर्भ वर्षात पूर्ण झालेले पाणलोट			
		निवडलेली गावे	पाणलोटोंची संख्या	पाण - लोटांचे एकूण क्षेत्र (हे.)	गावांची संख्या	पाण - लोटांची संख्या	पाणलोटोंचे एकूण क्षेत्र (हे.)	पूर्ण झालेल्या पाणलोटोंची संख्या	पूर्ण पाणलोटोंचे क्षेत्र (हे.)	झालेला खर्च (₹)	पूर्ण विकसित झालेली गावे (संख्या)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आष्टी	41	43	19000	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	60	119	46000	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	52	60	20000	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	21	32	16000	3	2	1074.36	0	0	0	0
5	वर्धा	82	55	43000	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	39	45	23000	3	2	549.64	1	379.64	29.40	0
7	हिंगणघाट	57	72	30000	4	1	291.86	0	0	0	1
8	समुद्रर	34	35	25000	3	3	843.46	1	248.43	23.41	3
एकूण जिल्हा		386	461	222000	13	8	2799.32	2	628.07	52.81	4
आधार : अधीक्षक जिल्हा कृषी अधिकारी, वर्धा											

वने व पर्यावरण

तक्ता 5.25
जिल्ह्यातील एकूण वनक्षेत्र

जिल्हा – वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14				
(क्षेत्र चौ. कि. मी.)						
अ.क्र.	विभाग	वनक्षेत्र				जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी
		राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(1)	वन विभाग	450.80	317.28	0	768.08	12.2
(2)	महसुल विभाग	0	0	0	0	0
(3)	महाराष्ट्र वन विकास मंडळ	0	0	0	0	0
(4)	वनविभागाच्या अखत्यारित आणलेली खाजगी वने	0	0	2.49	2.49	0.04
	एकूण	450.80	317.28	2.49	770.57	12.2
आधार :- उपवनसंरक्षक, वर्धा वनविभाग, वर्धा.						
टिप – या विभागातील राखीव वनक्षेत्र हे. 499.26 (चौ. कि. मी.) असून त्यापैकी 48.46 (चौ. कि. मी.) क्षेत्र नविन बोर अभयारण्याकरीता हस्तांतरीत झाल्यामुळे राखीव वनक्षेत्र कमी दर्शविण्यात आले आहे.						

तक्ता 5.26
जिल्ह्यातील वनांचे वर्गीकरण

जिल्हा – वर्धा						संदर्भ वर्ष 2013-14 (क्षेत्र. चौ. कि. मी)
अ.क्र.	विभाग	वनक्षेत्र				जिल्ह्यातील घनदाट वनक्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी
		घनदाट	मध्यम	तुरळक	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(1)	वन विभाग	228.948	242.21	293.72	764.878	29.9
(2)	महाराष्ट्र वन विकास मंडळ	0	0	0	0	0
(3)	वनविभागाच्या अखत्यारित आणलेली खाजगी वने	0	2.49	0	2.49	0
	एकूण	228.948	244.70	293.72	767.368	29.9

आधार :- उपवनसंरक्षक, वर्धा वनविभाग, वर्धा.

तक्ता 5.27
सामाजिक वनीकरण कार्यक्रमांतर्गत वृक्षरोपणाचे लक्ष्य व साध्य

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष :-2013-14
(क्षेत्र चौ. कि. मी.)						
अ.क्र.	तालुका	वृक्षारोपण क्षेत्र		लागवड केलेल्या वृक्षांची संख्या		जिल्हयाच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी
		लक्ष्य	साध्य	लक्ष्य	साध्य	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	0.640	0.640	3000	3000	0.01
2	कारंजा	0.204	0.204	4100	4100	0.003
3	आर्वी	1.440	1.440	12845	12845	0.002
4	सेलु	0.620	0.620	5000	5000	0.009
5	वर्धा	0.360	0.360	3000	3000	0.006
6	देवळी	0.440	0.440	4000	4000	0.007
7	हिंगणघाट	0.360	0.360	4238	4238	0.006
8	समुद्रपुर	0.560	0.560	6740	6740	0.009
जिल्हा एकूण		4.624	4.624	42923	42923	0.0073
आधार :- जिल्हा सामाजिक वनीकरण अधिकारी , वर्धा.						

तक्ता 5.28

वन्यजीव व राष्ट्रीय उद्याने / अभयारण्यांतर्गत प्रकल्पनिहाय क्षेत्र व खर्च					
जिल्हा – वर्धा					
योजना	क्षेत्र (चौ.कि.मी.)	खर्च (₹. लाखात)			2012-13 च्या तुलनेत 2013-14 मधील शेकडा बदल
		2011-12	2012-13	2013-14	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
अ) वन्यजीव अभयारण्ये	61.10	83.31	142.32	124.80	-12.31
ब) व्याघ्र प्रकल्प	0	0	0	0	0
क) राष्ट्रीय उद्याने / अभयारण्याचा विकास	0	0	0	0	0
ड) पक्षांसाठीचे अभयारण्य	0	0	0	0	0
इ) वनस्पतीशास्त्र विषयक उद्याने	0	0	0	0	0
फ) प्राणी उद्याने	0	0	0	0	0
ग) इतर जिल्ह्यांतर्गत प्रकल्प	0	0	0	0	0
एकूण	61.10	83.31	142.32	124.80	-12.31
आधार :- उपवनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर					

तक्ता 5.29
मुख्य व गौण वन उत्पादने व उत्पन्न

जिल्हा - वर्धा				संदर्भ - 2013-14
अ.क्र.	तपशिल	एकूण उत्पादन	विक्री केलेले एकूण उत्पादन	एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (` हजार)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
(अ)	वन उत्पादने			
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	1444.46	2013.29	513809.50
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	2001.59	2735.59	144132.10
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	0	0	0
4	गौण वन उत्पादने	-	-	-
	अ) बांबू (संख्या)	0	0	0
	ब) गवत इत्यादी (क्विंटल)	0	0	0
	क) विडी पाने (गोणी)	0	0	0
	ड) डिक (क्विंटल)	0	0	0
	इ) इतर	0	0	0
	i) आपटा पाने	0	0	0
	ii) शिकेकाई	0	0	0
	iii) मोहाची फुले (क्विंटल)	0	0	0
	iv) काजू / फळे	0	0	0
	v) हिरडा /बेहडा (क्विंटल)	0	0	0
	vi) खाणी व खनिजे	0	0	0
	vii) कारवी	0	0	0
	viii) लाख (क्विंटल)	0	0	0
	एकूण गौण उत्पादने (1+2+3+4)	0	0	657941.6
(ब)	उत्पन्न	-	-	-
	1) परमिट फी	0	0	0
	2) महसूल फी	0	0	0
	3) पास फी	0	0	3442.79
	4) इतर फी	0	0	2311.92
	एकूण उत्पन्न	-	-	663696.31

आधार - उपवनसंरक्षक, वर्धा वनविभाग, वर्धा

टिप:- विक्री केलेले एकूण उत्पादन (स्तंभ 4) मध्ये मागील शिलकी उत्पादन समाविष्ट असल्याने विक्री केलेले एकूण उत्पादन (स्तंभ 4) ची आकडेवारी ही एकूण उत्पादन (स्तंभ 3) च्या आकडेवारीपेक्षा जास्त आहे.

तक्ता क्र 5.30
संवर्गनिहाय कारखान्यांचा तपशील

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष - 2013-14
अ.क्र.	तालुका	कारखान्यांचा संवर्ग			एकूण
		रेड	ऑरेंज	ग्रीन	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	आष्टी	12	05	11	28
2	कारंजा	03	04	5	12
3	आर्वी	10	10	42	62
4	सेलु	32	23	28	83
5	वर्धा	47	128	219	394
6	देवळी	14	28	24	66
7	हिंगणघाट	10	49	145	204
8	समुद्रपुर	14	13	21	48
जिल्हा एकूण		142	260	495	897
आधार – उप-प्रादेशिक अधिकारी-2, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, नागपूर					

उद्योग व सहकार

तक्ता 6.1										
जिल्ह्यातील उद्योगांबाबतचा तपशील										
जिल्हा वर्धा								संदर्भ वर्ष 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	विशेष आर्थिक क्षेत्र		जिल्ह्यातील औद्योगिक गुंतवणूक		विदेशी थेट गुंतवणूक अंतर्गत		महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळाच्या क्षेत्राची संख्या	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळाच्या क्षेत्रातील उद्योग घटकांची संख्या	सहकारी औद्योगिक विकास मंडळाच्या क्षेत्राची संख्या
		संख्या	क्षेत्र (हे.)	प्रकल्पांची संख्या	गुंतवणूक (₹ कोटी)	प्रकल्पांची संख्या	गुंतवणूक (₹ कोटी)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	0	63	403.10	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	54	266.87	0	0	1	1	0
3	आर्वी	0	0	139	1047.76	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	154	155.33	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	757	6260.74	0	0	1	171	0
6	देवळी	0	0	224	618.54	0	0	1	37	0
7	हिंगणघाट	0	0	291	2134.59	0	0	1	18	0
8	समुद्रपुर	0	0	105	1224.84	0	0	1	12	0
जिल्हा एकूण		0	0	1787	12111.77	0	0	5	239	0
आधार – जिल्हा उद्योग केन्द्र, वर्धा										
टिप – 1) 1768 हे लघु घटक असून त्यांची गुंतवणूक रु. 6631.45 कांटी आहे. व 19 हे मध्यम व मोठे घटक असून त्यांची गुंतवणूक रु. 5480.32 कोटी आहे.										
2) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ क्षेत्रातील उद्योग घटकाचे बांधकाम पूर्ण झाले असून घटक उत्पादनात गेल्यामुळे उद्योग घटकांची संख्या वाढली आहे.										

तक्ता 6.2
जिल्ह्यातील विविध यंत्रणाकडे उपलब्ध असलेल्या स्वयंरोजगाराच्या योजनांतर्गत लाभ दिलेल्या
लाभधारकांची संख्या

जिल्हा :- वर्धा						संदर्भ 2013-14
अ.क्र	तालुका	जिल्हा उद्योग केंद्र	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा	अग्रणी बँक	स्थानिक महामंडळे	विविध महामंडळे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	4	99	0	1	7
2	कारंजा	4	121	0	2	8
3	आर्वी	11	142	0	1	10
4	सेलु	14	186	0	2	14
5	वर्धा	27	260	0	10	60
6	देवळी	9	149	0	5	26
7	हिंगणघाट	6	85	0	3	22
8	समुद्रपुर	9	70	0	1	7
जिल्हा एकूण		84	1112	0	25	154
आधार :- 1) जिल्हा उद्योग केंद्र, वर्धा 2) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, वर्धा 3) संत रोहीदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, वर्धा 4) वसंतराव नाईक विमुक्त भटक्या जमाती विकास महामंडळ, वर्धा 5) महा.राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ, वर्धा 6) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ, वर्धा 7) लोक शाहीर अन्नाभाऊ साठे विकास महामंडळ, वर्धा 8) अपंग वित्त व विकास महामंडळ, वर्धा						
टिप-महामंडळांना उपलब्ध होणा-या अनुदानाच्या मर्यादित उद्दीष्ट पूर्ती करण्यात आली आहे.						

राजगार व स्वयंराजगार

तक्ता 6.3
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष - 2012		
अ क्र	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कारखान्यातील कामगार संख्या		काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	प्रपत्र न पाठविणारे चालू कारखाने	
			नोंदणी झालेले	बंद	प्रपत्र पाठविणारे चालू	एकूण	पैकी स्त्रिया		संख्या	कामगार संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	रोपवाटीका रोपे तयार करणे, फलोत्पादन व पिकांची संवर्धन.	11	7	3	2	98	17	29	2	82
2	शेतोपुरक क्रिया आणि धान्य उत्पादना नंतरच्या धान्यावरील क्रिया (सुतकाढणे, वटणी, सफाई इ.)	16	46	22	14	2169	108	712	10	717
3	मटन प्रक्रिया करून जतन करणे	101	1	0	1	395	18	120	0	0
4	फळे व भाजीपाला प्रक्रिया करणे व साठवण करणे	103	4	2	1	23	2	7	1	20
5	फळ आणि प्राण्यांपासून तेल, चरबी यांचे उत्पादन	104	9	4	1	116	0	7	4	63
6	दुग्धजन्य पदार्थांचे उत्पादन	105	2	0	0	0	0	0	2	149
7	गिरणीद्वारे पीठ, भात, डाळ इ. धान्यावर प्रक्रिया करून उत्पाद	106	2	1	0	0	0	0	1	20
8	इतर खाद्यजन्य पदार्थांचे उत्पाद	107	3	0	2	273	0	82	1	500
9	पशुखाद्य तयार करणे	108	2	0	0	0	0	0	2	52
10	मादक पेयांचे उत्पादन	110	2	1	0	0	0	0	1	6
11	सुती कापडाचे उत्पादन व सूत कातणे व त्यावरील प्रक्रिया	131	27	3	17	1148	33	410	7	3085
12	इतर कापडाचे उत्पादन	139	4	2	2	417	3	151	0	0
13	पादत्राणांचे उत्पादन	152	1	1	0	0	0	0	0	0
14	लाकूड गिरणी व लाकडावर प्रक्रिया	161	39	8	4	16	0	5	27	105

तक्ता 6.3 (पुढे चालु)
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ वर्ष - 2012	
अ क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कारखान्यातील कामगार संख्या		काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	प्रपत्र न पाठविणारे चालू कारखाने	
			नोंदणी झालेले	बंद	प्रपत्र पाठविणारे चालू	एकूण	पैकी स्त्रिया		संख्या	कामगार संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
15	कागद व कागदाच्या वस्तूचे उत्पादन	170	8	1	7	64	20	15	0	0
16	कोळसा उत्पादने	191	1	1	0	0	0	0	0	0
17	मूलभूत रसायने व खत आणि नायटोजन कंपाऊड,सिथॅटिक रबर यांचे उत्पादन	201	2	0	1	42	0	13	1	200
18	इतर रासायनिक वस्तूचे उत्पादन	202	9	2	4	367	0	85	3	340
19	अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	239	5	2	1	17	0	5	2	40
20	मूलभूत लोखंड व स्टिल तयार करणे	241	5	1	2	2090	12	752	2	2173
21	धातूंची रचना करून वस्तूचे उत्पादन	251	1	0	1	603	0	183	0	0
22	धातूंच्या इतर वस्तूचे उत्पादन व घातूकाम	259	2	0	1	267	0	82	1	5
23	विद्युत मोटारी, जनरेटर, ट्रान्सफॉर्मर आणि विजवाहक व नियंत्रण वस्तूचे उत्पादन	271	1	0	0	0	0	0	1	20
24	विशेष उपयोगासाठी यंत्र व यंत्र सामग्रीचे उत्पादन	282	4	0	4	190	0	60	0	0
25	वीजनमिती,वहन व वितरण	351	2	1	0	0	0	0	1	500
26	पाण्याचे संचयन,प्रक्रिया व पुरवठा	360	1	0	0	0	0	0	1	7
27	मोटर वाहने दुरुस्ती व देखभाल	452	9	0	4	101	13	33	5	196
28	ईमारतीच्या जागेची काळजी घेणे व देखभाल क्रियेची सेवा	813	1	0	0	0	0	0	1	175
जिल्हा एकूण			200	55	69	8396	226	2751	76	8455

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय,मुंबई

तक्ता 6.4
रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांतील आकडेवारी

जिल्हा : वर्धा		संदर्भ वर्ष : 2013-14
अ. क्र.	बाब	संख्या
(1)	(2)	(3)
1	जाहीर केलेल्या रिक्त जागांची संख्या	1363
2	रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	53
3	मागील वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवार	38749
4	चालू वर्षात नवीन नोंदणी केलेले उमेदवार	2247
5	नोकरी मिळालेले उमेदवार	551
6	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवार	40445
7	नोकरी मिळालेले उमेदवार	-
	अ) खाजगी क्षेत्र	495
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	56
	क) एकूण	551
8	नोकरी मिळालेले उमेदवार	-
	अ) अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती	123
	ब) इतर	428
	क) एकूण	551
9	रोजगार स्वयंरोजगार योजनेअंतर्गत लाभ प्राप्त झालेले उमेदवार	-
	अ) रोजगार	551
	ब) स्वयंरोजगार	-
10	रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र	-
	1) वैयक्तिक मार्गदर्शन /व्यक्तिशः अगर गटामध्ये सल्ला दिलेले	2374
	2) रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्रामध्ये घेण्यात आलेल्या गटांची चर्चा	-
	3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरी विषयी /प्रशिक्षणासाठी / उमेदवारासाठी दिलेल्यांची संख्या	2732
आधार : जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र , वर्धा		

तक्ता 6.5
शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या

जिल्हा – वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2008			
अ. क्र.	बाब	पदांचा तपशील	शासकीय	जिल्हा परिषद	महानगर पालिका	नगर परिषद
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	वर्ग – अ	एकूण मंजूर पदे	377	133	0	1
		भरलेली पदे	304	125	0	1
		पैकी स्त्रिया	47	17	0	1
2	वर्ग – ब	एकूण मंजूर पदे	816	496	0	28
		भरलेली पदे	677	396	0	26
		पैकी स्त्रिया	156	98	0	7
3	वर्ग – क	एकूण मंजूर पदे	4720	4746	0	645
		भरलेली पदे	4148	4262	0	551
		पैकी स्त्रिया	606	1619	0	156
4	वर्ग – ड	एकूण मंजूर पदे	2285	800	0	1003
		भरलेली पदे	1974	742	0	977
		पैकी स्त्रिया	242	189	0	345
5	एकूण	मंजूर पदे	8198	6175	0	1677
		भरलेली पदे	7103	5525	0	1555
		पैकी स्त्रिया	1051	1923	0	509
6	* इतर वर्ग-इ कर्मचारी	एकूण मंजूर पदे	994	2546	0	333
		भरलेली पदे	751	2215	0	333
		पैकी स्त्रिया	23	2088	0	79
7	एकूण	मंजूर पदे (5+6)	9192	8721	0	2010
		भरलेली पदे	7854	7740	0	1888
		पैकी स्त्रिया	1074	4011	0	588

आधार – अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

टीप (*) – 'इतर वर्ग – इ' यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, आकस्मिक खर्चातील रोजगार दिले जाणारे, रोजंदारीवरील, अंशकालीन, मानसेवा आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश आहे.

तक्ता 6.6
निरनिराळ्या उद्योगांतील रोजगार

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
अ. क्र.	उद्योग गट	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	एकूण आस्थापनांची संख्या	माहिती देणाऱ्या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
					शासकीय	निम-शासकीय	खाजगी	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	कृषी	0	11	11	628	540	0	1168
2	खाणकाम	10	0	0	0	0	0	0
3	वस्तूनिर्माण	20 ते 39	49	49	1670	82	7220	8972
4	बीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 49	5	5	0	1385	0	1385
5	बांधकाम	50	17	17	1712	505	0	2217
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	22	22	0	10	775	785
7	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	70 ते 75	7	7	313	1635	0	1948
8	वित्त पुरवठा, विमा स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80 ते 83	164	164	48	853	1577	2478
9	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	90 ते 99	335	335	3766	6443	10325	20534
जिल्हा एकूण		0	610	610	8137	11453	19897	39487
आधार - जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, वर्धा.								

कामगार

तक्ता 6.7
दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

जिल्हा :- वर्धा										संदर्भ वर्ष :-2013-14		
अ. क्र.	तालुका	दुकाने		व्यापारी संस्था		हॉटेल व उपहार गृहे		चित्रपटगृहे		इतर संस्था		एकूण कामगार
		संख्या	कामगार	संख्या	कामगार	संख्या	कामगार	संख्या	कामगार	संख्या	कामगार	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	वर्धा	1826	3397	845	3174	144	375	4	30	7986	0	6976
2	आर्वी	192	326	177	847	50	110	2	10	1270	0	1293
3	हिंगणघाट	489	956	236	998	82	209	1	8	1901	0	2171
4	सिंदी	32	37	17	36	10	56	0	0	357	0	129
5	पुलगाव	168	286	97	337	28	88	2	10	944	0	721
जिल्हा एकूण		2707	5002	1372	5392	314	838	9	58	12458	0	11290
आधार :- जिल्हा कामगार अधिकारी, वर्धा.												
टिप:-1.मुंबई दुकाने व आस्थापना अधिनियम ,1948 अंतर्गत वर्धा जिल्हात फक्त वर्धा,सिंदी,हिंगणघाट,आर्वी व पुलगाव या स्थानिक नगर पालिका क्षेत्रामध्येच आस्थापनाची नोंदणी करण्यात येते. इतर क्षेत्र आष्टी,कारंजा,सेलू,देवळी व समुद्रपूर करीता या नियमाच्या तरतुदी लागू नसल्याकारणाने तेथील आस्थापनाची नोंदणी उपलब्ध नाही. 2. अ.क्र.11 मध्ये नमूद केलेली आकडेवारी ही कामगार नसलेल्या आस्थापनांची आहे.												

सहकार

तक्ता 6.8
प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य

जिल्हा - वर्धा									संदर्भ वर्ष- 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	संस्थांची संख्या	सभासद संख्या					भाग भांडवल (हजारात)	स्तंभ-9 पैकी शासकीय भागभांडवल (हजारात)	राखीव आणि इतर निधी (हजारात)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (हजारात)
			अत्यल्प खातेदार	अल्प खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद	एकूण				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
संस्था प्रकार - प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था											
1	आष्टी	21	6587	4312	1713	3587	16199	13438	3	80143	182081
2	कारंजा	44	9282	4719	1950	4180	20131	8298	6	80156	84318
3	आर्वी	36	12177	7420	2211	4235	26043	31813	10	93573	15722
4	सेलु	40	7850	8987	2902	4209	23948	21443	7	81571	181987
5	वर्धा	43	8100	7587	2712	4887	23286	31995	9	92259	306310
6	देवळी	44	11764	7300	3414	4710	27188	32824	12	145243	298493
7	हिंगणघाट	61	9692	14103	1619	4585	29999	44388	2	83202	1010
8	समुद्रपुर	50	10268	9816	3326	6759	30169	31619	1	78837	289832
जिल्हा एकूण		339	75720	64244	19847	37152	196963	215818	50	734984	1359753

तक्ता 6.8 (पुढे चालू)
प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य

जिल्हा - वर्धा									संदर्भ वर्ष -2013-14			
अ क्र	तालुका	खेळते भांडवल (॰)	एकूण दिलेली कर्जे		येणे कर्ज		एकूण कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
			कर्जदार सभासद संख्या	कर्जाची रक्कम (॰ हजारत)	थकबा-की दार संख्या	रक्कम (॰ हजारत)	थकबा-की दार संख्या	रक्कम (॰ हजारत)	थकबा-की दार संख्या	रक्कम (॰ हजारत)	थकबा-की दार संख्या	रक्कम (॰ हजारत)
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
संस्था प्रकार - प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था												
1	आष्टी	95720	3140	73943	1869	45473	4848	42699	4848	42699	-	-
2	कांरजा	96124	1270	51179	3266	25969	848	18584	603	12302	245	6282
3	आर्वी	223121	10149	68825	4169	95386	4427	88667	3705	88110	722	557
4	सेलु	103417	5310	94425	4486	115637	6315	28225	2229	20423	4086	7802
5	वर्धा	117520	6268	229611	6664	35832	6744	32095	5770	29080	974	3015
6	देवळी	290417	5468	207624	6181	121964	4829	87295	4250	79480	579	7815
7	हिंगणघाट	370421	12112	185104	6587	146591	4740	78546	3232	54422	1508	24124
8	समुद्रपुर	83936	3050	145785	6936	151392	2690	44657	1374	35937	1316	8720
जिल्हा एकूण		1380676	46767	1056496	40158	738244	35441	420768	26011	362453	9430	58315
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा.												
टिप- सन 2012-13 मध्ये वि.का.सेवा संस्थांचे विलीनीकरण झाल्यामुळे तसेच जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक तोटयात असल्यामुळे सदर संस्थांना कर्जवाटप वा वसूली करता आली नाही.												

तक्ता 6.9
जिल्हातील कृषि सहकारी बँकांचा तपशील

जिल्हा – वर्धा		संदर्भ वर्ष – 2013-14	
(० कोटी)			
तपशील	31 मार्च रोजी		शेकडा बदल
	2013	2014	
(1)	(2)	(3)	(4)
महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्या.			
सभासद (संख्या)	0	0	0
खेळते भांडवल	0	0	0
ठेवी	0	0	0
स्थूल कर्जवाटप	0	0	0
येणे कर्ज	0	0	0
थकीत कर्ज	0	0	0
जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका			
	1	1	0
सभासद (संख्या)	807	807	0
खेळते भांडवल	688.25	688.25	0
ठेवी	500.52	500.52	0
स्थूल कर्जवाटप	0	0	0
येणे कर्ज	349.22	349.22	0
थकीत कर्ज	235.33	235.33	0
महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्देशीय विकास बँक मर्या.			
सभासद (संख्या)	0	0	0
खेळते भांडवल	0	0	0
ठेवी	0	0	0
स्थूल कर्जवाटप	0	0	0
येणे कर्ज	0	0	0
थकीत कर्ज	0	0	0
जिल्हा स्तरीय सहकारी कृषि ग्रामीण बहुउद्देशीय विकास बँका			
	2	2	0
सभासद (संख्या)	444	444	0
खेळते भांडवल	0	0	0
ठेवी	0.79	0.79	0
स्थूल कर्जवाटप	0	0	0
येणे कर्ज	1.59	1.59	0
थकीत कर्ज	1.59	1.59	0
स्रोत: जिल्हा उपनिबंधक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, वर्धा			
टिप-जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक तोटयात असल्यामुळे व भूविकास बँक अवसायनात असल्यामुळे सदर आकडेवारीत मागील वर्षाच्या तूलनेत कुठलाही बदल नाही.			

तक्ता 6.10
प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्थांचा तपशील

जिल्हा – वर्धा			संदर्भ वर्ष- 2013-14
			(` लाखात)
तपशील	मागील वर्ष	चालू वर्ष	शेकडा बदल
(1)	(2)	(3)	(4)
संस्था (संख्या)	341	339	0
सभासद (लाख)	1.96	1.96	0
खेळते भांडवल	13806.76	13806.76	0
स्वनिधी	34.83	34.83	0
भाग भांडवल	5158.18	2158.18	- 58.16
त्यापैकी, राज्य शासनाचे (लाखात)	0.50	0.50	0
कर्जदार सभासद (संख्या)	46767	46767	0
त्यापैकी, 1) अत्यल्प भूधारक (1 हेक्टर पर्यंत)	26213	26213	0
2) अल्पभूधारक (1 ते 2 हेक्टर)	20554	20554	0
कर्ज वाटप	10564.96	0.00	- 100
येणे कर्ज	7382.44	7382.44	0
कर्ज वसुली	3182.52	49.50	-98.44
थकीत कर्ज	6088.51	6088.51	0
तोट्यातील संस्था (संख्या)	336	336	0
तोटा	2639.37	2639.37	0
वसुली पात्र रकमेशी थकीत कर्जाची टक्केवारी	52.27	0.81	-98.45
आधार- जिल्हा उपनिबंधक कार्यालय, वर्धा.			
टिप – विविध आदिवासी कार्यकारी सहकारी संस्था 2 असल्यामुळे प्राथमिक कृषि पतसंस्थांची संख्या 339+2= 341 येत आहे.			

तक्ता 6.11
साखर कारखाने

जिल्हा: - वर्धा									संदर्भ वर्ष : 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/ खाजगी	कामगार(संख्या)		गळीत क्षमता मे.टन	प्रत्यक्ष गाळप मे.टन	साखरेचे उत्पादन मे.टन	इतर उत्पादने			
				नियमित	हंगामी				इथेनॉल मे. टन	पेपर मे. टन	मद्यार्क हजार लि.	वीज मे. वॉट
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	महात्मा सहकारी साखर कारखाना मर्या,जामणी	खाजगी	187	70	1250	158099	16710	0	0	0	23319.672
5	वर्धा	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	देवळी	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	स्व.बापूराव देशमूख सहकारी साखर कारखाना मर्या,वेळा	सहकारी	-	-	-	बंद	-	-	-	-	-
8	समुद्रपुर	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		-	-	187	70	1250	158099	16710	0	0	0	23319.672
आधार- प्रादेशिक सहसंचालक (साखर), नागपूर विभाग नागपूर.												
टिप :- स्व.बापूराव देशमूख सहकारी साखर कारखाना मर्या,वेळा, ता.हिंगणघाट ,जि.वर्धा सन 2009-10 पासून बंद आहे.												

तक्ता 6.12
विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था

जिल्हा वर्धा		संदर्भ : 31 मार्च 2014
अ.क्र.	सहकारी संस्थेचा प्रकार	संस्था
(1)	(2)	(3)
1	कृषि पतसंस्था (एकूण)	344
	1.1 जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	01
	1.2 प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था	339
	1.3 शेतकरी सेवा संस्था	--
	1.4 लॅम्प्स सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	02
	1.5 धान्य बँका	01
	1.6 इतर	01
2	बिगर – कृषी पतसंस्था (एकूण)	252
	2.1 नागरी बँका	05
	2.2 नागरी पतसंस्था	78
	2.3 कर्मचारी पतसंस्था	100
	2.4 इतर बिगर-कृषी पतसंस्था	69
3	पणन संस्था (एकूण)	14
	3.1 जिल्हा पणन संस्था	3.11 सर्वसाधारण उद्देशीय 3.12 विशेष उद्देशीय
	3.2 प्राथमिक पणन संस्था	3.21 सर्वसामान्य तालुका खरेदी विक्री संघ 3.22 विशेष पणन संस्था
	3.3 इतर पणन संस्था	1
4	एकूण उत्पादक सहकारी संस्था	553
	4.1 साखर कारखाने	02
	4.2 इतर शेती प्रक्रिया संस्था	26
	4.3 विणकर संस्था	01
	4.4 विणकर संस्था (हातमाग)	02
	4.5 औद्योगिक वसाहती (संस्था)	01
	4.6 इतर औद्योगिक संस्था	58
	4.7 दुग्ध व्यवसाय संस्था	367
	4.8 मत्स्यव्यवसाय संस्था	44
	4.9 सहकारी सूत गिरण्या	06
	4.10 उपसा जलसिंचन संस्था	--
	4.11 इतर उत्पादक संस्था	46
5	सामाजिक सेवा सहकारी संस्था	614
	5.1 ग्राहक भांडारे	54
	5.2 गृहनिर्माण संस्था	175
	5.3 कामगार कंत्राटदार संस्था	69
	5.4 इतर सहकारी संस्था	316
	एकूण संस्था	1777
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा.		
टिप:- सन.२०१२-१३ या वर्षात नागरी पतसंस्थेचा समावेश इतर बिगर कृषि पतसंस्थामध्ये होता. या वर्षी स्वतंत्र नागरी पतसंस्थेची संख्या ७८ देण्यात आली आहे.		

तक्ता 6.13
सहकारी संस्थांची वित्तीय स्थिती

जिल्हा - वर्धा			संदर्भ : 2013-14
अ. क्र.	बाब	परिमाण	संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)
1	सहकारी संस्थाची संख्या	संख्या	1777
2	एकूण सभासद संख्या	हजार	550
3	भरणा झालेले भागभांडवल		492262
	3.1 शासकीय भाग भांडवल	` लाखात	7005
	3.2 स्वनिधी	` लाखात	383243
	3.3 एकूण	` लाखात	390248
4	ढेवी	` लाखात	3878918
5	खेळते भांडवल	` लाखात	6612752
6	31 मार्च, रोजी येणे कर्ज	` लाखात	3934486
7	वर्षभरात केलेले कर्जवाटप	` लाखात	2973996
8	खरेदीची किंमत	` लाखात	73843
9	विक्रीची किंमत	` लाखात	184289
10	नफा /तोटा		
	10.1 नफ्यातील संस्था	संख्या	578
	10.2 नफ्याची रक्कम	` लाखात	326323
	10.3 तोट्यातील संस्था	संख्या	1017
	10.4 तोट्याची रक्कम	` लाखात	771069
	10.5 ना-नफा, ना-तोटा झालेल्या संस्था	संख्या	182
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा.			

तक्ता 6.14
सहकारी संस्थांची लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे संख्या

जिल्हा :- वर्धा						संदर्भ : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे सहकारी संस्था				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखापरीक्षण न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	3	4	44	0	0	48	99
2	कारंजा	0	16	65	0	0	101	182
3	आर्वी	4	19	59	0	0	147	229
4	सेलु	1	19	67	1	0	158	246
5	वर्धा	29	61	87	4	3	377	561
6	देवळी	6	10	59	1	0	88	164
7	हिंगणघाट	12	24	89	0	0	128	253
8	समुद्रपुर	2	3	67	0	0	85	157
जिल्हा एकूण		57	156	537	6	3	1132	1891
आधार :- जिल्हा विशेष लेखापरीक्षक वर्ग - 1, सहकारी संस्था, वर्धा.								

तक्ता 6.15
राज्य / जिल्हा कार्यक्षेत्र असलेल्या सहकारी बँकाचे कार्य

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष- 2013-14 (लाखात)	
अ. क्र.	बाब	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.	राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक
(1)	(2)	(3)	(4)
1	बँक शाखा (संख्या)	46	2
2	सभासद	715	8
	2.1 संस्था सभासद		
	2.2 वैयक्तिक सभासद	92	436
3	भाग भांडवल	0	0
4	राखीव व इतर निधी	0	0
5	ढेवी	500.52	0.79
6	खेळते भांडवल	688.25	0
7	अल्प मुदतीची कर्जे वाटप		
	7.1 रोख पत	0	0
	7.2 वटविलेली बिले	0	0
	7.3 एकूण (7.1+7.2)	0	0
	7.4 पैकी कृषि कर्जे	0	0
8	मध्यम मुदतीची कर्जे वाटप	0	0
9	दीर्घ मुदतीची कर्जे	0	
10	येणे कर्जे		
	10.1 अल्प मुदतीची कर्जे	118.20	0
	10.2 मध्यम मुदतीची कर्जे	229.60	0
	10.3 दीर्घ मुदतीची कर्जे	1.42	158.73
11	थकलेले कर्जे		
	11.1 अल्प मुदतीची कर्जे	62.00	0
	11.2 मध्यम मुदतीची कर्जे	143.33	0
	11.3 दीर्घ मुदतीची कर्जे	30.00	158.73
आधार :- जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक, वर्धा.			
टिप. 1) सन 2012 पासून वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेची आर्थिक स्थिती कमकुवत असल्याने कर्जे वाटप व वसूली करण्यात आलेली नाही.2)भुविकास बँकेची आर्थिक स्थिती बरोबर नसून बँकेवर प्रशासक असल्याने कर्जवाटप करण्यात येत नाही.			

तक्ता 6.16
बिगर-कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ : 2013-14	
अ. क.	बाब	संस्था प्रकार					
		प्राथमिक सहकारी बँका		इतर बिगर – कृषी पतसंस्था			
		नागरी बँका	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	नागरी पतसंस्था	कर्मचारी पतपेढी	इतर (नागरी पतपेढी)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	संस्था संख्या	5	0	0	100	147	
2	सभासद संख्या	61983	0	0	30401	76944	
3	भाग भांडवल हजारात	221328	0	0	388817	76944	
4	राखीव व इतर निधी हजारात	411552	0	0	242427	485745	
5	ठेवी हजारात	3267564	0	0	466279	775675	
6	खेळते भांडवल हजारात	3894294	0	0	2578058	2600970	
7	कर्जे	7.1 दिलेली कर्जे	767174	0	0	883737	739442
		7.2 वसूल कर्जे	9609568	0	0	160923	491092
		7.3 येणे कर्जे	1831790	0	0	334025	810990
		7.4 थकित कर्जे	1605280	0	0	417754	692150
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा.							
टिप :- सहकारी मार्गदर्शक तत्वानुसार कर्मचारी पतपेढी संस्थेचा नागरी बँकेत समाविष्ट करण्याच्या सुचना असल्याने स्तंभ 4 व 5 निरंक आहे.							

तक्ता 6.17
परवानाधारक सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ : 2013-14
(` हजारात)					
अ. क्र.	तालुका	परवानाधारक सावकारांची संख्या	व्यापाऱ्यांना दिलेली कर्जे	इतरांना दिलेली कर्जे	एकूण (4+5)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	आष्टी	3	183	88	271
2	कांरजा	7	571	403	974
3	आर्वी	24	24314	10632	34946
4	सेलु	19	2673	2645	5318
5	वर्धा	56	45138	22453	67591
6	देवळी	23	1654	544	2198
7	हिंणघाट	27	8896	1462	10358
8	समुद्रपुर	8	2854	4827	7681
जिल्हा एकूण		167	86283	43054	129337
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा.					

पपान

तक्ता 6.18
जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य

जिल्हा वर्धा									संदर्भ -31 मार्च 2014	
अ. क्र.	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्था	संस्था संख्या	सभासद संख्या	खेळते भांडवल ( )	खरेदीची किंमत (हजारत)			विक्रीची किंमत (हजारत)		
					कृषी उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तू	उपभोगाच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	4	1769	2775	3019	918	346	9840	0	9840
2	कारंजा	3	794	125435	2973	1575	710	41553	0	41553
3	आर्वी	1	216	1845	877	1123	2329	4760	0	4760
4	सेलु	2	316	8269	3116	759	172	5128	0	5128
5	वर्धा	1	813	5661	3761	4732	94	3776	0	3776
6	देवळी	1	1351	4783	3345	1146	4048	5625	0	5625
7	हिंगणघाट	1	2781	12292	3353	746	367	14120	0	14120
8	समुद्रपुर	1	2715	5114	3768	1253	482	2815	0	2815
जिल्हा एकूण		14	10755	166174	24212	12252	8548	87617	0	87617
जिल्हास्तर		0	0	0	0	0	0	0	0	0

तक्ता 6.18 (पुढे चालु)
जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य

जिल्हा वर्धा								संदर्भ – 31 मार्च 2014	
अ. क्र.	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्था	कृषी उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून) (हजारात)							
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळिताची धान्ये	डाळी	इतर	एकूण
(1)	(2)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	आष्टी	0	0	0	2093	0	0	0	2093
2	कारंजा	0	0	0	1354	0	0	39	1393
3	आर्वी	0	151	713	7142	0	0	20	8026
4	सेलु	0	215	1007	4701	0	0	18	5941
5	वर्धा	0	102	269	6219	0	0	15	6605
6	देवळी	0	265	321	5963	0	0	63	6612
7	हिंणघाट	0	216	1211	4713	0	0	69	6209
8	समुद्रपुर	0	311	714	5011	0	0	8	6044
जिल्हा एकूण		0	1260	4235	37196	0	0	232	42923
जिल्हास्तर		0	0	0	0	0	0	0	0

तक्ता 6.18 (पुढे चालु)
जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य

जिल्हा वर्धा						संदर्भ - 31 मार्च 2014	
अ. क्र.	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्था	शेतीला आवश्यक वस्तूंची विक्री (अडते व मालक म्हणून) (` हजारात)					उपभोग्य वस्तूंची एकूण विक्री (` हजारात)
		खते	बियाणे	कृषी औजारे	इतर	एकूण	
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	आष्टी	813	2932	3711	92	7548	1032
2	कारंजा	844	2816	3218	117	6995	897
3	आर्वी	6732	3409	4218	73	14432	935
4	सेलु	732	3369	3816	76	7993	756
5	वर्धा	1016	3307	3771	69	8163	1001
6	देवळी	1454	3489	3811	89	8843	1042
7	हिंगणघाट	1029	3791	3691	88	8599	932
8	समुद्रपुर	1531	2913	3733	129	8306	1006
जिल्हा एकूण		14151	26026	29969	733	70879	7601
जिल्हास्तर		0	0	0	0	0	0
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा							
टिप :- आर्वी येथिल 5 पैकी 4 संस्था अवसायनामध्ये आहे.							

तक्ता 6.19
नियंत्रित बाजारपेठातील कृषी मालांची वार्षिक आवक

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची संख्या	उपबाजार पेठांची संख्या	सोयाबीन		तांदूळ		कापूस	
				आवक (टन)	मूल्य (` हजारात)	आवक (टन)	मूल्य (` हजारात)	आवक (टन)	मूल्य (` हजारात)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	1	1	5810	211328	0	0	2533	111452
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	1	2	11142	875561	0	0	38383	637768
4	सेलु(सिंदी)	1	1	12984	418769	0	0	17463	810589
5	वर्धा	1	0	23766	830510	0	0	85728	414896
6	देवळी	1	2	4939	174877	0	0	31994	1534804
7	हिंगणघाट	1	1	135964	4590434	0	0	120626	5902436
8	समुद्रपुर	1	2	1410	4751	0	0	18520	90285
जिल्हा एकूण		7	9	196015	7106230	0	0	315247	9502230

तक्ता 6.19 (पुढे चालू)
नियंत्रित बाजारपेठातील कृषी मालांची वार्षिक आवक

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	गहू		भुईमूग		ज्वारी		तूर	
		आवक (टन)	मूल्य (₹ हजारात)	आवक (टन)	मूल्य (₹ हजारात)	आवक (टन)	मूल्य (₹ हजारात)	आवक (टन)	मूल्य (₹ हजारात)
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1	आष्टी	788	12492	9	292	10	134	737	31195
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	3042	126556
4	सेलु	908	14072	123	4171	1.11	12.2	3098	124527
5	वर्धा	1774	28389	0	0	1	13.8	3218	130337
6	देवळी	1.9	23.8	0	0	0	0	349	14553
7	हिंगणघाट	1894	29593	7	227	33.1	370	47425	1941635
8	समुद्रपुर	1.2	14	0	0	0	0	285	1090
जिल्हा एकूण		5367.1	84583.8	139	4690	45.21	530	58154	2369893
आधार : जिल्हातील सर्व कृषी उत्पन्न बाजार समित्या.									

तक्ता क्रमांक 6.20
निवडक कृषि मालाच्या त्रैमासिक सरासरी घाऊक किंमती

जिल्हा : वर्धा									संदर्भ- 2013-14	
अ. क्र.	कृषि मालाचे नांव	कृषि मालाचा वाण	त्रैमासिक सरासरी घाऊक किंमती (प्रति क्विंटल मूल्य `)							
			एप्रिल-जून	गेल्यावर्षीच्या तुलनेत वाढ/घट	जुलै-सप्टेंबर	गेल्यावर्षीच्या तुलनेत वाढ/घट	ऑक्टोबर-डिसेंबर	गेल्यावर्षीच्या तुलनेत वाढ/घट	जानेवारी-मार्च	गेल्यावर्षीच्या तुलनेत वाढ/घट
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	गहू	संकरित	1516	25.7	1490	25.4	1632	6.9	1629	7.6
2	बाजरी	देशी	0	0	0	0	0	0	0	0
3	हरभरा	देशी	3035	-1632	2685	-40.5	2360	-38.1	2475	-15.9
4	तूर	गावरान	4210	16.8	3840	-13.8	3835	-2.3	3860	6.4
5	उडीद	देशी	0	0	0	0	0	0	0	0
6	ज्वारी	संकरित	1050	-2.4	1035	-40.3	1230	-7.9	1275	23.9
7	मूग	गजर	3715	22.0	3000	31.1	3100	39.1	3875	-12.8
8	सोयाबीन	पिवळा	3800	15.7	3390	-22.7	3300	5.6	3680	13.0
9	कापूस	संकरित	4370	18.2	4300	19.6	4640	16.1	5060	28.5
आधार- जिल्हयातील सर्व कृषी उत्पन्न बाजार समित्या जिल्हा वर्धा										

वसुधाद्योग

तक्ता 6.21
सहकारी सूत गिरण्या, हातमाग व यंत्रमाग यांचा तपशिल

जिल्हा: - वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तपशिल	आष्टी	कारजा	आर्वी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
अ) सहकारी सूत गिरण्या				
1	एकूण गिरण्यांची संख्या	0	0	0
2	उत्पादन चालू असलेल्या गिरण्यांची संख्या	0	0	0
3	सभासद संख्या (000)	0	0	0
4	भाग भांडवल ` हजारात	0	0	0
5	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	0	0	0
6	चात्यांची संख्या लाखात	0	0	0
7	उत्पादित सूताचे मूल्य ` हजारात	0	0	0
8	तोट्यातील गिरण्या (संख्या)	0	0	0
9	तोटा ` हजारात	0	0	0
ब) सहकारी हातमाग व यंत्रमाग				
1	एकूण संस्था संख्या	0	0	1
2	सभासद संख्या (000)	0	0	2911
3	भाग भांडवल ` हजारात	0	0	4290
4	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	0	0	239
5	मागांची संख्या	0	0	48
6	उत्पादित मूल्य ` हजारात	0	0	233
7	तोट्यातील संस्था (संख्या)	0	0	1
8	तोटा ` हजारात	0	0	1279

तक्ता 6.21 (पुढे चालू)
सहकारी सूत गिरण्या, हातमाग व यंत्रमाग यांचा तपशिल

जिल्हा: - वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तपशिल	सेलू	वर्धा	देवळी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
अ) सहकारी सूत गिरण्या ---				
1	एकूण गिरण्यांची संख्या	1	2	2
2	उत्पादन चालू असलेल्या गिरण्यांची संख्या	0	2	0
3	सभासद संख्या (000)	0	15863	0
4	भाग भांडवल ` हजारात	0	222706	0
5	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	0	193836	0
6	चात्यांची संख्या लाखात	0	0.49	0
7	उत्पादित सूताचे मूल्य ` हजारात	0	769125	0
8	तोट्यातील गिरण्या (संख्या)	0	2	0
9	तोटा ` हजारात	0	20760	0
ब) सहकारी हातमाग व यंत्रमाग ---				
1	एकूण संस्था संख्या	0	0	0
2	सभासद संख्या (000)	0	0	0
3	भाग भांडवल ` हजारात	0	0	0
4	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	0	0	0
5	मागांची संख्या	0	0	0
6	उत्पादित मूल्य ` हजारात	0	0	0
7	तोट्यातील संस्था (संख्या)	0	0	0
8	तोटा ` हजारात	0	0	0

तक्ता 6.21 (पुढे चालु)
सहकारी सूत गिरण्या, हातमाग व यंत्रमाग यांचा तपशिल

जिल्हा: - वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तपशिल	हिंगणघाट	समुद्रपूर	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
अ) सहकारी सूत गिरण्या ---				
1	एकूण गिरण्यांची संख्या	1	0	06
2	उत्पादन चालू असलेल्या गिरण्यांची संख्या	1	0	03
3	सभासद संख्या (000)	501	0	16364
4	भाग भांडवल ` हजारात	3052	0	225758
5	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	0	0	193836
6	चात्यांची संख्या लाखात	0	0	0.49
7	उत्पादित सूताचे मूल्य ` हजारात	11	0	769136
8	तोट्यातील गिरण्या (संख्या)	0	0	2
9	तोटा ` हजारात	0	0	20760
ब) सहकारी हातमाग व यंत्रमाग				
1	एकूण संस्था संख्या	2	0	3
2	सभासद संख्या (000)	139	0	3050
3	भाग भांडवल ` हजारात	479	0	4769
4	त्यापैकी राज्य शासनाचे ` हजारात	86	0	325
5	मार्गांची संख्या	17	0	65
6	उत्पादित मूल्य ` हजारात	42	0	275
7	तोट्यातील संस्था (संख्या)	1	0	2
8	तोटा ` हजारात	5	0	1284
स्रोत:- जिल्हा उपनिबंधक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, वर्धा.				
टिप :- सेलु तालुक्यात मागील वर्षी सहकारी सूत गिरणीची माहिती देण्यात आली होती. या वर्षी अवसायानात गेल्यामुळे माहिती देण्यात आली नाही.				

पायाभूत सुविधा

उर्जा विभाग

तक्ता 7.1
जिल्हातील विजेचा वापर

जिल्हा – वर्धा									संदर्भ :-2013-14	
अ. क्र.	तालुका	एकूण विजेचा वापर 000 किलो वॉट तास							विजेचा दरडोई वापर	वीज जोडण्यांची संख्या (लाखात)
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी लघुशक्ती साठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवाबत्ती	कृषि	इतर	एकूण		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	8780	670	970	470	12790	1330	25010	328	0.22
2	कारंजा	8866	8096	8140	8080	9330	8162	50674	561	0.28
3	आर्वी	27877	17220	17483	16583	24770	17369	121302	831	0.29
4	सेलु	17262	16685	16718	16673	17610	16734	101682	785	0.35
5	वर्धा	89740	12610	10660	5160	26790	2890	147850	414	1.08
6	देवळी	23085	14930	15050	14345	18470	14865	100745	631	0.30
7	हिंगणघाट	43380	4160	8760	2650	18070	3840	80860	361	0.63
8	समुद्रपुर	13170	1270	2530	1640	15900	990	35500	304	0.34
जिल्हा एकूण		232160	75641	80311	65601	143730	66180	663623	511	3.49
आधार – अधिक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या. वर्धा.										

प्रादेशिक परिवहन व
महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन

तक्ता 7.2
मोटार वाहनांची आणि अनुज्ञापती धारकांची संख्या

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ -31 मार्च 2014	
अ. क्र.	बाब	एकूण वाहने	इंधनाच्या प्रकारानुसार वाहने			गेल्या वर्षातील वाहनांची संख्या	गेल्या वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ
			डिझेल	पेट्रोल	सी.एन.जी		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
प्रवासी वाहने							
1	बसेस	380	380	0	0	365	4.1
2	मोटारी आणि स्टेशन वॅगन्स	7810	3950	3838	22	6959	12.2
3	जीप	3230	1352	1878	0	3115	3.7
4	टॅक्सी	317	317	0	0	308	2.9
5	तीन चाकी वाहने (रिक्शा)				0		
	अ) 3-सीटर	3925	909	3016	0	3925	0.0
	ब) 6-सीटर	817	817	0	0	817	0.0
6	दुचाकी वाहने	160975	160975	0	0	154732	4.0
7	रुग्णवाहिका	61	61	0	0	54	12.9
8	शाळेच्या बसेस	135	135	0	0	63	114.3
एकूण प्रवासी वाहने		177650	168896	8732	22	170338	4.3
माल वाहतूक-वाहने							
1	तीन चाकी	2517	2517	0	0	2275	10.6
2	चार चाकी	4672	4338	334	0	4148	12.6
3	ट्रॅक्टर्स	6398	6398	0	0	5643	13.4
4	जोड वाहने	2984	0	0	0	2895	3.1
5	इतर	410	410	0	0	345	18.8
एकूण माल वाहतूक-वाहने		16981	13663	334	0	15306	10.9
जिल्ह्यातील एकूण वाहने		194631	182559	9066	22	185644	4.8
अनुज्ञापती धारकांची संख्या							
1	हलकी वाहने	317	0	0	0	308	2.9
2	जड वाहने	4338	0	0	0	4148	4.6
3	अॅटोरिक्शा	4742	1726	3016	0	4742	0.8
आधार :- उप- प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, वर्धा.							
टिप :- जोडवाहने (टॅक्टर) चे ट्रेलर असल्यामुळे वाहन इंधन विरहीत असतात.							

तक्ता 7.3
महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतूक

जिल्हा – वर्धा					
अ. क्र.	बाब	2011-12	2012-13	2013-14	2012-13 च्या तुलनेत 2013-14 मधील शेकडा बदल
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वर्ष अखेरीस मार्गांची संख्या	285	290	295	1.7
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.)	25995	26712	29217	9.4
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि.मी.)	91.25	92.11	99.04	7.5
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	274	280	298	6.4
5	रस्त्यावर धावणाऱ्या बस गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	254	259	261	0.8
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (संख्या लाखात)	1.23	1.22	1.28	4.9
7	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न ` लाखात	6895.72	7463.23	7968.95	6.8
8	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न ` दर दिवशी	15.36	16.76	17.06	1.8
आधार – विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, वर्धा.					

तक्ता 7.4
स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम

जिल्हा :- वर्धा			स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव :- न.प सर्व		
अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्धा	आर्वा	हिंगणघाट
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वर्षामध्ये प्रवासी वाहतूक केलेल्या एकूण अंतराची दैनिक सरासरी	कि.मी.	0	0	0
2	दैनिक सरासरी प्रवासी संख्या	संख्या	0	0	0
3	परिवहन सेवेसाठी वापरात असणाऱ्या दैनिक बसेसची सरासरी संख्या (अ)स्थानिक स्वराज्य संस्था (ब) कत्रांटावर (क) इतर	संख्या	0	0	0
4	निव्वळ नफा/तोटा	लाख	0	0	0
5	विद्यार्थी, अपंग, वरिष्ठ नागरिक, रुग्ण यांना प्रवासी भाडयातून सुट /सवलत दिलेली एकूण रक्कम		0	0	0

तक्ता 7.4 (पुढे चालू)
स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम

जिल्हा :- वर्धा			संदर्भ वर्ष 2013-14		
			स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव :- न. प सर्व		
अ.क्र.	बाब	परिमाण	सिंदी	देवळी	पुलगाव
(1)	(2)	(3)	(7)	(8)	(9)
1	वर्षामध्ये प्रवासी वाहतूक केलेल्या एकूण अंतराची दैनिक सरासरी	कि.मी.	0	0	0
2	दैनिक सरासरी प्रवासी संख्या	संख्या	0	0	0
3	परिवहन सेवेसाठी वापरात असणाऱ्या दैनिक बसेसची सरासरी संख्या (अ)स्थानिक स्वराज्य संस्था (ब) कत्रांटावर (क) इतर	संख्या	0	0	0
4	निव्वळ नफा/तोटा	लाख	0	0	0
5	विद्यार्थी, अपंग, वरिष्ठ नागरिक, रुग्ण यांना प्रवासी भाडयातून सुट /सवलत दिलेली एकूण रक्कम		0	0	0
आधार :- नगरपालिका सर्व , वर्धा					
टिप :- जिल्हयामध्ये नगरपालीका अंतर्गत वाहतुक उपक्रम राबविण्यात येत नाही.					

तक्ता 7.5
पोस्ट आणि दूरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी

जिल्हा – वर्धा						संदर्भ – 31 मार्च 2014			
अ. क्र.	तालुका	पोस्टांची संख्या	पत्र-पेट्यांची संख्या	पोस्टमनांची संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	वैयक्तिक दूरध्वनी संख्या			सार्वजनिक दूरध्वनी केंद्रांची संख्या (PCO)
						ग्रामीण	नागरी	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	12	76	-	12	490	0	490	43
2	कारंजा	12	80	1	12	428	0	428	43
3	आर्वी	29	183	3	29	221	1192	1413	33
4	सेलु	17	94	1	17	655	86	741	31
5	वर्धा	40	263	20	40	1210	10092	11302	171
6	देवळी	38	175	5	38	128	1519	1647	42
7	हिंगणघाट	31	138	9	31	359	1926	2285	38
8	समुद्रपुर	4	85	-	4	477	0	477	24
जिल्हा एकूण		183	1094	39	183	3968	14815	18783	425
आधार:- 1) जिल्हा टपाल अधीक्षक कार्यालय, वर्धा. 2) महाप्रबंधक दूरसंचार कार्यालय, वर्धा.									
टिप- ग्रामीण भागात मोबाईलचा वापर वाढल्यामुळे दूरध्वनीची संख्या कमी होत आहे.									

सार्वजनिक बांधकाम

तक्ता 7.6										
रोड प्लॅन 2001-2021 (सुधारीत आराखडा) नुसार जिल्ह्यातील रस्तेविकास कार्यक्रमाची प्रगती										
जिल्हा - वर्धा									संदर्भ :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	2013-14 अखेर पर्यंत स्थिती								
		ग्रामीण रस्ते			इतर रस्ते			एकूण		
		लक्ष्य (किमी)	साध्य (किमी)	प्रत्यक्ष खर्च (लाखात)	लक्ष्य (किमी)	साध्य (किमी)	प्रत्यक्ष खर्च (लाखात)	लक्ष्य (किमी)	साध्य (किमी)	प्रत्यक्ष खर्च (लाखात)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	132.75	150.95	390.89	65.80	74.50	84.00	198.55	225.45	474.89
2	कारंजा	139.55	147.35	460.65	124.30	101.70	20.00	263.85	249.05	480.65
3	आर्वी	251.92	156.50	623.95	127.70	117.00	183.70	379.62	273.5	807.65
4	सेलु	263.55	247.35	374.63	235.70	91.40	66.40	499.25	338.75	441.03
5	वर्धा	338.38	273.07	2554.63	126.25	127.05	120.06	464.63	400.12	2674.69
6	देवळी	420.85	164.80	2545.80	86.90	172.05	141.00	507.75	336.85	2686.80
7	हिंगणघाट	287.60	233.10	1150.34	267.10	204.50	409.47	554.70	437.6	1559.81
8	समुद्रपुर	476.80	289.80	549.21	149.00	127.70	99.20	625.80	417.5	648.41
जिल्हा एकूण		2311.40	1662.92	8650.10	1182.75	1015.90	1123.83	3494.15	2678.82	9554.67
आधार 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जि. प. वर्धा										
टिप :- नैसर्गिक आपत्ती व परिस्थितीजन्य गरजेनुसार उद्दिष्टापेक्षा साध्य कमी/जास्त होत असते.										

तक्ता 7.7									
प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी									
जिल्हा:- वर्धा		(लांबी :- कि.मी.मध्ये)						संदर्भ- 31 मार्च 2014	
अ. क्र.	बाब	रस्त्याचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महामार्ग	द्रुतगती मार्ग	प्रमुख राज्य महामार्ग	राज्य महामार्ग	प्रमुख जिल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	ग्रामीण रस्ते	एकूण रस्त्याची लांबी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(1)	सिमेंट कॉक्रीट								
1	अ) सा.बां.वि.	0	0	1.40	2.60	0	0	0	4.00
2	ब) जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	0	0	0
3	क) न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	250.79		250.79
(2)	डांबरी								
1	अ) सा.बां.वि.	108.00	0.00	66.20	606.05	681.00	0	0	1461.25
2	ब) जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	839.00	997.00	1836.00
3	क) न.पा./म.न.पा.						127.28		127.28
(3)	खडीचे								
1	अ) सा.बां.वि.	0	0	0	0	0	0	0	0
2	ब) जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	123.00	393.00	516.00
3	क) न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	184.05	0	184.05
(4)	इतर / अपृष्ठांकित								
1	अ) सा.बां.वि.								
2	ब) जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	54.00	272.00	326.00
3	क) न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	50.90	0	50.90
(5)	एकूण लांबी								
1	अ) सा.बां.वि.	108.00	0	67.60	608.65	681.00	0	0	1465.25
2	ब) जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	1016.00	1662.00	2678.00
3	क) न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	613.02	0	613.02
जिल्हा एकूण		108.00	0	67.60	608.65	681.00	1629.02	1662.00	4756.27
आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, वर्धा 2) कार्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जि. प. वर्धा 3) सर्व नगर परिषद, जिल्हा वर्धा.									

तक्ता 7.8

तालुक्यातील रस्तेविषयक आकडेवारी (आदिवासी + बिगर आदिवासी क्षेत्र)

जिल्हा :- वर्धा		लांबी (कि.मी.)									संदर्भ वर्ष :31 मार्च 2014				
अ. क्र.	तालुका	रस्त्यांची लांबी								पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी					
		राष्ट्रीय महा-मार्ग	द्रुत गती मार्ग	प्रमुख राज्य महा मार्ग	राज्य महा मार्ग	प्रमुख जि ल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	ग्रामीण रस्ते	एकूण लांबी	अपृष्ठांकित	पृष्ठांकित			प्रति शंभर चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे रस्त्याची लांबी	
											खडीचे	डांबरी /सिमेंट काँक्रीट	एकूण	पृष्ठांकित	एकूण
(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	
1	आष्टी	14.0	0	0.0	32.00	76.70	74.50	150.95	348.15	49.70	71.70	226.75	298.45	175.75	6
2	कारंजा	30.0	0	0.0	79.00	87.20	101.70	147.35	445.25	41.70	51.10	352.45	403.55	207.35	7
3	आर्वी	0	0	0.0	111.00	46.00	219.38	156.50	430.50	15.40	69.40	345.70	415.10	258.10	7
4	सेलु	0	0	27.40	34.85	97.40	193.59	247.23	498.40	21.00	21.00	456.40	477.40	317.75	8
5	वर्धा	0	0	5.80	128.50	91.70	229.21	273.07	626.12	47.80	46.20	532.12	578.32	352.32	10
6	देवळी	0	0	34.40	106.10	43.40	376.43	164.80	520.75	2.00	19.80	498.95	518.75	334.85	9
7	हिंगणघाट	42.0	0	0.00	57.30	156.70	306.51	233.10	693.60	84.00	130.00	479.60	609.60	353.60	11
8	समुद्रपुर	22.0	0	0.0	59.90	81.90	127.70	289.00	581.30	64.40	106.80	407.10	513.90	353.10	10
	एकूण जिल्हा	108.0	0	67.60	608.65	681.00	1629.02	1662.00	4144.07	326.00	516.00	3302.07	3818.07	2352.82	66

आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, वर्धा. 2) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषद, वर्धा .
3) सर्व नगर परिषद, जिल्हा वर्धा.

पाणी पुरवठा व स्वच्छता

तक्ता 7.9
पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ : 2013-14	
अ. क्र	बाबी	आष्टी	कारंजा	आर्वी	सेलू	वर्धा
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	वस्ती असलेल्या गावांची एकूण संख्या	89	101	154	142	117
2	गावातील वाडया/वस्त्यांची संख्या	89	101	154	142	117
3	बारा माहि पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	3.1 गावांची संख्या	77	78	134	124	85
	3.2 त्याखालील वाडया / वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
4	त्यापैकी नळद्वारे पाणी पुरवठा योजेद्वारे पाणी पुरवठा करण्यात येत असलेल्या					
	4.1 गावांची संख्या	72	85	83	89	118
	4.2 त्याखालील वाडया / वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व वाडया/वस्त्या	0	0	0	0	0
	संदर्भ वर्षातील	0	0	0	0	0
	अ) एकूण टंचाईग्रस्त गावे (संख्या)	12	23	20	18	32
	ब) एकूण वाडया/वस्त्या (संख्या)	0	0	0	0	0
	बृहत आराखडयानुसार					
	अ) एकूण टंचाईग्रस्त गावे (संख्या)	12	23	20	18	32
	ब) एकूण टंचाईग्रस्त वाडया/वस्त्या (संख्या)	0	0	0	0	0
5	केलेली उपाययोजना	0	0	0	0	0
	अ) टँकर पुरवठा होणा-या	0	0	0	0	0
	गावांची संख्या	0	0	0	0	0
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
	टँकरची संख्या	0	0	0	0	0
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या	0	0	0	0	0
	गावांची संख्या	0	0	0	0	0
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
	बैलगाड्यांची संख्या	0	0	0	0	0
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या	0	0	0	0	0
	गावांची संख्या	7	21	19	18	29
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
	साधे संख्या	7	21	19	18	29

तक्ता 7.9 (पूढे चालू)
पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ : 2013-14
अ. क्र	बाबी	देवळी	हिंणघाट	समुद्रपुर	एकूण जिल्हा
(1)	(2)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	वस्ती असलेल्या गावांची एकूण संख्या	105	132	166	1006
2	गावातील वाडया/वस्त्यांची संख्या	105	132	166	1006
3	बारा महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या	0	0	0	0
	3.1 गावांची संख्या	66	113	159	836
	3.2 त्याखालील वाडया / वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0
4	त्यापैकी नळाद्वारे पाणी पुरवठा योजनेद्वारे पाणी पुरवठा करण्यात येत असलेल्या	0	0	0	0
	4.1 गावांची संख्या	87	107	125	766
	4.2 त्याखालील वाडया / वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व वाडया/वस्त्या	0	0	0	0
	संदर्भ वर्षातील	0	0	0	0
	अ) एकूण टंचाईग्रस्त गावे (संख्या)	39	19	7	170
	ब) एकूण वाडया/वस्त्या (संख्या)	0	0	0	0
	बृहत आराखडयानुसार	0	0	0	0
	अ) एकूण टंचाईग्रस्त गावे (संख्या)	39	19	7	170
	ब) एकूण टंचाईग्रस्त वाडया/वस्त्या (संख्या)	0	0	0	0
5	केलेली उपाययोजना	0	0	0	0
	अ) टंकरे पुरवठा होणा-या	0	0	0	0
	गावांची संख्या	0	0	0	0
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0
	टंकरची संख्या	0	0	0	0
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या	0	0	0	0
	गावांची संख्या	0	0	0	0
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0
	बैलगाडयांची संख्या	0	0	0	0
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या	0	0	0	0
	गावांची संख्या	35	19	6	154
	गावांतील वाडया/वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0
	साधने संख्या	35	19	6	154

आधार :- कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणीपुरवठा, जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता 7.10
अनुसूचित जाती व नवबौध्द वैयाक्तिक नळजोडणी

जिल्हा – वर्धा		संदर्भ : 2013-14	
अ.क्र.	तालुका	ग्रामीण भाग	
		लाभार्थी (संख्या)	खर्च (लाखात)
1	आष्टी	159	604200
2	कारंजा	157	596600
3	आर्वी	42	159600
4	सेलु	67	254600
5	वर्धा	98	372400
6	देवळी	5	19000
7	हिंगणघाट	100	380000
8	समुद्रपुर	0	0
जिल्हा एकूण		628	2386400
आधार :- कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हापरिषद, वर्धा.			
टिप :- उदिष्ट पूर्ती झाल्यामुळे आकडेवारीत बदल नाही.			

तक्ता 7.11
ग्रामीण भागात शौचालयाची सुविधा असणाऱ्या कुटूंबांची संख्या

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र	तालुका	दारिद्र्य रेषेखालील				दारिद्र्य रेषेवरील			
		एकूण कुटूंबे	शौचालये असलेली	शौचालये नसलेली	शौचालये नसलेल्या कुटूंबांची टक्केवारी	एकूण कुटूंबे	शौचालये असलेली	शौचालये नसलेली	शौचालये नसलेल्या कुटूंबांची टक्केवारी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	5716	3329	2387	41.76	10746	6567	4179	38.89
2	कारंजा	6610	5333	1277	19.32	12340	10034	2206	17.88
3	आर्वी	7429	3486	3943	53.08	14486	7483	7003	48.34
4	सेलु	8073	4692	3381	41.88	17303	10431	6872	39.72
5	वर्धा	15729	10429	5300	33.70	37203	28261	8942	24.04
6	देवळी	8155	4195	3960	48.56	15336	8602	6734	43.91
7	हिंगणघाट	8647	4532	4115	47.59	17089	9346	7743	45.31
8	समुद्रपुर	7837	4010	3827	48.83	17564	9176	8388	47.76
जिल्हा एकूण		68196	40006	28190	41.34	142067	89900	52067	36.72
आधार – उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रा.पं.), जि.प, वर्धा.									
टिप- सदर माहिती निर्मल भारत अभियान प्राथमिक सर्व्हेक्षण 2012-13 च्या अहवालानुसार आहे. निर्मल भारत अभियान प्रकल्प सन 2012-17 कालावधीकरीता महाराष्ट्र राज्यात राबविण्यात येत आहे.									

सामाजिक क्षेत्रे व सामूहिक सेवा

शिक्षण

तक्ता 8.1
जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
मुले	मुली	मुले			मुली							
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	1	8	72	49	1	70	230	2255	2127	70
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
2	कांरजा	एकूण	1	4	36	37	1	95	307	2822	2861	95
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
3	आर्वी	एकूण	1	3	32	18	1	152	427	3437	3247	152
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
4	सेलु	एकूण	1	2	25	16	1	115	343	3233	3180	115
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
5	वर्धा	एकूण	2	11	127	105	2	138	500	5071	5053	138
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
6	देवळी	एकूण	2	15	190	150	2	108	394	4184	4080	108
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
7	हिंगणघाट	एकूण	0	0	0	0	0	140	483	4767	4653	140
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
8	समुद्रपुर	एकूण	1	3	23	15	1	161	504	3707	3722	161
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुर्लीकरिता										
जिल्हा एकूण	एकूण	9	46	505	390	9	979	3188	29476	28923	979	
	पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	मुर्लीकरिता											

टिप :- पं.स सेलू अंतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या जि.प दहेगाव स्टेशन हि नविन शाळा स्थापन झाल्यामुळे 115शाळा दाखविण्यात आल्या आहेत. उर्वरीत तालुक्यातील शाळांची सुधारीत अंतिम आकडेवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता 8.1 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	आष्टी	एकूण	16	236	1649	1586	16	4	36	482	320	4
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	एकूण	2	6	48	37	2	5	51	651	497	5
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	10	25	671	553	10	14	111	1528	1209	14
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	8	67	1320	980	8	12	68	693	620	12
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	30	183	2710	2413	30	27	257	3343	2789	27
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	9	59	1221	932	9	12	77	1011	783	12
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट ॥	एकूण	14	103	1644	1467	14	22	123	1469	1398	22
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	0	0	0	0	0	5	49	918	666	5
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	89	679	9263	7968	89	101	772	10095	8282	101
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

टिप :- पं.स ,आष्टी अंतर्गत खाजगी प्राथमिक अनुदानित 16 शाळा आहेत.त्या अनावधानाने मागील वर्षी 1 शाळा दाखविण्यात आली आहे. उर्वरीत तालुक्यातील शाळांची सुधारीत अंतिम आकडेवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता 8.1 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14				
अ.क्र.	तालुका	बाव	एकूण शाळा				स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		
(1)	(2)	(3)	(24)	(25)	मुले	मुली	(28)
1	आष्टी	एकूण	91	510	4458	4082	91
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
2	कांरजा	एकूण	103	368	3557	3432	103
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	177	566	5668	5027	177
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	136	480	5271	4796	136
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	197	951	11251	10360	197
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	131	545	6606	5945	131
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	176	709	7880	7518	176
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	167	556	4648	4403	167
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	1178	4685	49339	45563	1178
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0

आधार : शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता 8.2
जिल्ह्यातील माध्यमीक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तालुका	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	1	4	39	17	1	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	एकूण	1	7	70	61	1	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	1	10	68	47	1	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	1	8	42	27	1	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	1	5	100	60	1	1	9	105	90	1
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	5	34	319	212	5	1	9	105	90	1
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

तक्ता 8.2 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
मुले	मुली	मुले			मुली							
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	आष्टी	एकूण	17	103	1017	1079	17	0	0	0	0	0
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
2	कारंजा	एकूण	15	134	1667	1795	15	1	13	193	143	1
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
3	आर्वी	एकूण	22	212	2920	3000	22	6	27	404	263	6
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
4	सेलु	एकूण	15	232	2801	2676	15	1	4	148	180	1
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
5	वर्धा	एकूण	32	456	5838	4934	32	20	212	2950	2410	20
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
6	देवळी	एकूण	14	117	1140	1710	14	4	23	180	150	4
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
7	हिंगणघाट	एकूण	24	250	3280	2995	24	7	88	1000	960	7
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
8	समुद्रपुर	एकूण	14	80	1230	1320	14	3	23	380	270	3
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
जिल्हा एकूण	एकूण	एकूण	153	1584	19893	19509	153	42	390	5255	4376	42
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										

टिप :- पं.स ,आष्टी अंतर्गत खाजगी माध्यमिक अनुदानित 17 शाळा आहेत. त्या अनावधानाने मागील वर्षी 11 शाळा दाखविण्यात आली आहे

तक्ता 8.2 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील माध्यमीक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा – वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2013-14				
अ. क्र.	तालुका	बाब	एकूण शाळा				स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		
		मुले			मुली		
(1)	(2)	(3)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	आष्टी	एकूण	18	107	1056	1096	18
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
2	कारंजा	एकूण	17	154	1930	1999	17
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	29	249	3392	3310	29
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	17	244	2991	2883	17
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	52	668	8788	7344	52
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	20	154	1525	2010	20
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	31	338	4280	3955	31
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	17	103	1610	1590	17
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	201	2017	25572	24187	201
		पैकी मुलीकरिता	0	0	0	0	0

आधार : शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता 8.3
जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	0	0	0	0	0	2	60	860	1120	2
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	0	0	0	0	0	1	19	316	300	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	1	30	425	182	1	2	24	324	441	2
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	देवळी	एकूण	1	4	260	220	1	1	28	650	530	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	0	0	0	0	0	2	65	1139	889	2
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	2	34	685	402	2	8	196	3289	3280	8
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

तक्ता 8.3 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ.क्र.	तालुका	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	आष्टी	एकूण	5	143	2345	2432	5	1	4	68	75	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	एकूण	5	109	2005	1939	5					
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	8	173	2902	2501	8	1	3	23	44	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	5	136	2798	2695	5	1	14	158	86	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	21	525	9346	10156	21	8	90	2847	2234	8
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	13	317	5630	5280	13	4	37	650	502	4
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	17	446	6749	6982	17	4	35	830	590	4
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	11	162	3122	2959	11	1	11	219	67	1
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	85	2011	34897	34944	85	20	194	4795	3598	20
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

टिप :- पं.स ,आष्टी तालुक्यात मागील वर्षी खाजगी उच्च माध्यमिक अनुदानित 6 शाळा दाखविण्यात आल्या होत्या परंतु त्यामधील 1 शाळा खाजगी अनुदानित शाळामध्ये समाविष्ट आहेत. त्या अनावधानाने मागील वर्षी दाखविण्यात आली आहे.

तक्ता 8.3 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तालुका	बाब	एकूण शाळा				स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळा
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		
		मुले			मुली		
(1)	(2)	(3)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	आष्टी	एकूण	6	147	2413	2507	6
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
2	कांरजा	एकूण	5	109	2005	1939	5
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	11	236	3785	3665	11
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	7	169	3272	3081	7
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	32	669	12942	13013	32
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	19	386	7190	6532	19
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	23	546	8718	8461	23
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	एकूण	12	173	3341	3026	12
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	115	2435	43666	42224	115
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0

आधार :- शिक्षणाधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता 8.4
शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ.क्र.	तालुका	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदानित	विना अनुदानित				अनुदानित	विना अनुदानित	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	आष्टी	एकूण	0	724	203	77	1004	0	0	289	0	289
		पैकी मुली	0	314	92	36	442	0	0	129	0	129
2	कांरजा	एकूण	0	465	28	40	533	0	0	473	49	522
		पैकी मुली	0	217	12	27	256	0	0	218	21	239
3	आर्वी	एकूण	0	1370	240	518	2128	65	0	2227	126	2418
		पैकी मुली	0	670	101	230	1001	32	0	977	52	1061
4	सेलु	एकूण	0	673	157	183	1013	0	0	668	51	719
		पैकी मुली	0	290	80	75	445	0	0	310	0	310
5	वर्धा	एकूण	75	1760	788	1002	3625	0	0	1933	2040	3973
		पैकी मुली	37	905	378	448	1768	0	0	829	940	1769
6	देवळी	एकूण	0				5081	0	95	2509	376	2980
		पैकी मुली	0	1575	310	460	2345	0	40	1190	110	1340
7	हिंगणघाट	एकूण	0	1522	478	406	2406	-	421	401	655	1477
		पैकी मुली	0	705	201	210	1116	0	212	195	320	727
	समुद्रपुर	एकूण	0	1028	0	276	1304	0	0	1197	15	1212
		पैकी मुली	0	492	0	129	621	0	0	504	3	507
जिल्हा एकूण		एकूण	75	11035	2560	3424	17094	65	516	9697	3312	13590
		पैकी मुली	37	5168	1174	1615	7994	32	252	4352	1446	6082

तक्ता 8.4 (पुढे चालू)													
शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या													
जिल्हा - वर्धा												संदर्भ वर्ष- 2013-14	
अ. क्र.	तालु का	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शास - कीय	स्थानि - क संस्था	खाजगी		एकूण	शास- कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनुदा नित	विना अनुदा नित				अनुदा - नित	विना अनुदा- नित		
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	आष्टी	एकूण	0	0	234	37	271	0	0	62	2	64	1628
		पैकी मुली	0	0	99	19	118	0	0	32	0	32	721
2	कांरजा	एकूण	0	0	100	36	136	0	0	59	0	59	1250
		पैकी मुली	0	0	45	18	63	0	0	31	0	31	589
3	आर्वी	एकूण	0	0	87	-	87	0	0	203	0	203	4836
		पैकी मुली	0	0	40	-	40	0	0	116	0	116	2218
4	सेलु	एकूण	0	72	652	42	766	0	0	38	145	183	2681
		पैकी मुली	0	30	340	15	385	0	0	25	78	103	1243
5	वर्धा	एकूण	214	254	3200	85	3753	0	0	1077	869	1946	13297
		पैकी मुली	87	145	1716	47	1995	0	0	581	460	1041	6573
6	देवळी	एकूण	10	74	818	51	953	0	0	223	55	278	9292
		पैकी मुली	6	34	430	26	496	0	0	86	20	106	4287
7	हिंगण-घाट	एकूण	0	18	170	38	226	0	0	406	170	576	4685
		पैकी मुली	0	8	130	17	155	0	0	248	63	311	2309
8	समुद्र-पुर	एकूण	0	0	203	105	308	0	0	316	40	356	3180
		पैकी मुली	0	0	109	33	142	0	0	153	18	171	1441
जिल्हा	एकूण	एकूण	224	418	5464	394	6500	0	0	2384	1281	3665	40849
		पैकी मुली	93	217	2909	175	3394	0	0	1272	639	1911	19381

आधार :- 1) शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा. 2) सहसंचालक, उच्च शिक्षण, नागपूर विभाग नागपूर.

टिप :- शासकीय व स्थानीक संस्था महाविद्यालयाची माहिती उपलब्ध झालेली नाही..

तक्ता 8.5
शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शास-कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शास-कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदानित	विना अनुदानित				अनुदानित	विना अनुदानित	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	115	734	119	30	998	56	0	195	28	279
		पैकी मुली	42	311	41	15	409	20	0	92	13	125
2	कांरजा	एकूण	73	1093	85	28	1279	131	0	1034	20	1185
		पैकी मुली	36	555	76	10	677	61	0	505	10	576
3	आर्वी	एकूण	0	1652	134	445	2231	115	371	2440	99	3025
		पैकी मुली	0	812	54	131	997	47	155	1098	42	1342
4	सेलु	एकूण	0	906	775	57	1738	64	0	915	23	1002
		पैकी मुली	0	447	335	26	808	24	0	459	11	494
5	वर्धा	एकूण	65	1461	437	459	2422	0	0	1571	442	2013
		पैकी मुली	31	763	205	218	1217	0	0	733	207	940
6	देवळी	एकूण	57	1080	383	136	1656	103	139	1128	296	1666
		पैकी मुली	27	610	193	56	886	46	24	568	146	784
7	हिंगणघाट	एकूण	0	1373	337	168	1878	--	39	851	206	1096
		पैकी मुली	0	685	145	96	926	0	18	427	65	510
8	समुद्रपुर	एकूण	38	1461	0	77	1576	0	0	1201	11	1212
		पैकी मुली	15	735	0	34	784	0	0	644	1	645
जिल्हा एकूण		एकूण	348	9760	2270	1400	13778	469	549	9335	1125	11478
		पैकी मुली	151	4918	1049	586	6704	198	197	4526	495	5416

तक्ता 8.5 (पुढे चालू)													
शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या													
जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनुदानित	विना अनुदानित				अनुदानित	विना अनुदानित		
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	आष्टी	एकूण	0	0	149	18	167	0	0	23	1	24	1468
		पैकी मुली	0	0	68	8	76	0	0	6	0	6	616
2	कारंजा	एकूण	0	0	138	30	168	0	0	42	0	42	2674
		पैकी मुली	0	0	74	15	89	0	0	25	0	25	1367
3	आर्वी	एकूण	0	0	46	0	46	0	0	79	0	79	5381
		पैकी मुली	0	0	17	0	17	0	0	40	0	40	2396
4	सेलु	एकूण	0	54	706	32	792	0	0	24	51	75	3607
		पैकी मुली	0	23	315	10	348	0	0	14	16	30	1680
5	वर्धा	एकूण	49	104	785	29	967	0	0	295	204	499	5901
		पैकी मुली	20	62	369	17	468	0	0	159	109	268	2893
6	देवळी	एकूण	120	29	284	17	450	0	0	63	17	80	3852
		पैकी मुली	57	13	140	7	217	0	0	31	11	42	1929
7	हिंगण-घाट	एकूण	0	87	97	98	282	-	-	141	32	173	3429
		पैकी मुली	0	40	47	43	130	0	0	88	8	96	1662
8	समुद्र-पुर	एकूण	0	0	54	15	69	0	0	95	25	120	2977
		पैकी मुली	0	-	34	9	43	0	0	50	14	64	1536
जिल्हा एकूण		एकूण	169	274	2259	239	2941	0	0	762	330	1092	29289
		पैकी मुली	77	138	1064	109	1388	0	0	413	158	571	14079

आधार :- 1) शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा. 2) सहसंचालक, उच्च शिक्षण, नागपूर विभाग नागपूर.

टिप :- शासकीय व स्थानीक संस्था महाविद्यालयाचो माहीती उपलब्ध झालेली नाही..

तक्ता 8.6
शैक्षणिक संस्थांतील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदानित	विना अनुदानित				अनुदानित	विना अनुदानित	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	0	508	484	80	1072	0	0	368	0	368
		पैकी मुली	0	251	322	29	602	0	0	162	0	162
2	कांरजा	एकूण	0	151	87	5	243	0	0	109	2	111
		पैकी मुली	0	74	36	2	112	0	0	40	1	41
3	आर्वी	एकूण	0	441	122	355	918	0	119	323	24	466
		पैकी मुली	0	160	49	149	358	0	51	131	11	193
4	सेलु	एकूण	0	450	99	209	758	0	18	300	4	322
		पैकी मुली	0	238	38	101	377	0	5	144	3	152
5	वर्धा	एकूण	45	222	1043	623	1933	0	0	488	130	618
		पैकी मुली	15	110	534	277	936	0	0	222	54	276
6	देवळी	एकूण	0	901	138	254	1293	0	56	706	117	879
		पैकी मुली	0	460	63	127	650	0	26	324	55	405
7	हिंगणघाट	एकूण	0	121	9	4	134	0	5	42	11	58
		पैकी मुली	0	65	4	2	71	0	2	22	5	29
8	समुद्रपुर	एकूण	0	714	0	253	967	0	0	401	0	401
		पैकी मुली	0	364	0	101	465	0	0	191	0	191
जिल्हा एकूण		एकूण	45	3508	1982	1783	7318	0	198	2737	288	3223
		पैकी मुली	15	1722	1046	788	3 571	0	84	1236	129	1449

तक्ता 8.6 (पुढे चालू)
शैक्षणिक संस्थांतील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14			
अ क्र	तालुका	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शास- कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शास- कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनुदा- नित	विना अनुदानित				अनु- दानित	विना अनुदानित		
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	आष्टी	एकूण	0	0	142	32	174	0	0	7	0	7	1621
		पैकी मुली	0	0	50	9	59	0	0	2	0	2	825
2	कांरजा	एकूण	0	0	11	5	16	0	0	0	0	0	370
		पैकी मुली	0	0	9	3	12	0	0	0	0	0	165
3	आर्वी	एकूण	0	0	9	67	76	0	0	58	0	58	1518
		पैकी मुली	0	0	2	44	46	0	0	26	0	26	623
4	सेलु	एकूण	0	10	32	0	42	0	0	4	9	13	1135
		पैकी मुली	0	3	22	0	25	0	0	3	5	8	562
5	वर्धा	एकूण	0	3	164	6	173	0	0	114	30	144	2868
		पैकी मुली	0	2	49	3	54	0	0	46	14	60	1326
6	देवळी	एकूण	0	24	317	35	376	0	0	5	13	18	2566
		पैकी मुली	0	13	147	14	174	0	0	3	8	11	1240
7	हिंगण- घाट	एकूण	0	0	21	2	23	0	0	52	12	64	279
		पैकी मुली	0	0	11	1	12	0	0	36	3	39	151
8	समुद्र- पुर	एकूण	0	0	4	21	25	0	0	16	6	22	1415
		पैकी मुली	0	0	3	2	5	0	0	8	2	10	671
जिल्हा एकूण		एकूण	0	37	700	168	905	0	0	256	70	326	11772
		पैकी मुली	0	18	293	76	387	0	0	124	32	156	5563

आधार :- 1) शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा. 2) सहसंचालक, उच्च शिक्षण, नागपूर विभाग नागपूर.

टिप :- शासकीय व स्थानिक संस्था महाविद्यालयाची माहिती उपलब्ध झालेली नाही..

तक्ता 8.7
साक्षरतेचे प्रमाण

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2011	
अ. क्र.	तालुके	ग्रामीण/ नागरी	साक्षरता (टक्केवारी)								
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती		
						एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आष्टी	एकूण	85.72	90.43	80.72	83.71	90.47	76.51	77.34	83.20	71.17
		ग्रामीण	85.72	90.43	80.72	73.71	90.47	76.51	77.34	83.20	71.17
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	एकूण	84.16	90.01	78.05	81.88	88.91	74.27	79.37	86.54	71.80
		ग्रामीण	84.16	90.01	78.05	81.88	88.91	74.27	79.37	86.54	71.80
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	86.28	91.60	80.64	83.91	90.92	76.48	78.41	85.77	70.64
		ग्रामीण	84.49	90.45	78.15	82.66	90.17	74.72	77.96	85.34	70.18
		नागरी	90.56	94.38	86.56	86.90	92.74	80.71	82.54	89.81	74.89
4	सेलु	एकूण	83.96	89.92	77.68	85.21	91.38	78.56	78.44	85.59	70.90
		ग्रामीण	83.48	89.50	77.13	84.94	91.07	78.34	78.23	85.44	70.65
		नागरी	88.41	93.73	82.78	87.46	94.04	80.42	82.16	88.13	75.60
5	वर्धा	एकूण	90.15	93.96	86.20	89.22	94.38	83.96	81.73	87.80	75.46
		ग्रामीण	85.02	90.12	79.62	85.13	91.52	78.44	77.58	84.51	70.26
		नागरी	93.62	96.60	90.57	91.14	95.76	86.51	87.55	92.51	82.57
6	देवळी	एकूण	87.01	92.02	81.71	87.09	92.99	81.03	79.16	85.79	72.22
		ग्रामीण	85.49	90.75	79.96	85.83	91.89	79.61	78.24	85.01	71.13
		नागरी	90.08	94.56	85.26	89.31	94.94	83.53	83.82	89.73	77.67
7	हिंगणघाट	एकूण	87.99	92.81	82.84	87.30	92.82	81.47	78.34	85.04	71.23
		ग्रामीण	83.58	89.56	77.17	83.38	89.58	76.67	74.49	81.71	66.75
		नागरी	93.25	96.70	89.58	91.41	96.31	86.37	87.97	93.45	82.24
8	समुद्रपुर	एकूण	82.66	88.94	75.93	83.06	90.58	74.90	76.63	83.94	68.84
		ग्रामीण	82.66	88.94	75.93	83.06	90.58	74.90	76.63	83.94	68.84
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण	एकूण	86.99	91.92	81.81	86.60	92.56	80.38	78.93	85.72	71.79	
	ग्रामीण	84.27	89.93	78.26	84.11	90.73	77.08	77.45	84.52	69.98	
	नागरी	92.62	96.05	89.04	90.47	95.45	85.41	86.56	92.00	80.98	

आधार :- जनगणना 2011

तक्ता 8.8
इयत्तानिहाय विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा													संदर्भ वर्ष 2013 - 14			
अ. क्र.	तालुका	विद्यार्थी संख्या														
		1 ली		2 री		3 री		4 थी		5 वी		6 वी		7 वी		
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	
1	आष्टी	488	487	549	486	527	500	516	499	588	461	599	540	606	549	
2	कारंजा	495	482	426	429	480	469	433	421	413	432	428	402	445	410	
3	आर्वी	720	667	710	613	724	656	729	690	731	681	744	610	810	739	
4	सेलु	699	640	631	567	662	603	631	599	648	593	668	624	691	639	
5	वर्धा	1541	1346	1518	1338	1615	1284	1645	1432	1461	1336	1232	1123	1199	1168	
6	देवळी	853	763	854	711	859	790	854	711	743	751	808	730	856	778	
7	हिंगणघाट	971	911	981	891	996	899	991	911	941	935	912	1024	1064	980	
8	समुद्रपुर	563	552	581	546	598	564	611	588	586	552	564	532	534	501	
जिल्हा एकूण		6330	5848	6250	5581	6461	5765	6410	5851	6111	5741	5955	5585	6205	5764	

तक्ता 8.8 (पुढे चालू)
इयत्तानिहाय विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष -2013-14		
विद्यार्थी संख्या													
अ. क्र.	तालुका	8 वी		9 वी		10 वी		11 वी		12 वी		एकूण	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	आष्टी	585	560	561	547	495	549	1265	1389	1148	1118	7927	7685
2	कांरजा	437	387	1021	1026	909	973	1075	1050	930	889	7492	7370
3	आर्वी	500	371	1724	1694	1668	1616	1931	1899	1854	1766	12845	12002
4	सेलु	641	531	1554	1477	1437	1406	1702	1593	1570	1488	11534	10760
5	वर्धा	1040	1333	4561	3734	4227	3610	6638	6546	6304	6467	32981	30717
6	देवळी	779	711	846	1124	679	886	3649	3544	3541	2988	15321	14487
7	हिंगणघाट	1024	967	2228	1993	2052	1962	4434	4329	4284	4132	20878	19934
8	समुद्रपुर	611	568	805	814	805	776	1780	1556	1561	1470	9599	9019
जिल्हा एकूण		5617	5428	13300	12409	12272	11778	22474	21906	21192	20318	118577	111974
आधार : शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा.													

तक्ता 8.9
प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांचे उत्तीर्णतेचे प्रमाण

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14					
अ.क्र.	तालुका	उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या					
		इ. 4 थी			इ. 8 वी		
		मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	516	499	1015	585	560	1145
2	कारंजा	433	421	854	437	387	824
3	आर्वी	729	690	1419	500	371	871
4	सेलु	631	599	1230	641	531	1172
5	वर्धा	1645	1432	3077	1040	1333	2373
6	देवळी	854	711	1565	779	711	1490
7	हिंगणघाट	991	911	1902	1024	967	1991
8	समुद्रपुर	611	588	1199	611	568	1179
जिल्हा एकूण		6410	5851	12261	5617	5428	11045
आधार :- शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा.							

तक्ता 8.10
प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14					
अ.क्र.	तालुका	विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण					
		इ. 4थी			इ. 8 वी		
		मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
आधार : शिक्षण अधिकारी, (प्राथमिक) जिल्हा परिषद, वर्धा							

तक्ता 8.11
शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये, क्रिडांगणे, क्रिडा संस्था आणि क्रिडा शिष्यवृत्तीधारक

जिल्हा- वर्धा						संदर्भ वर्ष- 2013-14		
अ.क्र.	तालुका	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये (संख्या)	अधिकृत क्रिडा संकुले, क्रीडांगणे, व्यायाम शाळा (संख्या)			खेळाच्या स्टेडियमची संख्या	अधिकृत जलतरण तलाव (संख्या)	वर्षात घेतलेली क्रिडा प्रशिक्षण शिबिरे (संख्या)
			क्रिडा संकुले	क्रिडांगणे	व्यायाम शाळा			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	0	1	1	1	0	0	1
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	1
3	आर्वी	0	2	0	1	0	0	1
4	सेलु	0	1	2	7	0	0	1
5	वर्धा	3	1	5	5	1	1	3
6	देवळी	1	1	1	6	0	0	2
7	हिंगणघाट	0	0	0	2	0	0	1
8	समुद्रपुर	0	0	2	3	0	0	1
जिल्हा एकूण		4	6	11	25	1	1	11

तक्ता 8.11 (पुढे चालू)
शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये, क्रिडांगणे, क्रिडा संस्था आणि क्रिडा शिष्यवृत्तीधारक

जिल्हा- वर्धा										संदर्भ वर्ष- 2013-14
अ. क्र.	तालुका	जिल्हा/राज्यपातळीवर निवड झालेल्या खेळाडूंची संख्या		क्रिडा शिष्यवृत्ती धारकांची संख्या		विशेष पुरस्कार प्राप्त खेळाडूंची संख्या				मान्यता प्राप्त क्रिडा प्रशिक्षक (संख्या)
		एकूण	पैकी मुली	एकूण	पैकी मुली	जिल्हास्तरीय पुरस्कार	राज्यस्तरीय पुरस्कार	राष्ट्रीय पुरस्कार	आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार	
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	21	1	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	3	1	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	145	49	14	5	4	1	0	0	3
6	देवळी	10	1	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	48	30	4	3	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	1	0	0	0
जिल्हा एकूण		228	82	18	8	4	2	0	0	3
आधार :- जिल्हा क्रिडा अधिकारी कार्यालय, वर्धा.										
टिप :- सन.2013-14 च्या जिल्हा नियोजन विकास मंडळाने मान्य केलेल्या निधीनुसार क्रिडांगणाचा विकास करण्यात आला आहे.										

तक्ता 8.12
इयत्ता दहावी नंतर विविध क्षेत्रातील उपलब्ध प्रवेश क्षमता

जिल्हा - वर्धा													संदर्भ वर्ष 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	प्रवेश क्षमता														
		आय.टी.आय.		तंत्रनिकेतन		एम.सी.व्ही.सी.		विज्ञान शाखा		वाणिज्य शाखा		कला शाखा		इतर		
		शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	शासकीय	खाजगी	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	
1	आष्टी	96	136	0	300	0	120	0	0	0	0	0	0	0	0	
2	कारंजा	96	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	आर्वी	148	0	357	0	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	
4	सेलु	100	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	वर्धा	447	550	0	1100	60	540	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	देवळी	409	0	0	300	0	60	0	0	0	0	0	0	0	0	
7	हिंगणघाट	124	0	0	0	60	120	0	0	0	0	0	0	0	0	
8	समुद्रपुर	120	84	0	300	0	180	0	0	0	0	0	0	0	0	
जिल्हा एकूण		1540	770	357	3300	120	1220		0	0	0	0	0	0	0	
आधार :- 1) जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, वर्धा. 2) सहसंचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, प्रादेशिक कार्यालय, शासकीय तंत्र निकेतन परिसर, सदर, नागपुर																
टिप :- संबंधित यंत्रणेकडून विज्ञान शाखा, वाणिज्य शाखा, व कला शाखेच्या प्रवेश क्षमताबाबत माहिती प्राप्त झालेली नाही.																

तक्ता 8.13
वर्षाच्या सुरुवातीला प्राप्त अर्जाची संख्या व प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा														संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	संस्थेचा प्रकार													
		आय.टी.आय.		तंत्रनिकेतन		एम.सी.व्ही.सी.		विज्ञान शाखा		वाणिज्य शाखा		कला शाखा		इतर	
		प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	प्राप्त अर्ज	प्रवेश
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	आष्टी	240	85	372	176	155	145	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	545	90	0	0	90	80	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	820	410	357	357	165	160	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	570	110	630	499	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	4140	1020	2187	1198	790	720	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	410	140	315	121	90	80	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	660	145	0	0	205	195	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	735	120	0	0	155	135	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		8120	2120	3861	2351	1650	1515	0	0	0	0	0	0	0	0
आधार :- 1) जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, वर्धा. 2) सहसंचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, प्रादेशिक कार्यालय, शासकीय तंत्र निकेतन परिसर, सदर, नागपुर															
टिप :- संबंधित यंत्रणेकडून विज्ञान शाखा, वाणिज्य शाखा, व कला शाखेच्या प्रवेशाबाबत माहिती प्राप्त झालेली नाही.															

तक्ता 8.14
जिल्ह्यातील महाविद्यालयांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	बाब	शासकीय महाविद्यालये					खाजगी अनुदानित महाविद्यालये				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	एकूण	0	0	0	0	0	2	13	197	203	2
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
2	कारंजा	एकूण	0	0	0	0	0	1	23	365	616	1
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
3	आर्वी	एकूण	0	0	0	0	0	2	37	579	894	2
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
4	सेलु	एकूण	0	0	0	0	0	1	16	106	216	1
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
5	वर्धा	एकूण	0	0	0	0	0	10	75	2065	2566	10
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0
		मुलीकरिता										
6	देवळी	एकूण	0	0	0	0	0	1	11	502	402	1
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
7	हिंगणघाट	एकूण	0	0	0	0	0	2	52	998	1730	2
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
8	समुद्रपुर	एकूण	0	0	0	0	0	2	40	691	679	2
		पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		मुलीकरिता										
जिल्हा एकूण	एकूण	0	0	0	0	0	0	21	267	5503	7306	21
	पैकी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	मुलीकरिता											

तक्ता 8.14 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील महाविद्यालयांबाबतची माहिती

जिल्हा - वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	बाब	खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालये					एकूण महाविद्यालये				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये	संख्या	शिक्षकांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(1)	(2)	(3)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)
1	आष्टी	एकूण	3	3	4	32	3	5	16	201	235	5
		पैकी मुलींकरिता	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	एकूण	4	18	210	130	4	5	41	575	746	5
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	0	0	0	0	0	2	37	579	894	2
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	एकूण	5	14	375	339	5	6	30	481	555	6
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	एकूण	47	252	1920	1590	47	57	327	3985	4156	57
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	एकूण	3	9	139	116	3	4	20	641	518	4
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	एकूण	9	46	432	176	9	11	98	1430	1906	11
		पैकी मुलींकरिता	-	0	-	-	0	-	0	-	-	-
8	समुद्रपुर	एकूण	2	4	129	97	2	4	44	820	776	4
		पैकी मुलींकरिता	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	73	346	3209	2480	73	94	613	8712	9786	94
		पैकी मुलींकरिता	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0

आधार :- सहसंचालक उच्च शिक्षण, नागपुर विभाग, नागपुर.

तक्ता 8.15
व्यावसायिक शिक्षण संस्था

जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	शैक्षणिक संस्था प्रकार											
		तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षणाच्या शाळा				अभियांत्रिकी शिक्षण संस्था							
						पदविका स्तरावरील				पदवी स्तरावरील			
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्त अर्ज	प्रवेश
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	आष्टी	1	120	160	120	1	372	372	176	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	1	120	150	120	1	357	357	357	0	0	0	0
4	सेलु	1	60	100	60	2	630	630	499	0	0	0	0
5	वर्धा	1	120	160	120	7	2280	2187	1198	7	3090	3050	1558
6	देवळी	1	60	125	60	1	315	315	121	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	1	120	145	120	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		6	600	840	600	12	3954	3861	2351	7	3090	3050	1558
आधार : 1) जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, वर्धा. 2) सह संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, प्रादेशिक कार्यालय, शासकीय तंत्र निकेतन परिसर, सदर, नागपुर.													

तक्ता 8.15 (पुढे चालू)
व्यावसायिक शिक्षण संस्था

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2012-13	
अ.क्र.	तालुका	शैक्षणिक संस्था प्रकार							
		वैद्यकीय शिक्षण							
		पदविका स्तरावरील				पदवी स्तरावरील			
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्त अर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्त अर्ज	प्रवेश
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	1	15	15	15	3	160	137	138
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1	15	15	15	3	160	137	138
आधार : महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ , नाशिक.									
टिप:-संदर्भ वर्षातील आकडेवारी अप्राप्त असल्याने वर्ष 2012-13 ची माहितीची द्विरूक्ती करण्यात आली आहे									

सार्वजनिक आरोग्य

तक्ता 8.16
सार्वजनिक व शासन सहाय्यीत वैद्यकीय सुविधांची माहिती

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	सार्वजनिक वैद्यकीय सुविधा (संख्या)							
		रुग्णालये	विशेष रुग्णालये (कॅसर, टी.बी. इ.)	दवाखाने	प्रसूतिगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	उपकेंद्रे	डॉक्टर व वैद्य	परिचारिका
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	0	0	6	0	2	16	3	15
2	कारंजा	1	0	5	1	2	19	6	23
3	आर्वी	1	0	3	1	3	23	10	35
4	सेलु	1	0	4	1	5	27	13	33
5	वर्धा	1	1	1	1	4	27	42	116
6	देवळी	2	0	3	2	5	24	16	37
7	हिंगणघाट	2	0	5	2	3	23	20	58
8	समुद्रपुर	1	0	5	1	3	22	8	23
जिल्हा एकूण		9	1	32	9	27	181	118	340
टिप :- वर्धा तालुक्यातील स्थानिक मातृ सेवासंघ रुग्णालय बंद झाल्यामुळे संख्या कमी दिसून येते.									

तक्ता 8.16 (पुढे चालू)
सार्वजनिक व शासन सहाय्यीत वैद्यकीय सुविधांची माहिती

जिल्हा :- वर्धा									संदर्भ :- 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	खाटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण (00)		
		एकूण	एकूण पैकी स्त्रियां साठी	एकूण पैकी मुलांसाठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	आष्टी	12	4	8	1	6	1	110	123	153
2	कारंजा	42	24	13	15	23	7	260	229	182
3	आर्वी	68	36	22	33	40	31	314	374	396
4	सेलु	60	30	25	16	27	30	377	461	474
5	वर्धा	310	137	51	93	145	38	848	1085	1192
6	देवळी	90	50	30	31	55	10	550	660	782
7	हिंगणघाट	208	96	37	54	80	23	583	743	850
8	समुद्रपुर	48	26	17	20	29	3	260	302	339
जिल्हा एकूण		838	403	203	263	405	143	3302	3977	4368
आधार :- 1) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, वर्धा. 2) जिल्हा शल्य चिकीत्सक, वर्धा.										

तक्ता 8.17
खाजगी वैद्यकीय सुविधांची माहिती

जिल्हा :- वर्धा		संदर्भ :- 2013-14				
अ. क्र.	तालुका	खाजगी वैद्यकीय सुविधा (संख्या)				
		रुग्णालये	विशेष रुग्णालये (कॅसर, टी.बी. इ.)	दवाखाने	प्रसूतिगृहे	खाटांची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	0	0	39	0	0
2	कांरजा	0	0	19	2	6
3	आर्वी	0	0	20	4	78
4	सेलु	0	0	57	0	2
5	वर्धा	2	1	79	15	531
6	देवळी	0	0	27	1	42
7	हिंगणघाट	0	0	39	13	142
8	समुद्रपुर	0	0	29	0	0
जिल्हा एकूण		2	1	309	35	801

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकीत्सक, वर्धा. 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, वर्धा. 3) सर्व नगरपरीषद जिल्हा वर्धा.

तक्ता 8.18
नोंद केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	एकूण ग्रामीण/नागरी	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या		
			मुले	मुली	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	ग्रामीण	202	197	399	274	210	484
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	202	197	399	274	210	484
2	कारंजा	ग्रामीण	375	359	734	264	200	464
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	375	359	734	264	200	464
3	आर्वी	ग्रामीण	134	118	252	184	165	349
		नागरी	725	719	1444	198	130	328
		एकूण	859	837	1696	382	295	677
4	सेलु	ग्रामीण	256	247	503	286	235	521
		नागरी	54	45	99	43	22	65
		एकूण	310	292	602	329	257	586
5	वर्धा	ग्रामीण	4058	3832	7890	1778	1105	2883
		नागरी	1072	848	1920	863	508	1371
		एकूण	5130	4680	9810	2641	1613	4254
6	देवळी	ग्रामीण	312	296	608	353	301	654
		नागरी	399	307	706	169	131	300
		एकूण	711	603	1314	522	432	954
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	244	251	495	326	438	764
		नागरी	1121	1025	2146	319	220	539
		एकूण	1365	1276	2641	645	658	1303
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	351	327	678	388	255	643
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	351	327	678	388	255	643
जिल्हा एकूण		ग्रामीण	5932	5627	11559	3853	2909	6762
		नागरी	3371	2944	6315	1592	1011	2603
		एकूण	9303	8571	17874	5445	3920	9365

**तक्ता 8.18 (पुढे चालू)
नोंद केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या**

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	एकूण ग्रामीण/नागरी	बालमृत्यूंची संख्या			पैकी अर्भक मृत्यूंची संख्या (0 ते 1)		
			मुले (10)	मुली (11)	एकूण (12)	मुले (13)	मुली (14)	एकूण (15)
1	आष्टी	ग्रामीण	3	5	8	2	5	7
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	3	5	8	2	5	7
2	कांरजा	ग्रामीण	7	4	11	4	1	5
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	7	4	11	4	1	5
3	आर्वी	ग्रामीण	0	1	1	0	0	0
		नागरी	3	2	5	3	2	5
		एकूण	3	3	6	3	2	5
4	सेलु	ग्रामीण	6	3	9	1	0	1
		नागरी	1	-	1	1	0	1
		एकूण	7	3	10	2	0	2
5	वर्धा	ग्रामीण	105	65	170	91	56	147
		नागरी	18	24	42	18	24	42
		एकूण	123	89	212	109	80	189
6	देवळी	ग्रामीण	1	4	5	0	1	1
		नागरी	2	3	5	2	3	5
		एकूण	3	7	10	2	4	6
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	6	10	16	4	8	12
		नागरी	0	2	2	0	2	2
		एकूण	6	12	18	4	10	14
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	9	12	21	5	5	10
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	9	12	21	5	5	10
जिल्हा एकूण	ग्रामीण	137	104	241	107	76	183	
	नागरी	24	31	55	24	31	55	
	एकूण	161	135	296	131	107	238	

आधार :- 1) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, वर्धा. 2) जिल्हा शल्य चिकीत्सक, वर्धा.

तक्ता 8.19
प्रसुतीपूर्व तपासणीची संख्या

जिल्हा - वर्धा				संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	प्रसुतीपूर्व तपासणी केलेल्या स्त्रीयांची संख्या	संस्थात्मक प्रसुतीची संख्या	प्रसुतीसाठी दाखल करण्यात आलेल्या सरासरी दिवसांची संख्या	प्रसुती दरम्यान मृत्यु झालेल्यांची संख्या	
					महिला	अर्भक
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	1110	362	4	0	10
2	कारंजा	1297	571	5	0	19
3	आर्वी	2379	1715	5	2	20
4	सेलु	2074	585	4	3	43
5	वर्धा	5878	5294	5	10	166
6	देवळी	2470	1134	4	3	33
7	हिंगणघाट	3950	2629	5	2	35
8	समुद्रपुर	1970	570	5	2	34
जिल्हा एकूण		21128	12860	5	22	360

आधार :- 1) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, वर्धा . 2) जिल्हा शल्य चिकीत्सक, वर्धा.

तक्ता 8.20
विविध कारणांनुसार मृत्यूची संख्या

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष - 2013-14		
अ. क्र.	मृत्यूंचे कारण	मृत्यूंची संख्या		
		पुरुष	स्त्री	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
अ	साथीचे विकार			
1	हिवताप	0	0	0
2	विषमज्वर	0	0	0
3	क्षयरोग	10	8	18
4	न्युमोनिया/ श्वसन क्रियेसंबधी	37	28	65
5	अमांश, अतिसार, गॅस्ट्रो	-	-	-
6	डेंग्यू	5	3	8
7	स्वाइन फल्यू	0	0	0
ब	बिगर साथीचे विकार			
1	एडस	6	2	8
2	हृदय विकार	14	12	26
3	कर्करोग	0	0	0
4	बाळंतपणात मातेचा मृत्यू	0	22	22
5	पक्षाघात	0	0	0
6	मूत्रपिंड विषयक	0	0	0
क	अपघात			
1	आत्महत्या	4	4	8
2	रहदारी वाहतूक	0	0	0
3	विद्युत धक्का	0	0	0
4	भाजणे/ जळणे	20	26	46
5	इतर अपघात	8	4	12
ड	इतर कारणे	5341	3811	9152
	एकूण मृत्यू	5445	3920	9365
आधार - 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, वर्धा. 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. वर्धा. 3) जिल्हा हिवताप अधिकारी, वर्धा.				

तक्ता 8.21
माता व बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी

जिल्हा वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/ एकूण	त्रिगुणी लस	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	व्दिगुणी (डी.टी.)	धनुर्वात लस		
								10 वर्षे	16 वर्षे	गरोदर स्त्रिया
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	ग्रामीण	998	998	769	1009	884	968	1202	1110
		एकूण	998	998	769	1009	884	968	1202	1110
2	कारंजा	ग्रामीण	1158	1158	893	1179	1399	1348	1405	1297
		एकूण	1158	1158	893	1179	1399	1348	1405	1297
3	आर्वी	ग्रामीण	1431	1431	1073	1420	1629	1693	1868	1617
		एकूण	2030	2030	1911	2037	2313	2344	2530	2266
4	सेलु	ग्रामीण	1849	1849	990	1835	1963	2514	2636	2074
		एकूण	1849	1849	990	1835	1963	2514	2636	2074
5	वर्धा	ग्रामीण	3944	3944	6400	3702	3400	3526	4140	3873
		एकूण	5936	5936	9624	5572	5579	5904	6369	5917
6	देवळी	ग्रामीण	1622	1622	1048	1782	1819	1792	1919	1950
		एकूण	2166	2166	1535	2377	2376	2368	2535	2493
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	1668	1668	915	1683	1620	1870	1974	1938
		एकूण	3708	3708	3101	3647	3668	3963	4086	3932
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	1648	1648	1170	1743	1881	1982	2203	1970
		एकूण	1648	1648	1170	1743	1881	1982	2203	1970
जिल्हा एकूण		ग्रामीण	14318	14318	13258	14353	14595	15693	17347	15829
		एकूण	19493	19493	19993	19399	20063	21391	22966	21059

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, वर्धा. 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता 8.22
कुटुंब कल्याण कार्यक्रम

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष : 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	एकूण/ ग्रामीण	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या	जननक्षम जोडप्यांची संख्या	31 मार्च अखेर संरक्षित जोडप्यांची संख्या			
					पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	लूपपध्दती	इतर पध्दतीने
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	एकूण	2	12143	19	293	363	347
		ग्रामीण	2	12143	19	293	363	347
2	कारंजा	एकूण	3	15595	9	417	437	314
		ग्रामीण	2	15595	0	0	384	224
3	आर्वी	एकूण	5	26865	5	655	697	511
		ग्रामीण	3	18913	2	195	445	364
4	सेलु	एकूण	6	22745	43	681	683	607
		ग्रामीण	5	22745	42	465	642	564
5	वर्धा	एकूण	19	62892	48	3675	1741	1722
		ग्रामीण	4	42819	32	1804	853	792
6	देवळी	एकूण	8	27467	88	823	853	618
		ग्रामीण	5	21727	88	541	653	452
7	हिंगणघाट	एकूण	18	40140	22	1057	953	1634
		ग्रामीण	3	21302	11	402	547	476
8	समुद्रपुर	एकूण	4	20826	12	510	603	371
		ग्रामीण	3	20826	0	101	445	308
जिल्हा एकूण		एकूण	65	228673	246	8111	6330	6124
		ग्रामीण	27	176070	194	3801	4332	3527

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, वर्धा. 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा.

महिला व बालविकास

तक्ता 8.23
जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या, कार्यरत सेविका व अंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल

जिल्हा-वर्धा						संदर्भ वर्ष :- 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/नागरी	अंगणवाड्या संख्या		कार्यरत अंगणवाडी सेविका	अंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल			शौचालय असलेल्या अंगणवाड्या
			मंजूर	कार्यरत		स्वमालकीच्या	भाड्याच्या इमारती	नियमित इमारती शिवाय	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	ग्रामीण	101	101	101	101	0	0	101
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	101	101	101	101	0	0	101
2	कारंजा	ग्रामीण	141	141	141	136	3	2	136
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	141	141	141	136	3	2	136
3	आर्वी	ग्रामीण	144	144	144	120	0	24	120
		नागरी	26	26	26	0	26	0	26
		एकूण	170	170	170	120	26	24	146
4	सेलु	ग्रामीण	153	153	153	101	1	51	101
		नागरी	2	2	2	0	1	1	2
		एकूण	155	155	155	101	2	52	103
5	वर्धा	ग्रामीण	270	270	270	212	13	45	212
		नागरी	47	47	47	0	44	3	47
		एकूण	317	317	317	212	57	48	259
6	देवळी	ग्रामीण	155	155	155	124	0	31	124
		नागरी	26	26	26	0	22	4	26
		एकूण	181	181	181	124	22	35	150
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	163	163	163	154	0	9	154
		नागरी	54	54	54	0	51	3	54
		एकूण	217	217	217	154	51	12	208
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	154	154	154	103	0	51	103
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	154	154	154	103	0	51	103
जिल्हा एकूण	ग्रामीण	1281	1281	1281	1051	17	213	1051	
	नागरी	155	155	155	0	144	11	155	
	एकूण	1436	1436	1436	1051	161	224	1206	

आधार :- 1) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालविकास), जि.प.वर्धा, 2) प्रकल्प संचालक, शहरी एकात्मिक बालविकास केंद्रे, वर्धा.
टिप :- काही भाड्याच्या व नियमित इमारतीशिवाय अंगणवाड्यामध्ये शौचालयाची व्यवस्था नाही.

तक्ता 8.24
जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके

जिल्हा- वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/ नागरी	आंगण-वाड्यामध्ये दाखल मुले	स्तनदा मातांची संख्या	वयोगटनिहाय मुलांची संख्या			
					0-1	1 ते 3	3 ते 5	एकूण 0 ते 5
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	ग्रामीण	3856	487	998	1965	1891	4854
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	3856	487	998	1965	1891	4854
2	कांरजा	ग्रामीण	4586	627	1307	2236	2350	5893
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	4586	627	1307	2236	2350	5893
3	आर्वी	ग्रामीण	5413	788	1559	2721	2692	6972
		नागरी	1561	177	417	787	774	1978
		एकूण	6974	945	1976	3508	3466	8950
4	सेलु	ग्रामीण	6234	837	1770	3157	3077	8004
		नागरी	196	21	42	109	87	238
		एकूण	6430	856	1812	3266	3164	8242
5	वर्धा	ग्रामीण	12488	1704	3645	6366	6122	16133
		नागरी	2590	304	722	1237	1353	3312
		एकूण	15078	1995	4367	7603	7475	19445
6	देवळी	ग्रामीण	5348	722	1615	2752	2596	6963
		नागरी	1347	130	313	671	676	1660
		एकूण	6695	873	1928	3423	3272	8623
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	6548	861	1884	3248	3300	8432
		नागरी	3286	155	863	1597	1689	4149
		एकूण	9834	1223	2747	4845	4989	12581
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	6325	837	1803	3248	3077	8128
		नागरी	0	0	0	0	0	0
		एकूण	6325	837	1803	3248	3077	8128
जिल्हा एकूण	ग्रामीण	50798	6863	14581	25693	25105	65379	
	नागरी	8980	787	2357	4401	4579	11337	
	एकूण	59778	7650	16938	30094	29684	76716	

तक्ता 8.24 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके

जिल्हा- वर्धा			संदर्भ वर्ष :- 2013-14				
अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/ नागरी	संदर्भ कालावधीतील			बालमृत्यू दर	उपजत मृत्यू दर
			नोंदविलेले जन्म	बालमृत्यू	उपजत मृत्यू		
(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	आष्टी	ग्रामीण	900	28	21	31.11	23.33
		नागरी	0	0	0	0	0
		एकूण	900	28	21	31.11	23.33
2	कांरजा	ग्रामीण	1148	33	17	28.75	14.81
		नागरी	0	0	0	0	0
		एकूण	1148	33	17	28.75	14.81
3	आर्वी	ग्रामीण	1431	29	22	20.27	15.37
		नागरी	279	7	2	25.09	7.17
		एकूण	1710	36	24	21.05	14.03
4	सेलु	ग्रामीण	1699	49	24	28.84	14.13
		नागरी	25	2	1	80.00	40.00
		एकूण	1724	51	25	29.58	14.50
5	वर्धा	ग्रामीण	3307	85	50	25.70	15.12
		नागरी	497	10	8	20.12	16.10
		एकूण	3804	95	58	24.97	15.25
6	देवळी	ग्रामीण	1426	43	22	30.15	15.43
		नागरी	290	10	3	34.48	10.34
		एकूण	1716	53	25	30.89	14.57
7	हिंगणघाट	ग्रामीण	1756	49	23	27.90	13.10
		नागरी	582	12	8	20.62	13.75
		एकूण	2338	61	31	26.09	13.26
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	1595	30	20	18.81	12.54
		नागरी	0	0	0	0	0
		एकूण	1595	30	20	18.81	12.54
जिल्हा एकूण		ग्रामीण	13262	346	199	26.09	15.00
		नागरी	1673	41	22	24.51	13.15
		एकूण	14935	387	221	25.91	14.80
आधार - 1) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालविकास), जि.प.वर्धा, 2) प्रकल्प संचालक, शहरी एकात्मिक बालविकास केंद्रे, वर्धा.							
टिप- वरील आकडेवारी मध्ये पुर्णता शहरी भगातील आकडेवारीचा समावेश नसल्यामुळे तक्ता 8.18 सोबत जुळणार नाही.							

तक्ता 8.25

जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्यामधील बालकांचे कुपोषण श्रेणीनिहाय वर्गीकरण

जिल्हा- वर्धा									संदर्भ वर्ष :-2013-14	
अ क्र	तालुका	ग्रामीण / नागरी	0-5 वयोगटातील मुले	वर्षभरात वजन घेतलेली		बालकांचे कुपोषण श्रेणीनिहाय वर्गीकरण स्तंभ – 5 पैकी			मध्यम कमी वजनाची बालकांची टक्केवारी (स्तंभ क्र. 8 ची स्तंभ क्र.5 शी)	तीव्र कमी वजनाची बालकांची टक्केवारी (स्तंभ क्र.9 ची स्तंभ क्र.5 शी)
				मुले	टक्के-वारी	सर्वसा-धारण	मध्यम कमी वजनाची बालके (MAM)	तीव्र कमी वजनाची बालके (SAM)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	ग्रामीण	4854	4774	98.35	4400	306	68	6.4	1.4
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	4854	4774	98.35	4400	306	68	6.4	1.4
2	कांरजा	ग्रामीण	5893	5857	99.40	5359	400	98	6.8	1.7
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	5893	5857	99.40	5359	400	98	6.8	1.7
3	आर्वी	ग्रामीण	6972	6863	98.44	6346	424	93	6.2	1.3
		नागरी	1978	1657	83.77	1544	101	12	6.1	0.7
		एकूण	8950	8520	95.19	7890	525	105	6.2	1.2
4	सेलु	ग्रामीण	8004	7941	99.21	7379	446	116	5.6	1.5
		नागरी	238	106	44.54	83	23	0	21.7	0
		एकूण	8242	8047	97.63	7462	469	116	5.8	1.4
5	वर्धा	ग्रामीण	16133	16000	99.18	14843	952	205	5.9	1.3
		नागरी	3312	2964	89.49	2704	247	13	8.3	0.4
		एकूण	19445	18964	97.53	17547	1199	218	6.3	1.1
6	देवळी	ग्रामीण	6963	6912	99.27	6212	552	148	8.0	2.1
		नागरी	1660	1448	87.23	1239	187	22	12.9	1.5
		एकूण	8623	8360	96.95	7451	739	170	8.8	2.0
7	हेंगणघाट	ग्रामीण	8432	8384	99.43	7539	690	155	8.2	1.8
		नागरी	4149	3477	83.80	2933	505	39	14.5	1.1
		एकूण	12581	11861	94.27	10472	1195	194	10.1	1.6
8	समुद्रपुर	ग्रामीण	8128	8022	98.70	7414	496	112	6.2	1.4
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0
		एकूण	8128	8022	98.70	7414	496	112	6.2	1.4
जिल्हा एकूण		ग्रामीण	65379	64753	99.04	59492	4266	995	6.6	1.5
		नागरी	11337	9652	85.14	8503	1063	86	11.0	0.9
		एकूण	76716	74405	96.99	67995	5329	1081	7.2	1.4

तक्ता 8.26
एकात्मिक बाल विकास योजना – माता व बालसंगोपन

जिल्हा – वर्धा										संदर्भ वर्ष : 2013-14
(संख्या)										
अ. क्र.	तालुका	0 ते 5 वयोगटातील बालके	अंगणवाडीचा लाभ घेणारे		कार्यरत अंगणवाड्या					स्वतःची इमारत असलेल्या अंगणवाडीतील लाभधारकांची संख्या
			बालक	माता	स्वतःची इमारत असलेल्या	स्वतःची इमारत नसलेल्या			एकूण (6+9)	
						बांधकाम हाती घेतलेल्या	बांधकाम हाती न घेतलेल्या	एकूण (7+8)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	4854	5270	983	101	0	0	0	101	3570
2	कारंजा	5893	6362	1252	136	3	2	5	141	4855
3	आर्वी	8950	9285	1635	120	6	44	50	170	4924
4	सेलु	8242	8813	1698	101	18	36	54	155	3130
5	वर्धा	19445	19547	3625	212	23	82	105	317	7897
6	देवळी	8623	8556	1547	124	16	41	57	181	4474
7	हिंगणघाट	12581	11497	1925	154	27	36	63	217	5321
8	समुद्रपुर	8128	8890	1731	103	15	36	51	154	3968
जिल्हा एकूण		76716	78220	14396	1051	108	277	385	1436	38139
आधार : -1) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालविकास), जि.प. वर्धा 2) प्रकल्प संचालक, शहरी एकात्मिक बालविकास केंद्रे, वर्धा										

द्वारिद्रय

तक्ता 8.27
शहरी भागातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ -2005-06
अ. क्र	महानगरपालिका व नगरपरिषद	शहरी कुटुंबाची एकूण संख्या	दारिद्र्य रेषेखालील शहरी कुटुंबे					दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांची (टक्केवारी)
			अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	अल्पसंख्यांक	इतर	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	वर्धा	26885	600	850	450	530	2430	9.0
2	आर्वी	8049	323	98	216	1532	2169	26.9
3	हिंगणघाट	18496	1063	447	512	3288	5310	28.7
4	सिंदी	2929	158	102	104	1238	1602	54.7
5	देवळी	3872	664	219	206	1197	2286	59.0
6	पुलगाव	4207	674	105	117	44	940	22.3
जिल्हा एकूण		64438	3482	1821	1605	7829	14737	22.9
आधार:- सर्व नगरपरिषद, वर्धा.								

तक्ता 8.28
ग्रामीण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे

जिल्हा :- वर्धा								संदर्भ – 2002
अ. क्र	तालुका	ग्रामीण कुटुंबांची एकूण संख्या	दारिद्र्य रेषेखालील ग्रामीण कुटुंबे					दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांची (टक्केवारी)
			अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	अल्पसंख्यांक	इतर	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	17715	1314	1078	518	4373	7283	41.1
2	कांरजा	20829	1180	1593	105	5685	8563	41.1
3	आर्वी	26620	2252	2695	309	5686	10942	41.1
4	सेलु	26631	1938	2239	269	6499	10945	41.0
5	वर्धा	47735	5187	2636	523	11269	19615	41.0
6	देवळी	25619	2992	1958	222	5358	10530	41.1
7	हिंगणघाट	28397	2556	2400	198	6516	11670	41.0
8	समुद्रपुर	26381	2218	2425	173	6027	10843	41.1
जिल्हा एकूण		219927	19637	17024	2317	51413	90391	41
आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, वर्धा								

गृहनिर्माण

तक्ता 8.29
विविध गृहनिर्माण मंडळामार्फत म्हाडाने बांधलेल्या घरांचा तपशिल.

जिल्हा :- वर्धा							संदर्भ वर्ष :- 2013-14			
मंडळाचे नांव:- नागपुर गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, नागपुर							(सदनिकांची संख्या)			
अ. क्र.	तालुका	औद्योगिक	झोपडपट्टी पुर्नवसन	आर्थिक दुर्बलघटक	अल्प उत्पन्न गट	मध्यम उत्पन्न गट	उच्च उत्पन्न गट	इतर	एकूण	झालेला खर्च ` लाखात
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	कारजा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	आर्वी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	सेलु	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	वर्धा	-	-	-	-	-	-	18	18	59.21
6	देवळी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	हिंगणघाट	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	समुद्रपुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	-	-	-	-	-	18	18	59.21
आधार :- नागपुर गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ (म्हाडा), नागपुर										

तक्ता 8.30
राजीव गांधी प्रकल्प निवारा विशेष प्रकल्प

जिल्हा :- वर्धा		संदर्भ वर्ष :- 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	बांधलेली एकूण घरे		झालेला खर्च (₹ लाखात)	
		2012-13	2013-14	2012-13	2013-14
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	आष्टी	6	4	2.6	2.0
2	कारंजा	0	5	2.5	2.0
3	आर्वी	0	3	1.5	2.1
4	सेलु	0	5	3.1	0.5
5	वर्धा	14	7	7.2	1.0
6	देवळी	13	5	2.5	3.7
7	हिंगणघाट	5	5	5.6	2.2
8	समुद्रपुर	0	4	1.8	2.2
जिल्हा एकूण		38	38	26.8	15.7
आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, वर्धा.					
टिप- कारंजा, आर्वी, सेलु, समुद्रपुर तालुक्यातील घरकुलाची कामे पूर्ण झालेली नसल्याने अपूर्ण कामांवरील खर्च दर्शविण्यात आला आहे.					

तक्ता 8.31
इंदीरा आवास योजना ग्रामीण भागासाठी

जिल्हा :- वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14				
अ. क्र.	तालुका	योजनेतर्गत बांधलेली एकूण घरे	झालेला खर्च (े लाखात)	दारिद्र्य रेषेखालील घर नसलेली कूटुंबांची संख्या	वितरीत केलेल्या घरांची संख्या				
					अनुसूचीत जाती	अनुसूचित जमाती	अल्पसंख्यांक	इतर	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	65	103.0	828	0	0	0	68	68
2	कारंजा	95	285.3	3954	25	263	0	26	314
3	आर्वी	359	363.1	2304	58	340	0	0	398
4	सेलु	96	136.6	1447	8	21	1	107	137
5	वर्धा	101	203.0	9658	25	11	3	131	170
6	देवळी	152	265.2	4403	35	152	0	74	261
7	हिंगणघाट	196	205.2	4043	28	132	0	46	206
8	समुद्रपुर	377	398.0	2991	9	383	0	5	397
जिल्हा एकूण		1441	1959.4	29628	188	1302	4	457	1951
आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, वर्धा									
टीप:- तक्ता क्र.8.32 मधील रकाना क्र.4 मधून सन.2013-14पर्यंत लाभ मिळालेली(घरे) (म्हणजे रकाना क्रं.5) वगळून उपरोक्त तक्त्यातील रकाना क्रं.5 मध्ये माहिती देण्यात आली आहे.									

तक्ता 8.32

घरबांधणीसाठी अर्थसहाय्य योजनेअंतर्गत ग्रामीण क्षेत्रात दिलेली घरे

जिल्हा :- वर्धा

संदर्भ वर्ष : 2013-14

अ. क्र.	तालुका	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे (2002 नुसार)	दारिद्र्य रेषे खालील बेघर कुटुंबे	योजनेच्या सुरवातीपासून							
				इंदिरा आवास योजना				राजीव गांधी निवास योजना क्र.1			
				मंजूर घरे	पूर्ण झालेली घरे	बांधकाम सुरु असलेली घरे	वितरीत करण्यात आलेली घरे	मंजूर घरे	पूर्ण झालेली घरे	बांधकाम सुरु असलेली घरे	वितरीत करण्यात आलेली घरे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आष्टी	7283	3912	3084	3081	3	3081	92	90	2	90
2	कांरजा	8563	7223	3269	3042	211	3042	94	93	1	93
3	आर्वी	10942	6435	4131	4084	31	4084	118	115	3	115
4	सेलु	10945	5923	4476	4430	46	4430	89	89	0	89
5	वर्धा	19615	14841	5183	5091	88	5091	133	129	4	129
6	देवळी	10530	8518	4115	3995	120	3995	116	113	3	113
7	हिंगणघाट	11670	7898	3855	3830	21	3830	124	122	2	122
8	समुद्रपुर	10843	7025	4034	4006	12	4006	88	86	2	86
एकूण जिल्हा		90391	61775	32147	31559	532	31559	854	837	17	837

आधार:- प्रकल्प अधिकारी, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, वर्धा.

- टिप – 1) रकाना क्र.6 मध्ये मार्च,2014 अखेरपर्यंत योजनेच्या सुरवातीपासून पूर्ण झालेली सर्व कामे, सन.2012-13 मधील अपुर्ण कामापैकी मार्च,2014 अखेर पूर्ण झालेली कामे याचा समावेश आहे.
- 2) रकाना क्र.7 मध्ये फक्त सन.2013-14 मधील मार्च,2014 अखेर अपुर्ण असलेली व रद्द केलेली 558 पैकी 26 कामे रद्द आहेत.
- 3) रकाना क्र.9RGGNY – 1 मधील सुरवातीपासूनची मंजूर कामे (रद्द कामे वगळून) घेण्यात आली आहेत. तसेच रकाना -10 मध्ये सुरवातीपासून पूर्ण झालेली घरे घेण्यात आली आहे.

सामाजिक न्याय

तक्ता 8.33
जिल्ह्यातील मागासवर्गीय वसतीगृहे, त्यांची प्रवेश क्षमता व दिलेले प्रवेश

जिल्हा – वर्धा		संदर्भ वर्ष - 2013-14					
अ. क्र.	तालुका	मंजूर वसतीगृहे			कार्यरत वसतीगृहे		
		शासकीय	अनुदानित	एकूण	शासकीय	अनुदानित	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	1	5	6	1	5	6
2	कारंजा	0	3	3	0	3	3
3	आर्वा	1	8	9	1	7	8
4	सेलु	0	3	3	0	3	3
5	वर्धा	2	13	15	2	13	15
6	देवळी	3	5	8	3	5	8
7	हिंगणघाट	1	11	12	1	10	11
8	समुद्रपुर	0	4	4	0	4	4
जिल्हा एकूण		8	52	60	8	50	58

तक्ता 8.33 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील मागासवर्गीय वसतीगृहे, त्यांची प्रवेश क्षमता व दिलेले प्रवेश

जिल्हा - वर्धा												संदर्भ वर्ष - 2013-14	
अ क्र	तालुका	त्यामधील प्रवेश क्षमता						संदर्भ कालावधीत दिलेले प्रवेश					
		शासकीय		अनुदानित		एकूण		शासकीय		अनुदानित		एकूण	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(1)	(2)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
1	आष्टी	0	60	110	80	110	140	0	60	95	64	95	124
2	कांरजा	0	0	144	24	144	24	0	0	139	24	139	24
3	आर्वी	52	0	102	90	154	90	52	0	102	90	154	90
4	सेलु	0	0	48	30	48	30	0	0	48	30	48	30
5	वर्धा	175	75	342	90	517	165	175	75	342	90	517	165
6	देवळी	150	60	36	108	186	168	150	60	36	108	186	168
7	हिंगणघाट	75	0	204	140	279	140	75	0	204	140	279	140
8	समुद्रपुर	0	0	72	66	72	66	0	0	72	66	72	66
जिल्हा एकूण		452	195	1058	628	1510	823	452	195	1038	612	1490	807
आधार :- 1) विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, वर्धा. 2) जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जि.प. वर्धा.													

तक्ता 8.34
जिल्ह्यातील दलित वस्त्या, त्यामधील लोकसंख्या व दलित वस्त्यांची सुधारणा

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष 2013-14		
अ. क्र.	तालुका	दलित वस्त्यांची संख्या	त्यामधील लोकसंख्या	संदर्भ कालावधीत कामे			त्यांची प्रशासकीय मंजूरीची रक्कम लाख		
				अपूर्ण (मागील वर्ष अखेरीस)	नविन मंजूर	एकूण	अपूर्ण (मागील वर्ष अखेरीस)	नविन मंजूर	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	61	8011	8	24	32	9.35	77.00	86.35
2	कारंजा	78	7431	8	28	36	2.00	73.00	75.00
3	आर्वी	94	13193	8	38	46	16.50	106.00	122.50
4	सेलु	107	11482	8	27	35	36.00	79.00	115.00
5	वर्धा	196	24858	25	72	97	6.40	243.00	249.40
6	देवळी	117	18195	13	39	52	12.30	116.40	128.70
7	हिंगणघाट	134	14756	23	63	86	4.40	193.00	197.40
8	समुद्रपुर	122	11375	6	50	56	2.00	140.65	142.62
जिल्हा एकूण		909	109301	99	341	440	88.95	1028.05	1116.97
टिप :- सन.2013-14 वर्षातील दलीत वस्ती बृहत आराखडा नव्याने लोक संख्या निहाय दलीत वस्तीचा आराखडा मंजूर केल्यामुळे सदरहू एकूण वस्ती 909 असून 16 वस्ती कमी झालेला असून वस्तीची लोकसंख्या कायम आहे.									

तक्ता 8.34 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील दलित वस्त्या, त्यामधील लोकसंख्या व दलित वस्त्यांची सुधारणा

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	एकूण हाती घेतलेल्या कामांचे प्रकार (स्तंभ - 7)						संदर्भ कालावधीत पूर्ण कामे	
		पाणी पुरवठा	स्वच्छता / मलनिस्सारणाची कामे	सार्वजनिक वाचनालये	रस्ते, पूल / पोच रस्ते	समाज मंदीर	इतर	संख्या	त्यांवरील खर्च लाख
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
1	आष्टी	0	1	0	20	3	0	24	6.40
2	कारंजा	1	5	0	20	2	0	28	1.00
3	आर्वा	2	16	0	28	2	0	38	22.10
4	सेलु	0	12	0	26	3	0	27	0
5	वर्धा	0	64	0	27	1	0	72	0
6	देवळी	2	12	0	42	3	0	39	18.00
7	हिंगणघाट	0	53	0	26	4	0	63	14.28
8	समुद्रपुर	1	20	0	44	0	0	50	12.00
जिल्हा एकूण		6	183	0	233	18	0	341	73.78
आधार :- 1) जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जि.प, वर्धा.									
टिप-सेलु व वर्धा तालुक्यातील स्तंभ-18 मध्ये पूर्ण कामांची अंतिम देयके अदा करणे बाकी असल्याने खर्च 0 दिसून येत आहे.									

अल्पसंख्यांक विकास

तक्ता 8.35

अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडून राबविण्यात येत असलेल्या विविध योजनांचे लाभार्थी संख्या

जिल्हा – वर्धा			संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	बाब	एकूण खर्च	लाभार्थ्यांची संख्या	
			2012-13	2013-14
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	प्राथमिक शाळेत शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांना मोफत गणवेश वाटप योजना	निरंक	5761	निरंक
2	5 वी ते 7 वी मध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीकरिता पालकांना प्रोत्साहन भत्ता	निरंक	2934	निरंक
3	उच्च व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्ती योजना	निरंक	निरंक	निरंक
4	निरंतर प्रशिक्षण योजना /तंत्र शिक्षण परीक्षा मंडळ /मुक्त विद्यापीठ यांच्यामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक लाभार्थ्यांची संख्या	निरंक	निरंक	निरंक
5	राज्यातील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांना शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधून अल्पमुदतीच्या व्यावसायिक प्रशिक्षणाकरिता अनुदानित लाभार्थ्यांची संख्या	निरंक	40	निरंक
6	बेरोजगार अल्पसंख्यांक उमेदवारांना मॉल्समध्ये नोकरी उपलब्ध होण्याकरिता प्रशिक्षण घेणाऱ्या लाभार्थ्यांची संख्या	निरंक	निरंक	निरंक
आधार :- 1) शिक्षणाधिकारी (प्रा), जि.प. वर्धा. 2) जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, वर्धा.				
टिप – अ.क्रं 1 व 2 सदर योजना बंद झाल्यामुळे 2013-14 च्या लाभार्थ्यांची संख्या व एकूण खर्चाची माहिती निरंक दिलेली आहे				

विशेष सहाय्य

तक्ता 8.36
महसुल विभागाकडील सामाजिक सुरक्षा योजनाअंतर्गत केलेले अर्थसहाय्य

अनूदान लाखात									
जिल्हा - वर्धा									संदर्भ वर्ष 2013-14
अ. क्रं.	तालुका	संजय गांधी निराधार योजना		श्रावणबाळ सेवा योजना		इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृध्दापकाळ योजना		राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजना	
		लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	1222	84.94	4346	237.85	3639	67.00	28	7.85
2	कारंजा	1012	79.27	2745	150.80	1188	27.96	13	5.10
3	आर्वी	1655	113.03	7860	437.24	2400	48.29	32	9.20
4	सेलु	1190	117.31	3604	172.00	3604	73.00	19	7.65
5	वर्धा	5239	468.25	11254	721.50	7012	156.95	40	17.50
6	देवळी	1762	116.83	6204	395.00	5227	115.06	34	8.00
7	हिंगणघाट	1578	112.60	3405	166.00	3405	65.00	28	8.10
8	समुद्रपुर	952	68.66	1722	88.64	1722	27.18	11	5.00
जिल्हा एकूण		14610	1160.89	41140	2369.03	28197	580.44	205	68.40

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय (संजय गांधी शाखा), वर्धा.

तक्ता 8.37
संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेंतर्गत केलेले अर्थसहाय्य

अनुदान लाखात													
जिल्हा - वर्धा										संदर्भ वर्ष 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	65 वर्षाखालील निराधार व्यक्ती		अनाथ मुले		अपंग		निराधार विधवा		घटस्फोट झालेल्या निराधार महिला		अत्याचारित व वेश्या व्यवसायातून मुक्त झालेल्या महिला	
		लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	आष्टी	1019	78.29	19	1.36	77	1.84	89	2.13	18	1.29	0	0
2	कारंजा	892	74.99	17	1.22	52	1.24	39	0.93	12	0.86	0	0
3	आर्वी	1585	110.48	18	1.29	11	0.26	41	0.98	0	0	0	0
4	सेलु	1151	116.37	0	0	22	0.52	17	0.40	0	0	0	0
05	वर्धा	4919	457.01	14	1.00	140	3.36	106	2.54	35	2.52	25	1.80
6	देवळी	1617	112.91	3	0.21	48	1.15	88	2.11	6	0.43	0	0
7	हिंगणघाट	1521	110.41	17	1.22	11	0.26	29	0.69	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	810	64.48	4	0.28	37	0.88	89	2.13	12	0.86	0	0
जिल्हा एकूण		13514	1124.94	92	6.58	398	9.51	498	11.91	83	5.96	25	1.80

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय (संजय गांधी शाखा), वर्धा.

मदत व पुनर्वसन

तक्ता 8.38
पुनर्वसन प्रकल्पांची सद्यस्थिती

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष 2013-14						
अ. क्रं.	प्रकल्पांचे नांव	पुनर्वसन अधिनिय-मांतर्गत अधिसुचना निर्गमित दिनांक	निश्चित केलेला स्लॉब	बाधित गांवे (संख्या)	बाधित क्षेत्र (हेक्टर)	जमिन वाटप		भुखंड वाटप			प्रकल्पग्रस्त	
						खातेदार (संख्या)	क्षेत्र (हेक्टर)	वसाहत (संख्या)	खातेदार (संख्या)	क्षेत्र (हेक्टर)	निर्गमित केलेले दाखले (संख्या)	नोकरी मिळालेली
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	निम्न वर्धा प्रकल्प	20/7/1981	टप्पा 3	20	4815.00	0	0	21	5620	331.35	9439 सदर संख्या एकूण प्रकल्पग्रस्ता ची आहे.	एकूण 432 प्रकल्पग्र स्तांना शासकीय सेवेत सामावून घेण्यात आलेले आहे.
2	कार नदी प्रकल्प	22/3/1996	टप्पा 3	1	203.00	0	0	1	328	3.74		
3	लाल नाला प्रकल्प	20/7/1996	टप्पा 3	3	1052.00	0	0	3	391	26.63		
4	निम्न वणा प्रकल्प	25/5/1981	टप्पा 3	0	0	0	0	0	0	0		
5	आजनसरा प्रकल्प	19/3/2001	टप्पा 3	13	0	0	0	0	0	0		
6	गोजी प्रकल्प	31/8/2006	टप्पा 3	2	0	0	0	0	0	0		
7	शिरूड प्रकल्प	27/6/2006	टप्पा 3	6	0	0	0	0	0	0		
8	अपर वर्धा प्रकल्प	17/5/1983	टप्पा 3	11	2720.00	318	428.00	16	1334	0		
9	सिसी नाला प्रकल्प	2/2/1989	टप्पा 3	1	119.00	0	0	1	132	0		
10	सुकळी लघु प्रकल्प	4/7/1996	टप्पा 3	2	423.51	0	0	3	315	0		
11	मदन तलाव प्रकल्प	31/7/1998	टप्पा 3	1	326.64	0	0	1	136	9.35		
12	पोथरा नाला प्रकल्प	7/1/1982	टप्पा 3	6	742.00	0	0	7	467	0		
13	कार नदी प्रकल्प	30/7/1982	टप्पा 3	2	839.00	0	0	2	269	0		
14	वर्धा-हातगाव	18/8/2011	टप्पा 3	7	270.38	0	0	0	0	0		
एकूण				75	11510.53	318	428.00	55	8992	371.07	9439	432
आधार :- जिल्हा पुनर्वसन अधिकारी, वर्धा.												
टिप :- अनु क्रं.5,6, व 7 च्या प्रकल्पांची कलम 11 (1) खालील अधिसुचना प्रसिध्द झाल्यानंतर विहित मुदतीत कलम 13 (1) व 13 (3) ची कार्यवाही न झाल्यामुळे कलम 11 (1) खालील अधिसुचना व्यपगत झालेली आहे.												

तक्ता 8.39

जिल्ह्यातील दुष्काळामुळे झालेली हानी व पुनर्वसन व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष- 2013-14		
अ. क्रं.	तालुका	दुष्काळामुळे झालेली हानी				मदत व पुनर्वसनांतर्गत केलेले सहाय्य				
		पिकाचे झालेले नुकसान (आणे-वारी)	दुष्काळामुळे मृतप्राणी (संख्या)	स्थलांतरी-तांची संख्या	इतर	रोजगार हमी योजनेंतर्गत पुरविलेला रोजगार (मनुष्य दिन)	दुष्काळग्रस्त प्राण्यांसाठी उभारलेल्या छावण्यां	पिक आणेवारी नुसार दिलेली नुकसान भरपाई	अर्थसहाय्य	बी-बियाणे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	0	0	0	0	0	0	0
आधार :- आपत्ती व्यवस्थापन विभाग, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा.										
टीप : सन.2013-14 या वर्षामध्ये वर्धा जिल्ह्यामध्ये दुष्काळ परिस्थिती निर्माण झालेली नाही.										

तक्ता 8.40
जिल्ह्यातील आपत्तीमुळे झालेली हानी व आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14								
अ. क्रं.	आपत्तीचा प्रकार	आपत्तीमुळे झालेली हानी								आपत्ती व्यवस्थापना अंतर्गत वाटलेले सहाय्य (लक्ष)
		मनुष्य (संख्या)	प्राणी (संख्या)	कृषी (हेक्टर)	घरे (संख्या)	रस्ते लांबी कि.मी.	पुल (संख्या)	सार्वजनिक इमारती (संख्या)	इतर	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	भूकंप	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	पूर	9	85	180665.91	5385	1358.9	105	24	-	4986.11
3	वादळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	भूसखलन	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	गारपीट	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	इतर	14	0	0	0	0	0	0	0	31.50
आधार : आपत्ती व्यवस्थापन विभाग, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा.										
टीप : 1)माहे जून व जुलै,2013 मध्ये अतिवृष्टी / पूर तसेच विज पडणे यामुळे भरपूर मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्यामुळे आकडेवारीमध्ये वाढ झालेली आहे.										
2)स्थंभ 5 मध्ये माहिती 50 टक्यापेक्षा कमी व अधिक अशा दोन्हीची मिळवून नुकसानीची आकडेवारी देण्यात आली आहे.										

योजना विषयक आकडवारी

विविध विकास योजना

तक्ता क्र. 9.1
जिल्ह्यातील विविध योजनांतर्गत नियतव्यय व खर्चाचा आढावा

जिल्हा :- वर्धा					(` लाखात)
जिल्हा योजना	2012-13		2013-2014		2014-2015
	नियतव्यय	खर्च	नियतव्यय	खर्च	नियतव्यय
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
सर्वसाधारण योजना	8000.00	7759.85	8500.00	7081.88	9500.00
अनुसूचित जाती उपयोजना	2871.00	2190.48	2871.00	2407.55	2942.00
आदिवासी उपयोजना	0	0	0	0	0
आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील योजना	2050.16	1766.92	2223.07	1992.78	2420.38
डोंगरी विकास कार्यक्रम	0	0	0	0	0
खासदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	500.00	250.00	500.00	121.63	500.00
आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	800.00	731.42	984.89	972.75	800.00
आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा.					

तक्ता 9.2
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
(० लाखात)						
अ. क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च				
		सर्वसाधारण ॥	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषि व संलग्न सेवा					
	1.1 पीक संवर्धन	90.97	0	105.00	450.00	645.97
	1.2 फलोत्पादन	17.75	0	0.00	0.00	17.75
	1.3 मृद व जलसंधारण	102.00	0	0.00	10.22	112.22
	1.4 पशुसंवर्धन	207.70	0	10.84	15.00	233.54
	1.5 दुग्ध शाळा विकास	0.00	0	0.00	0.00	0.00
	1.6 मत्स्य व्यवसाय	3.99	0	0.00	0.00	3.99
	1.7 वने व वन्य जीवन	141.94	0	32.33	0.00	174.27
	1.8 सामाजिक वनीकरण	0	0	0	0.00	0.00
	1.9 धान्य साठवण, गोदामे व पणन	0	0	0	0.00	0.00
	1.10 कृषि शिक्षण आणि संशोधन	0	0	0	0.00	0.00
	1.11 सहकार	169.99	0	20.00	25.00	214.99
	एकूण (एक)	734.34	0	168.17	500.22	1402.73
2	ग्रामीण विकास					
	2.1 एकात्मिक ग्रामीण विकास	37.80	0	0	0	37.80
	2.2 अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	0.00	0	0	0	0.00
	2.3 इंदीरा आवास योजना	195.93	0	553.35	83.10	832.38
	2.4 भू-सुधारणा	0.00	0	0	0	0.00
	2.5 रोजगार हमी योजना	9.00	0	0	0	9.00
	2.6 सामूहिक विकास	883.33	0	0	0	883.33
	2.7 ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	350.00	0	0	0	350.00
	एकूण (दोन)	1476.06	0	553.35	83.10	2112.51

तक्ता 9.2 (पुढे िचालू)
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा – वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
					(े लाखात)	
जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च						
अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	सर्वसाधारण ॥	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
3	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण					
	3.1 लघु पाटबंधारे (राज्यक्षेत्र)	102.00	0	0	0	102.00
	3.2 लघु पाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	5.14	0	0	0	5.14
	3.3 जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	0	0	0	0	0
	3.4 मोठे व मध्यमपाटबंधारे	0	0	0	0	0
	3.5 पूरनियंत्रण	50.79	0	0	0	50.79
	एकूण (तीन)	157.93	0	0	0	157.93
4	ऊर्जा					
	4.1 ऊर्जा विकास (नवीन)	170.00	0	7.00	0	177.00
	4.2 जलविद्युत ऊर्जा विकास (नवीन)	0	0	0	0	0
	4.3 अपारंपारीक ऊर्जा विकास	0	0	0	0	0
	एकूण (चार)	170.00	0	7.00	0	177.00
5	उद्योग व खाण					
	5.1 ग्रामीण व लघुउद्योग	37.05	0	2.50	17.00	56.55
	5.2 मोठे व मध्यम उद्योग	0	0	0	0	0
	एकूण (पाच)	37.05	0	2.50	17.00	56.55
6	परिवहन					
	6.1 बंदरे, दिपगहे व नौकावहन	-	0	-	0	-
	6.2 रस्ते व पूल	1109.75	0	182.49	0	1292.24
	6.3 रस्ते वाहतूक	657.40	0	0	0	657.40
	6.4 देशांतर्गत जलवाहतूक	0	0	0	0	0
	6.5 शहरी लोहमार्ग व मेट्रो वाहतूक (नवीन)	0	0	0	0	0
	6.6 हवाई वाहतूक	0	0	0	0	
	एकूण (सहा)	1767.15	0	182.49	0	1949.64
7	सामान्य आर्थिक सेवा					
	7.1 तिर्थक्षेत्र विकास (नवीन)	0	0	0	0	0
	7.2 पर्यटन विकास (नवीन)	82.43	0	0	0	82.43
	7.3 प्रादेशिक ग्रामीण बँकेचा विकास (नवीन)	0	0	0	0	0
	इतर	0	0	0	0	0
	एकूण (सात)	82.43	0	0	0	82.43

तक्ता 9.2 (पुढे ऩ्चालू)
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा – वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च (` लाखात)						
अ. क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	सर्वसाधारण ऩ्	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
1	2	3	4	5	6	7
8	सामाजिक व सामूहिक सेवा					
	8.1 सामान्य शिक्षण	10.03	0	0	4.55	14.58
	8.2 तंत्र शिक्षण	49.72	0	0	0.79	50.51
	8.3 वैद्यकीय शिक्षण	0	0	0	0	0
	8.4 उच्च शिक्षण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.5 उच्च शिक्षण (कला) (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.6 व्यावसायिक शिक्षण	0	0	0	0	0
	8.7 आदिवासींचे शिक्षण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.8 मागासवर्गीयांसाठी शिक्षण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.9 लोक वाचनालय (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.10 कला व संस्कृती	1.00	0	0	0	1.00
	8.11 क्रिडा व युवक कल्याण	21.25	0	0.80	22.00	44.05
	8.12 मागासर्गीयांचे कल्याण	110.49	0	1024.54	1073.21	2208.24
	8.13 आदिवासींचे कल्याण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.14 अल्पसंख्याकांचे कल्याण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.15 दुर्बल घटकांचे कल्याण (नवीन)	0	0	0	0	0
	8.16 महिला व बालकल्याण(नवीन)	0	0	0	0	0
	8.17 पोषण	195.50	0	0	0	195.50
	8.18 कामगार व कामगार कल्याण	162.17	0	12.19	23.14	197.50
	8.19 समाजकल्याण	8.50	0	6.00	8.00	22.50
	8.20 रोजगार व स्वयंरोजगार	0	0	0	0	0
	8.21 सार्वजनिक आरोग्य	408.84	0	27.24	0	436.08
	8.22 पाणी पुरवठा व स्वच्छता	1267.43	0	8.50	27.00	1302.93
	8.23 गृहनिर्माण	0.00	0	0.00	0.00	0.00
	8.24 नगर विकास	298.35	0	0	648.54	946.89
	8.25 यात्रास्थळाचा विकास	21.25	0	0	0	21.25
	8.26 पोषण	0	0	0	0	0
	एकूण (आठ)	2554.53	0	1079.27	1807.23	5441.03

तक्ता 9.2 (पुढे ऩ्चालू)
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा – वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14	
जिल्हा पातळीवरील योजनावर झालेला खर्च (ं लाखात)						
अ. क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	सर्वसाधारण ः	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
1	2	3	4	5	6	7
9	सामान्य सेवा					
	9.1 प्रशासन व सांख्यिकी संनियंत्रण	93.90	0	0	0	93.90
	9.2 कायदा व अंमलबजावणी प्रशासन	0	0	0	0	0
	9.3 तुरूंग व सुधार सेवा (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.4 आपत्कालीन व्यवस्थापन (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.5 सार्वजनिक कार्यालय व पायाभूत सुविधा (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.6 कर्मचारी प्रशिक्षण कार्यक्रम (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.7 कर्मचारी गृहनिर्माण (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.8 ई-गव्हर्नन्स (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.9 लेखन सामग्री व छपाई (नवीन)	0	0	0	0	0
	9.10 माहिती व प्रसिध्दी	8.49	0	0	0	8.49
	एकूण (नउ)	102.39	0	0	0	102.39
	एकूण (एक ते नउ)	7081.88	0	1992.78	2407.55	11482.20
आधार – जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा						

तक्ता 9.3
वीस कलमी कार्यक्रमाची भौतिक प्रगती

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ: वर्ष 2012-13		
अ.क्र	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	अ) स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजना	लाभधारकांची संख्या	00	00
	ब) जवाहर ग्राम समृद्धी योजना	लाख मुष्य दिवस	0.00	0.00
	क) लघुउद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	500	192
2	अ) अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	हेक्टर	0	0
	ब) लाभधारक	संख्या-अु.जाती	0	0
		अु.जमाती	0	0
इतर		0	0	
3	वेठबिगरांचे पुवर्सन	खेडी संख्या	0	0
4	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	खेडी संख्या	107	112
5	अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्र	केंद्र संख्या	2	0
	ब) उपकेंद्र	उपकेंद्र संख्या	0	0
6	अ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	संख्या	7050	7085
	ब) सममूल्य शस्त्रक्रिया	संख्या	4230	5898
7	अ) एकात्मिक बालविकास सेवा गट	संख्या	0	0
	ब) अंगणवाडी	संख्या	155	83
8	अ) अु.जातींच्या कुटुंबांना सहाय्य	संख्या	1014	1049
	ब) अु.जमातींच्या कुटुंबांना सहाय्य	संख्या	0	0
9	अ) घरांसाठी जागा (इंदिरा आवास योजना)	संख्या	2732	2732
	ब) घरबांधणीसाठी अर्थसहाय्य (इंदिरा आवास योजना)	संख्या	0	0
	क) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी घरे	संख्या	0	0
	ड) कमी उत्पन्न गटासाठी घरे	संख्या	0	0
10	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	0	0
11	झाडे लावणे	रोपे संख्या लाखात	14	14
12	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	160	23
13	अ) खेड्यांचे विद्युतीकरण	संख्या	0	0
	ब) पंप संचांसाठी विद्युतीकरण	संख्या	3805	2380
	क) सुधारित चुली	संख्या	0	0
	ड) बायोगॅस	संख्या	300	300
आधार – जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा.				
टिप :- सन 2013-14 चे उद्दीष्ट्ये शासनाकडून प्राप्त झाले नसल्याने सन २०१२-13 ची आकडेवारी देण्यात आली आहे.				

तक्ता 9.4
खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम

वर्ष :- 1993 ते 2012-13 पर्यंत							लाखात			
अ.क्र.	लोकसभा/राज्यसभा सदस्य	प्रवर्ग	प्राप्त निधी	मंजुर कामे	कामाची अंदाजित किंमत	पुर्ण झालेली कामे	प्रगती पथावरील कामे	सुरू न झालेली कामे	झालेला खर्च	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	वर्धा मतदारसंघ	अ.जा.	131.14	40	121.37	24	16	0	58.39	
		अ.ज.	76.82	20	76.82	7	11	2	15.36	
		इतर	3612.14	2007	3610.18	1915	74	18	6163.76	
		एकूण	3820.10	2067	3808.37	1946	101	20	3237.51	

तक्ता 9.4 (पुढे चालु)
खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम

अहवाल वर्ष 2013-14							एकूण						
II							III = I + II						
प्राप्त निधी	मंजुर कामे	कामाची अंदाजित किंमत	पुर्ण झालेली कामे	प्रगती पथावरील कामे	सुरू न झालेली कामे	झालेला खर्च	प्राप्त निधी	मंजुर कामे	कामाची अंदाजित किंमत	पुर्ण झालेली कामे	प्रगती पथावरील कामे	सुरू न झालेली कामे	झालेला खर्च
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
20.00	22	42.00	3	17	2	16.00	151.14	62	163.37	27	33	2	74.39
11.00	16	31.00	3	9	4	14.50	87.82	36	107.82	10	20	6	29.86
219.00	62	450.51	17	30	15	91.13	3831.14	2069	4060.69	1932	104	33	6254.89
250.00	100	523.51	23	56	21	121.63	4070.10	2167	4331.88	1969	157	41	3359.14
आधार – जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा													

तक्ता 9.5
आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)

जिल्हा : वर्धा											संदर्भ वर्ष:- 2013-14		
(लाखात)													
अ. क्र.	विधानसभा मतदार संघ	शासना कडून प्राप्त निधी	मंजूर कामे संख्या			नविन कामांची अंदाजित किंमत	वितरीत निधी			एकुण खर्च	कामाची प्रगती		
			जुनी अपुर्ण कामे	नविन	एकूण		जुन्या कामावर	नविन कामावर	एकूण		पूर्ण	अपुर्ण	सुरू न झालेली
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	वर्धा	200.00	23	59	82	199.97	67.28	132.72	200.00	200.00	27	38	17
2	देवळी	200.00	16	68	84	153.31	81.55	106.31	187.86	187.86	34	28	22
3	हिंगणघाट	268.39	38	52	90	164.22	158.55	109.84	268.39	268.39	55	21	14
4	आर्वी	200.00	40	63	103	189.76	79.17	120.83	200.00	200.00	66	23	14
एकूण वि. स. स		868.39	117	242	359	707.26	386.55	469.70	856.25	856.25	182	110	67
आधार – जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा													
टिप :- देवळी मतदार संघ – रु. 12.14 लक्ष शासनास समर्पित													

तक्ता 9.6
स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद सदस्य)

जिल्हा : वर्धा					संदर्भ वर्ष:- 2013-14		
(े लाखात)							
अ. क्र.	विधानपरिषद सदस्याचे नाव	शासनाकडून प्राप्त निधी	जिल्हयातील कामांकरिता उपलब्ध निधी	जिल्हयाबाहेरील कामांकरिता वर्ग केलेला निधी	मंजुर कामे संख्या		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	जुनी अपूर्ण कामे	नविन	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	श्री नागोजी गाणार	200.00	40.00	0	0	17	17
2	श्री नितोनजी गडकरी	200.00	30.00	0	6	10	16
3	श्री दिवाकर रावते	200.00	10.00	0	0	2	2
4	श्री मितेशजी भांगडीया	200.00	30.00	0	0	6	6
5	श्री एस.मुजप्फर हुसेन	200.00	6.50	0	0	2	2
एकूण वि.प.स.		1000.00	116.50	0	6	37	43

टिप :- वरीलपैकी कोणत्याही विधानपरिषद सदस्यांचा नोडल जिल्हा नसल्यामुळे स्तंभ 5 ची माहिती निरंक आहे.

तक्ता 9.6 (पुढे चालु)
स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद सदस्य)

जिल्हा : वर्धा							संदर्भ वर्ष:- 2013-14		
अ. क्र.	विधान परिषद सदस्याचे नाव	नविन कामांची अंदाजित किंमत	वितरीत निधी			एकूण खर्च	कामाची प्रगती		
			जुन्या कामावर	नविन कामावर	एकूण		पूर्ण	अपूर्ण	सुरू न झालेली
(1)	(2)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	श्री नागोजी गाणार	40.00	0.00	40.00	40.00	40.00	17	0	0
2	श्री नितिनजी गडकरी	30.00	10.00	20.00	30.00	30.00	10	2	4
3	श्री दिवाकर रावते	10.00	0.00	10.00	10.00	10.00	2	0	0
4	श्री मितेशजी भांगडीया	30.00	0.00	30.00	30.00	30.00	5	1	0
5	श्री एस.मुजप्फर हुसेन	6.50	0.00	6.50	6.50	6.50	2	0	0
एकूण वि.प.स.-		116.5	10.00	106.50	116.5	116.50	36	3	4
आधार – जिल्हा नियोजन अधिकारी , वर्धा									

महाराष्ट्र ग्रामीण राजगार हमी योजना

तक्ता 9.7
महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष : 2013-14
अ. क्र.	बाब	कामाचा प्रकार					
		सिंचन	रस्ते	कृषि	वनीकरण	इतर	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	नियोजित कामांची संख्या	6355	2108	2500	4200	36009	51172
2	मंजूर केलेल्या कामांची संख्या	6355	2108	2500	4200	36009	51172
3	सुरु केलेल्या कामांची संख्या	4926	553	1403	3700	7771	18353
4	पूर्ण केलेल्या कामांची संख्या	1094	90	207	1473	4799	7663
5	मध्येच बंद केलेल्या कामांची संख्या	335	151	190	275	3085	4036
6	कामांसाठी केलेली तरतूद	-	-	-	-	-	-
7	कामांवर झालेला एकूण खर्च (₹ लाखात)	610.03	221.84	434.97	1490.25	1343.94	4101.03
8	रोजगार निर्मिती (मनुष्य दिवस लाखात)	1.12	1.32	2.22	6.84	1.76	13.26
आधार - जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना कक्ष, वर्धा							
टिप :- सन 2013-14 मध्ये भारत निर्माण व म.ग्रा.रो.ह.यो. चे अभिसरणामधुन वैयक्तिक लाभाच्या शौचालयाचे बांधकाम मोठ्या प्रमाणात घेण्यात आल्यामुळे मंजूर कामाच्या संख्येत मोठी वाढ दिसून येत आहे.							

तक्ता 9.8
महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ : 2013-14
अ. क्र.	महिना	खर्च (₹ लाखात)		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामांची संख्या
		महिन्यातील	आर्थिक वर्षाच्या आरंभापासून		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	एप्रिल	612.98	612.98	0.81	11468
2	मे	564.33	1177.31	1.26	12572
3	जून	258.74	1436.05	1.93	13872
4	जुलै	204.37	1640.42	3.85	14209
5	ऑगस्ट	205.04	1845.46	4.48	14348
6	सप्टेंबर	205.06	2050.52	5.79	14947
7	ऑक्टोबर	205.05	2255.57	6.47	16533
8	नोव्हेंबर	205.04	2460.61	7.40	17205
9	डिसेंबर	205.06	2665.67	8.93	17512
10	जानेवारी	205.00	2870.67	9.83	17819
11	फेब्रुवारी	398.00	3268.67	11.39	18019
12	मार्च	832.36	4101.03	13.26	18353
आधार - जिल्हाधिकारी कार्यालय, (रो.ह.यो.शाखा), वर्धा					

तक्ता 9.9

महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यावरील खर्च

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ : 2013-14					
(` लाखात)							
अ. क्र.	तालुका	कामाचा प्रकार					
		ग्रामीण बारमाही जोड रस्ते		पूरनियंत्रण व पूर संरक्षण		जलसंधारण व जलसंवर्धन/जलभरणा	
		पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	172	82.22	0	0	10	4.47
2	कारंजा	198	93.99	01	0.09	28	1.35
3	आर्वी	69	24.60	03	0.22	04	2.66
4	सेलु	07	0.47	0	0	03	0.15
5	वर्धा	10	0.07	0	0	01	0.08
6	देवळी	66	0.93	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	13	4.17	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	18	15.39	0	0	14	3.78
जिल्हा एकूण		553	221.84	04	0.31	60	12.49

तक्ता 9.9 (पुढे सुरू)

महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यावरील खर्च

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ : 2013-14					
(` लाखात)							
अ. क्र.	तालुका	कामाचा प्रकार					
		दुष्काळ प्रतिबंधक काम		लघु व सूक्ष्म जलसिंचन		अनुसूचित जाती/जमाती व नवीन भूधारकांना सिंचन सुविधा	
		पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च
(1)	(2)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	आष्टी	0	0	731	12.07	94	4.25
2	कारंजा	0	0	966	11.09	119	24.79
3	आर्वी	0	0	353	10.17	168	32.12
4	सेलु	0	0	265	8	48	1.19
5	वर्धा	0	0	37	1.2	113	9.99
6	देवळी	0	0	35	1.36	130	6.90
7	हिंगणघाट	0	0	25	1.21	111	8.18
8	समुद्रपुर	0	0	1531	21.17	200	21.97
जिल्हा एकूण		0	0	3943	66.27	983	109.39

तक्ता 9.9 (पुढे सुरू)
महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यावरील खर्च

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ : 2013-14							
(८ लाखात)									
अ. क्र.	तालुका	कामाचा प्रकार							
		पारंपारिक जलस्रोतांच नुतनीकरण		भूविकास / शेतीविकास		केंद्र शासनाने अधिसूचित केलेली मान्यता प्राप्त इतर कामे		एकूण	
		पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च	पूर्ण झालेल्या कामाची संख्या	वर्षात झालेला खर्च
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
1	आष्टी	4	0.06	215	71.9	1545	271.25	2771	446.22
2	कारंजा	31	0.24	199	45.3	2265	549.41	3807	726.26
3	आर्वा	48	0.13	145	22.19	1175	341.37	1965	433.46
4	सेलु	4	0.05	105	30.61	530	190.5	962	230.97
5	वर्धा	7	0.06	95	17.67	428	171.27	691	200.34
6	देवळी	71	0.29	165	44.25	182	30.15	649	83.88
7	हिंगणघाट	17	0.11	204	99.55	2911	771.41	3281	884.63
8	समुद्रपुर	11	0.09	275	103.5	2178	929.37	4227	1095.27
जिल्हा एकूण		193	1.03	1403	434.97	11214	3254.73	18353	4101.03

आधार :- रोजगार हमी योजना कक्ष, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा.

संकीर्ण

र्याय व प्रशासन

तक्ता 10.1
पोलिस अधिकारी / कर्मचारी यांची संख्या

जिल्हा – वर्धा		संदर्भ वर्ष: 2013-14	
अ. क्र.	पदनाम	संख्या	
		एकूण संख्या	पैकी महिलांची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)
1	पोलिस अधिकारी/ कर्मचा-यांची संख्या	-	-
	1.1 पोलिस उपमहानिरीक्षक	0	0
	1.2 पोलिस आयुक्त	0	0
	1.3 पोलिस उप आयुक्त	0	0
	1.4 पोलिस सहायक आयुक्त	0	0
	1.5 पोलिस अधीक्षक	1	0
	1.6 अपर पोलिस अधीक्षक	1	0
	1.7 पोलिस उप अधीक्षक	5	0
	1.8 पोलिस निरीक्षक	18	0
	1.9 सहायक पोलिस निरीक्षक	24	0
	1.10 पोलिस उप निरीक्षक	78	6
	1.11 अ)पोलिस जमादार	203	0
	ब) पोलिस हवालदार	402	8
	1.12 पोलिस शिपाई / पोलिस नाईक	1193	27
	1.13 इतर	60	0
	एकूण पोलिस अधिकारी/ कर्मचारी संख्या	1985	41
2	पोलिस ठाणे	17	0
3	आउट पोस्ट	0	0
4	पोलिस चौकी	5	0
5	लॉकअप्स	16	0
6	पोलिस ठाणे, आउट पोस्ट व सब पोस्ट आदींची सोय असलेली गावे व शहरे	16	0
7	होमगार्डसची संख्या	1188	205
आधार - जिल्हा पोलिस अधीक्षक, वर्धा			
टिप :- जिल्ह्यातील आऊट पोस्ट बंद करण्यात आलेले आहे.			

तक्ता 10.2

जिल्ह्यात कार्यरत विविध न्यायालये, त्यामधील न्यायाधीशांची संख्या व निकालात काढलेली प्रकरणे

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष 2013-14			
अ. क्र.	न्यायालये	कार्यरत न्यायालये संख्या	न्यायाधीशांची संख्या		एकूण प्रकरणे	मूळ		अपील	
			मंजूर पदे	भरलेली पदे		नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	दिवाणी न्यायालय	35	35	35	2878	753	1135	418	572
2	फौजदारी न्यायालय	34	34	34	28685	13782	13423	1252	228
3	लोक न्यायालय	9	9	9	7032	25	7007	0	0
4	कामगार न्यायालय	1	1	1	80	73	7	0	0
5	अैद्योगिक न्यायालय	0	0	0	0	0	0	0	0
6	कौटुंबिक न्यायालय	0	0	0	0	0	0	0	0
7	जिल्हा दंडाधिकारी तथा कार्यकारी दंडाधिकारी	28	28	27	7883	7883	0	0	0
8	जिल्हा ग्राहक मंच	1	3	3	339	206	133	0	0
आधार – 1) जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, वर्धा 2) आयुक्त, कामगार न्यायालय, वर्धा 3) जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी, वर्धा 4) जिल्हा ग्राहक मंच, वर्धा									
टिप- प्रलंबित प्रकरणांची संख्या कमी झाल्यामुळे मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचेमार्फत न्यायालयांची संख्या 38 वरून 35 करण्यात आलेली आहे.									

माहिती व जनसंपर्क

तक्ता 10.3
जिल्ह्यातील प्रकाशित झालेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके

जिल्हा- वर्धा		संदर्भ वर्ष 2013-14					
अ.क्र.	तालुका	दैनिक वर्तमान पत्रे आणि नियतकालिके					
		दैनिक	साप्ताहिक	पाक्षिक	मासिक	त्रैमासिक	वार्षिक
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0
2	कांरजा	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	2	4	0	0	0	0
4	सेलु	-	1	0	0	0	0
5	वर्धा	12	19	0	0	0	0
6	देवळी	0	4	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	2	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		14	30	0	0	0	0
आधार :-जिल्हा माहिती अधिकारी, वर्धा							

तक्ता 10.4
चित्रपट गृहे, व्ही.डी.ओ. केंद्र आणि केबलधारक यांची आकडेवारी

जिल्हा-वर्धा									संदर्भ वर्ष :2013-14	
अ. क्र.	तालुका	कायम स्वरुपी चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपटगृहे		व्हीडीओ केंद्रे		केबल धारक		वसूल केलेला करमणूक कर (हजारात)
		संख्या	प्रत्येक खेळा साठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळा साठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळा साठी असलेली आसन क्षमता	केबल चालक संख्या	केबल ग्राहक संख्या	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	4	1165	110145
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	4	465	108634
3	आर्वी	1	315	0	0	0	0	26	4035	475189
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	24	4385	800235
5	वर्धा	2	1316	0	0	1	30	69	15210	9995789
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	50	5973	773699
7	हिंगणघाट	1	497	0	0	0	0	21	11334	2064732
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	11	1497	258883
जिल्हा एकूण		4	2128	0	0	1	30	209	44064	14587306
आधार- जिल्हाधिकारी कार्यालय (करमणूक शाखा), वर्धा.										
टिप :- 1)गणेश टॉकीज, वर्धा सध्या स्थितीत बंद असल्यामुळे त्याबाबतची माहिती सदर प्रपत्रामध्ये समाविष्ट नाही.										
2) सन 2012-13 च्य तुलनेत करमणुक कराची वसुली सरासरी पेक्षा 10 टक्क्याने कमी झालेली आहे.										
3) केबलचालकांची संख्या दुरुस्त करून नोंदविण्यात आली आहे.										

निवडणाकीवावत

तक्ता 10.5
लोकसभा व विधानसभा निवडणूकीबाबतची आकडेवारी

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष - 2009	
अ. क्र.	मतदारसंघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदानाची टक्केवारी
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
लोकसभा निवडणूक : एप्रिल 2009						
1	8- वर्धा	1408781	438415	330717	769132	54.6
लोकसभा एकूण		1408781	438415	330717	769132	54.6
विधानसभा निवडणूक : ऑक्टोबर,2009						
1	44- आर्वी	231047	85515	70270	155785	67.4
2	45- देवळी	224565	82926	65744	148670	66.2
3	46- हिंगणघाट	244590	92397	72964	165361	67.2
4	47- वर्धा	241396	80557	66524	147081	60.9
विधानसभा एकूण		941598	341395	275502	616897	65.5

तक्ता 10.5 (पुढे चालू)
लोकसभा व विधानसभा निवडणूकीबाबतची आकडेवारी

जिल्हा - वर्धा									संदर्भ वर्ष - 2009	
अ. क्र.	मतदारसंघाचे नाव	पक्षनिहाय मिळालेली मते (संख्या)								
		काँग्रेस आय	भा.ज.प.	शिवसेना	राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी	कम्युनिस्ट पार्टी (आय)	बहुजन समाज पार्टी	कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क)	अपक्ष	इतर पक्ष
(1)	(2)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
लोकसभा निवडणूक : एप्रिल 2009										
1	8- वर्धा	352853	256935	0	0	0	131643	0	17604	10097
लोकसभा एकूण		352853	256935	0	0	0	131643	0	17604	10097
विधानसभा निवडणूक : ऑक्टोबर,2009										
1	44- आर्वी	65564	71694	0	0	2411	5443	0	5797	1876
2	45- देवळी	58575	54829	0	0	0	15757	1797	17712	0
3	46- हिंगणघाट	0	0	51285	38685	0	11965	0	57966	5460
4	47- वर्धा	40420	0	21966	0	0	10035	0	67989	6671
विधानसभा एकूण		167559	126523	73251	38685	2411	43200	1797	149464	14007

सिद्ध

तक्ता 10.6
जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला कर महसूल

जिल्हा :- वर्धा		` लाखात		
बाब	2011-12	2012-13	2013-14	
(1)	(2)	(3)	(4)	
(1) मूल्यवर्धित कर (व्हॅट)	1070	1142	698	
(2) मुद्रांक व नोंदणी शुल्क	2289	2468	2773	
(3) राज्य उत्पादन शुल्क	1	2	1	
(4) विजेवरील शुल्क	111	127	1	
(5) करमणूक कर विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	249	346	393	
(6) वाहनांवरील कर	1943	1993	1601	
(7) माल व उतारुंवरील कर	60	9	1	
(8) जमीन महसूल	839	952	616	
(9) इतर महसूल	32047	21382	20765	
एकूण महसूल	38609	28421	26849	
आधार : जिल्हा कोषागार कार्यालय, वर्धा.				

तक्ता 10.7				
जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला मूल्यवर्धीत कर महसूल (व्हॅट)				
जिल्हा :- वर्धा		लाखात		
बाब	2012-13		2013-14	
	व्यापारी संख्या	करभरणा केलेली प्रत्यक्ष रक्कम	व्यापारी संख्या	करभरणा केलेली प्रत्यक्ष रक्कम
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
गट (अ) रु. 1 कोटी पेक्षा जास्त कर भरणारे व्यापारी	8	10462.93	5	10936.78
गट (ब) रु. 1 कोटी पेक्षा कमी परंतु रु. 10 लाखापेक्षा जास्त कर भरणारे व्यापारी	41	1452.54	44	1631.29
गट (क) रु. 10 लाखापेक्षा कमी कर भरणारे व्यापारी	3515	5735.17	3826	7254.70
गट (ड) नोंदणी केलेले तथापि कर न भरणारे व्यापारी	0	0	0	0
एकूण	3564	17650.64	3875	19822.77
आधार : जिल्हा विक्रीकर कार्यालय, वर्धा.				

तक्ता 10.8							
कोषागारात सादर झालेल्या देयकांचे तपशिल							
जिल्हा :- वर्धा					संदर्भ वर्ष :- 2013-14		
अ. क्र.	कोषागार /उपकोषागाराचे नाव	एकूण कार्यालयांची संख्या	कोषागारात सादर झालेल्या देयकांची एकूण संख्या	पारित झालेल्या देयकांची संख्या	वर्षभरात खर्ची पडलेली एकूण रक्कम (` हजार)	प्राप्त झालेली एकूण चलने	एकूण जमा रक्कम (` हजार)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	14	1906	1376	173373	3043	42471
2	कांरजा	16	2310	1731	213770	3957	50039
3	आर्वी	27	4727	3431	1275469	7753	159858
4	सेलु	21	2107	1921	244821	5084	92737
5	वर्धा	144	25665	9511	14229296	46218	2024125
6	देवळी	12	1565	1165	157844	6892	42561
7	पुलगाव	8	1335	994	64550	1335	74847
8	हिंणघाट	25	2513	2019	348396	10385	233048
9	समुद्रपुर	14	1489	1290	213736	5333	112254
जिल्हा एकूण		281	43617	23438	16921255	90000	2831940
आधार :- जिल्हा कोषागार कार्यालय, वर्धा.							

माहिती व तंत्रज्ञान

तक्ता 10.9
माहिती व तंत्रज्ञान संबंधी तपशिल

जिल्हा :- वर्धा						संदर्भ वर्ष: 2013-14
अ. क्र.	तालु का	एकुण कार्यालयाची संख्या	लॅनशी जोडलेल्या कार्यालयाची संख्या	इंटरनेट सेवा उपलब्ध असलेल्या कार्यालयांची संख्या	भूमीअभिलेखाचे संगणिकीकरण झाले आहे काय?	सेतु अंतर्गत पुरविण्यात येणाऱ्या सेवांची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	आष्टी	14	0	0	होय	17
2	कारंजा	14	0	0	होय	17
3	आर्वी	15	0	0	होय	17
4	सेलु	14	0	0	होय	17
5	वर्धा	45	0	0	होय	20
6	देवळी	14	0	0	होय	17
7	हिंगणघाट	15	0	0	होय	17
8	समुद्रपुर	15	0	0	होय	17
जिल्हा एकूण		146	0	0	0	139
आधार :- एन.आय.सी विभाग जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा.						
टीप:- वर्धा जिल्हातील तालुके ही जिल्हाधिकारी कार्यालयाशी MSWAN ने जोडण्यात आलेली आहे व या कार्यालयांना MSWAN अंतर्गम Intranet सेवा उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहे. रकाना क्र. ४ व ५ ची माहिती जिल्हास्तरावर उपलब्ध झाली नाही.						

पर्यटन

तक्ता 10.10
जिल्हयातील पर्यटन स्थळाच्या विकासाबाबत सद्यस्थिती

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ वर्ष 2013-14
अ. क्र.	तालुका	पर्यटन स्थळांची वर्गवारी	पर्यटन स्थळांची संख्या	पर्यटन स्थळाच्या ठिकाणी मंजूर विकास कामे			पर्यटन स्थळाच्या ठिकाणी विकासकामावर झालेला खर्च लाखात
				चालु वर्षाच्या सुरवातीची अपूर्ण कामे	नविन मंजूर कामे	एकूण कामे	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	आष्टी	क	2	0	0	0	0
2	कारंजा	-	0	0	0	0	0
3	आर्वी	क	1	0	0	0	0
4	सेलु	क	2	0	3	3	55.23
5	वर्धा	अ	1	0	2	2	22.20
6	देवळी	व	1	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	क	1	0	1-	1	5.00
8	समुद्रपुर	क	1	0	0	0	0
जिल्हा एकूण			9	0	6	6	82.43
आधार - महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, नागपूर.							

तक्ता 10.11
जिल्ह्यातील पर्यटन स्थळांच्या ठिकाणी असलेल्या सुविधा

जिल्हा - वर्धा					संदर्भ वर्ष 2013-14			
अ. क्र.	तालुका	पर्यटन स्थळांची वर्गवारी	पर्यटन स्थळांची संख्या	त्यापैकी सांस्कृतिक वारसा असलेल्या पर्यटन स्थळांची संख्या	पर्यटन स्थळांचे येथे राहण्याची सुविधा असलेली हॉटेल्स			
					महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ	त्यामधील रुमची संख्या	खाजगी हॉटेल्सची संख्या	त्यामधील रुमची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आष्टी	क	2	0	0	0	0	0
2	कांरजा	-	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	क	1	0	0	0	0	0
4	सेलु	क	2	0	1	10	0	0
5	वर्धा	अ	1	0	1	12	0	0
6	देवळी	ब	1	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	क	1	1	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	क	1	1	0	0	0	0
जिल्हा एकूण			9	2	2	22	0	0

तक्ता 10.11 (पुढे चालू)
जिल्ह्यातील पर्यटन स्थळांच्या ठिकाणी असलेल्या सुविधा

जिल्हा – वर्धा				संदर्भ वर्ष 2013-14	
अ. क्र.	तालुका	ट्रॅव्हल एजंटची संख्या	त्यांच्याद्वारे पुरविण्यात येणाऱ्या वाहनांची संख्या	पर्यटन स्थळाचा विकास करण्यासाठी झालेला खर्च	पर्यटन स्थळाचा विकास कामे करताना निर्माण झालेला रोजगार
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आष्टी	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0
3	आर्वा	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	55.23	0
5	वर्धा	0	0	22.20	0
6	देवळी	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	5.00	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	82.43	0
आधार :- 1) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ. नागपूर 2) जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा.					

जनगणना विषयक

आकडेवारी

तक्ता 11.1
लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी
नागरी क्षेत्र

जिल्हा-वर्धा

संदर्भ वर्ष-2011

अ. क्र.	बाब/ तालुका	क्षेत्र चौ.कि.मी.	शहरांची संख्या	लोकसंख्या			कुटुंबांची संख्या	लोकसंख्येची घनता	स्त्री-पुरुष प्रमाण	प्रक्षेपित लोकसंख्या 1 ऑक्टोबर 2013
				एकूण	पुरुष	स्त्रिया				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	6.80	1	42822	21958	20864	9550	6297	950	44858
4	सेलु	7.10	1	12858	6598	6260	2938	1811	949	13469
5	वर्धा	54.31	8	212602	107809	104793	49274	3915	972	222708
6	देवळी	16.65	2	53213	27569	25644	12182	3196	930	55743
7	हिंगणघाट	12.80	1	101805	52577	49228	23409	7954	936	106644
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		89.01	13	423300	216511	206789	97353	4756	955	443422
आधार :- District Census Handbook भारताची जनगणना-2011										
टिप :- नागरी भागातील तालुकानिहाय क्षेत्रफळ विविध स्रोतांकडून घेण्यात आल्यामुळे नागरी एकूण क्षेत्रफळाशी जुळणार नाही.										

तक्ता 11.2
लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी
ग्रामीण क्षेत्र

जिल्हा : वर्धा									संदर्भ वर्ष : 2011	
अ. क्र.	बाब/ तालुका	क्षेत्र चौ.कि.मी. (2011)	गावांची संख्या	लोकसंख्या			कुटूंबांची संख्या	लोकसंख्येची घनता	स्री-पुरुष प्रमाण	प्रक्षेपित लोकसंख्या 1 ऑक्टोबर 2013
				एकूण	पुरुष	स्त्रिया				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	आष्टी	466.60	158	76276	39319	36957	18242	163	940	77608
2	कारंजा	601.85	121	90462	46237	44225	21670	150	956	92042
3	आर्वी	796.69	220	103159	53221	49938	25255	129	938	104960
4	सेलु	637.56	170	116789	59970	56819	27889	183	948	118828
5	वर्धा	726.28	148	144874	74564	70310	34801	199	943	147404
6	देवळी	673.55	150	106664	54717	51947	26343	158	949	108527
7	हिंगणघाट	913.96	187	122212	63258	58954	29940	134	932	124346
8	समुद्रपुर	941.55	222	117038	60588	56450	28353	124	932	119082
जिल्हा एकूण		6219.99	1376	877474	451874	425600	212493	141	942	892797
आधार :- District Census Handbook भारताची जनगणना-2011.										
टिप :- ग्रामीण भागातील तालुकानिहाय क्षेत्रफळ विविध स्रोतांकडून घेण्यात आल्यामुळे ग्रामीण एकूण क्षेत्रफळाशी जुळणार नाही										

तक्ता 11.3
जिल्ह्यातील मागासवर्गीयांची लोकसंख्या

जिल्हा : वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2011	
अ. क्र.	बाब/ तालुका	मागासवर्गीय लोकसंख्या						मागासवर्गीय लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येतील प्रमाण	
		अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			अ.जा.	अ.ज.
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	9572	4943	4629	8565	4417	4148	12.6	11.2
2	कारंजा	7153	3726	3427	12785	6544	6241	7.9	14.1
3	आर्वी	19865	10225	9640	21938	11261	10677	13.6	15.0
4	सेलु	14407	7461	6946	18238	9372	8866	11.1	14.0
5	वर्धा	58326	29433	28893	29683	15143	14540	16.3	8.3
6	देवळी	34210	17360	16850	17305	8841	8464	21.4	10.8
7	हिंगणघाट	29942	15411	14531	21159	10889	10270	13.4	9.4
8	समुद्रपुर	15355	8010	7345	19834	10231	9603	13.1	17.0
जिल्हा एकूण		188830	96569	92261	149507	76698	72809	14.5	11.5
आधार :- जनगणना-2011									

तक्ता 11.4
लोकसंख्या आणि वृद्धिदर

जिल्हा : वर्धा											संदर्भ वर्ष : 2011	
जनगणना वर्ष	ग्रामीण/ नागरी	लोकसंख्या					दशवार्षिक वृद्धीदर			वार्षिक चक्रवाढ वृद्धीदर		
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	सर्व साधारण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	सर्व साधारण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1961	एकूण	634277	322894	311383	15143	0	17.70	0	0	1.63	0	0
	ग्रामीण	484262	244633	239629	9588	0	17.24	0	0	1.59	0	0
	नागरी	150015	78261	71754	5555	0	19.20	0	0	1.76	0	0
1971	एकूण	779562	400040	379522	23570	0	22.91	0	0	1.85	0	0
	ग्रामीण	588460	299773	288687	14740	0	21.52	0	0	1.77	0	0
	नागरी	191102	100267	90835	8830	0	27.39	0	0	2.09	0	0
1981	एकूण	926616	475696	450920	36412	142244	18.86	54.48	0	1.81	0	0
	ग्रामीण	695106	355774	339332	23974	121806	18.12	62.65	0	1.73	0	0
	नागरी	231510	119922	111588	12438	20438	21.14	40.86	0	2.03	0	0
1991	एकूण	1067357	550370	516987	149975	166391	15.19	311.88	16.98	1.71	0	0
	ग्रामीण	783840	403503	380337	107483	142677	12.77	348.33	17.13	1.60	0	0
	नागरी	283517	146867	136650	42492	23714	22.46	241.63	16.03	2.03	0	0
2001	एकूण	1236736	638990	597746	158630	154415	15.87	5.77	-7.20	1.66	0	0
	ग्रामीण	911695	470610	441085	112145	132766	16.31	4.34	-6.95	1.58	0	0
	नागरी	325041	138380	156661	46485	21649	14.65	9.40	-8.71	1.90	0	0
2011	एकूण	1300774	668385	632389	188830	149507	5.18	19.04	-3.18	1.63	0	0
	ग्रामीण	877474	451874	425600	114889	125090	-3.75	2.45	-5.78	1.57	0	0
	नागरी	423300	216511	206789	73941	24417	30.23	59.06	12.79	1.81	0	0

आधार - भारताची जनगणना 1961,1971,1981,1991,2001,2011

तक्ता 11.5
शहरांची वर्गवारी आणि त्यांची लोकसंख्या

जिल्हा : वर्धा			संदर्भ वर्ष : 2011			
अ. क्र.	शहराचे नाव	शहराचे वर्गीकरण	लोकसंख्या			लोकसंख्या वाढीचा दशवार्षिक वृद्धीदर
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	वर्धा	अ वर्ग न.प.	106444	53697	52747	-4.20
2	आर्वी	ब वर्ग न.प.	42822	21958	20864	5.54
3	हिंगणघाट	ब वर्ग न.प.	101805	52577	49228	10.25
4	सिंदी	क वर्ग न.प.	12858	6598	6260	-1.49
5	देवळी	क वर्ग न.प.	19288	9996	9292	21.48
6	पुलगाव	क वर्ग न.प.	33925	17573	16352	-7.11
7	सिंधी मेघे	गणना शहर	20956	10823	10133	34.73
8	पिप्री मेघे	गणना शहर	23661	12205	11456	
9	वरुड	गणना शहर	6386	3250	3136	
10	मसाळा	गणना शहर	8883	4535	4348	
11	नालवाडी	गणना शहर	12119	6109	6010	
12	बोरगांव मेघे	गणना शहर	19759	10236	9523	
13	सावंगी मंघे	गणना शहर	14394	6954	7440	
एकूण नागरी			423300	216511	206789	
आधार :- जनगणना-2011						
टिप :- सिंदी मेघे उर्फ हिंद नगर हे सन 1991 च्या जनगणनेत ग्रामीण होते जनगणना 2001 मध्ये शहर घोषित करण्यात आले .तसेच जनगणना 2011 मध्ये पिपरी मेघे, वरुड, मसाळा, नालवाडी, बोरगांव मेघे व सावंगी मेघे (एकूण 6) शहर घोषित करण्यात आले त्यामुळे रकाना 7 मध्ये वृद्धी दर देण्यात आला नाही.						

तक्ता 11.6
मुख्य व सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे उद्योग गटनिहाय वर्गीकरण

जिल्हा वर्धा									संदर्भ वर्ष - 2011		
अ. क्र.	बाब/ तालुका	मुख्य काम करणारे					सीमांतिक काम करणारे				
		शेतकरी	शेतमजूर	वस्तूनिर्माण, सेवा दुरुस्त्या व घरघुती उद्योग	इतर काम करणारे	एकूण	शेतकरी	शेतमजूर	वस्तूनिर्माण, सेवा दुरुस्त्या व घरघुती उद्योग	इतर काम करणारे	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	आष्टी	8200	17463	758	4365	30786	785	4949	364	674	6772
2	कारंजा	15350	18717	545	4456	39068	1724	5732	152	551	8159
2	आर्वी	11273	32131	1078	14440	58922	736	7269	251	1999	10255
4	सेलु	15485	34784	996	9099	60364	546	4438	150	919	6053
5	वर्धा	17191	37661	3322	72340	130514	860	6472	754	7283	15369
6	देवळी	13101	31591	1081	18328	64101	1175	6962	240	2014	10391
7	हिंगणघाट	22239	32392	2424	31382	88437	1254	6969	582	4230	13035
8	समुद्रपुर	21724	28870	866	5971	57431	1346	5770	222	1240	8578
एकूण		124563	233609	11070	160381	529623	8426	48561	2715	18910	78612

तक्ता 11.6 (पुढे चालू)
मुख्य व सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे उद्योग गटनिहाय वर्गीकरण

जिल्हा :- वर्धा					संदर्भ वर्ष - 2011
अ. क्र.	बाब/ तालुका	काम करणाऱ्यांचे वर्गीकरण			
		मुख्य व सीमांतिक काम करणारे एकूण	काम करणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	एकूण काम न करणारे	काम न करणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	आष्टी	37558	49.2	38718	50.8
2	कांरजा	47227	52.2	43235	47.8
3	आर्वी	69177	47.4	76804	52.6
4	सेलु	66417	51.2	63230	48.8
5	वर्धा	145883	40.8	211593	59.2
6	देवळी	74492	46.6	85385	53.4
7	हिंगणघाट	101472	45.3	122545	54.7
8	समुद्रपुर	66009	56.4	51029	43.6
जिल्हा एकूण		608235	46.8	692539	53.2
आधार :- जनगणना-2011					

तक्ता 11.7
धर्म व वयोगटानुसार लोकसंख्या

जिल्हा - वर्धा						संदर्भ वर्ष : 2001	
अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
धर्मानुसार							
1	बौद्ध	64630	60535	22906	21508	87536	82043
2	ख्रिश्चन	746	805	510	498	1256	1303
3	हिंदू	391552	366867	128478	119338	520030	486205
4	जैन	717	651	2367	2255	3084	2906
5	मुस्लिम	11020	10461	13558	12566	24578	23027
6	शीख	665	567	329	264	994	831
7	इतर	1280	1199	232	232	1512	1431
	सर्व धर्म (एकूण)	470610	441085	168380	156661	638990	597746
वयोगटानुसार (वर्षे)						संदर्भ वर्ष : 2011	
(1)	(2)	(3)		(4)		(5)	
1	0 - 6	88224		40677		128901	
2	7 - 14	119112		54780		173892	
3	15 - 19	81770		37878		119648	
4	20 - 24	82583		41213		123796	
5	25 - 29	74232		39071		113303	
6	30 - 34	65645		35367		101012	
7	35 - 39	65611		34781		100392	
8	40 - 49	110435		58388		168823	
9	50 - 59	74583		37342		111925	
10	60 वर्षावरील	114574		43608		158182	
11	वय अनिर्देशित	705		195		900	
	सर्व वयोगट (एकूण)	877474		423300		1300774	
आधार - भारताची जनगणना, २००१ व 2011							

कृषिगणना

तक्ता 11.8
वहती धारणेचा प्रकार आणि क्षेत्रफळ गटानुसार वर्गीकरण

जिल्हा- वर्धा		संदर्भ वर्ष -2010-11								
अ. क्र.	बाब	क्षेत्रफळ गट हेक्टर (आकारमान गट)								
		0 ते 0.49	0.50 ते 0.99	1.0 0 ते 1.99	2.00 ते 4.99	5.00 ते 9.99	10.00 ते 20.00	20.00 व अधिक	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	वैयक्तिक धारण	संख्या	4798	27473	80093	59478	11291	1456	88	184677
	क्षेत्रफळ	1434.67	22495.48	114331.49	175964	74212	18317.31	2518.84	409273.9	
2	संयुक्त धारण	संख्या	566	1702	3872	3594	829	131	8	10702
	क्षेत्रफळ	168.59	1346.85	5560.94	10908	5457	1628.22	215.70	25286.17	
3	संस्था धारण	संख्या	91	101	156	251	140	60	32	831
	क्षेत्रफळ	25.21	77.52	229.51	789	982	810.65	1094.44	4009.21	
4	एकूण धारण	संख्या	5455	29276	84121	63323	12260	1674	128	196210
	क्षेत्रफळ	1628.47	23919.9	120122	187661	80651	20756	3829	438569.3	
5	पूर्णपणे ओलिताखालील	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	क्षेत्रफळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	पूर्णपणे जिराईत धारण	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	क्षेत्रफळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	अंशतः ओलिताखालील धारण	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	क्षेत्रफळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ओलिताखालील	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	ओलिताखालील	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिराईत	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार - कृषि गणना -2011

टिप :- अ.क्र. 5 ते 8 मुद्यांची माहिती उपलब्ध नाही

पशुगणना

तक्ता 11.9 (अ)
जिल्ह्यातील एकूण पशुधन

जिल्हा - वर्धा				संदर्भ वर्ष - 2007
अ. क्र.	तालुका	विदेशी /संकरित गाई व बैल		
		अडीच वर्षावरील गाई	अडीच वर्षावरील बैल	अडीच वर्षा खालील वासरे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	आष्टी	314	46	299
2	कारंजा	2053	482	1954
3	आर्वी	2310	1197	2120
4	सेलु	6734	3169	9156
5	वर्धा	6484	800	5138
6	देवळी	1277	136	1110
7	हिंगणघाट	2081	355	1946
8	समुद्रपुर	1826	355	1676
जिल्हा एकूण		23079	6540	23399
आधार - जिल्हा पशु संवर्धन उपआयुक्त, वर्धा .				
पशुगणना 2007 टिप : तीन वर्षावरील विदेशी / संकरित गाई व बैलांची संख्या उपलब्ध नसल्याने अडीच वर्षावरील विदेशी / संकरित गाई व बैलांची संख्या दिलेली आहे.				

तक्ता 11.9 (ब)
जिल्ह्यातील एकूण पशुधन

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष - 2007		
अ. क्र.	तालुका	देशी / गाई व बैल		
		तीन वर्षांवरील गाई	तीन वर्षांवरील बैल	तीन वर्षा खालील वासरे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	आष्टी	10902	6567	8144
2	कारंजा	14662	11169	13498
3	आर्वी	15326	12185	13683
4	सेलु	9724	12334	9978
5	वर्धा	9608	14982	7911
6	देवळी	10961	13455	10347
7	हिंगणघाट	10645	24017	10237
8	समुद्रपुर	10552	24552	10489
जिल्हा एकूण		92380	119261	84287
आधार - जिल्हा पशु संवर्धन उपआयुक्त, वर्धा पशुगणना 2007				

तक्ता 11.9 (क)
जिल्ह्यातील एकूण पशुधन

जिल्हा - वर्धा		संदर्भ वर्ष - 2007		
अ. क्र.	तालुका	म्हशी / रेडे		
		तीन वर्षावरील रेडे	तीन वर्षावरील म्हशी	तीन वर्षा खालील रेडके
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	आष्टी	176	3066	1709
2	कांरजा	347	6018	5154
3	आर्वी	359	7707	5203
4	सेलु	893	3457	3445
5	वर्धा	159	1759	6400
6	देवळी	124	2936	2226
7	हिंगणघाट	101	4055	2914
8	समुद्रपुर	60	2268	1677
जिल्हा एकूण		2219	31266	28728
आधार - जिल्हा पशु संवर्धन उपआयुक्त, वर्धा पशुगणना 2007				

तक्ता 11.9 (ड)
जिल्ह्यातील एकूण पशुधन

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष - 2007	
अ. क्र.	तालुका	मेंढया	बकऱ्या	घोडे व शिंगरे	गाढवे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कॉबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	1025	14386	13	0	113	46762	5775	5776
2	कारंजा	0	14710	1	0	354	70424	7204	7227
3	आर्वी	1198	25435	9	10	1502	88235	12746	12871
4	सेलु	53	28504	9	0	77	89599	22058	22694
5	वर्धा	27	26699	18	0	599	80637	36359	36531
6	देवळी	38	22754	5	22	0	65395	16662	16757
7	हिंगणघाट	41	32479	8	2	391	89385	16608	16630
8	समुद्रपुर	82	26505	5	2	46	80095	17699	17761
जिल्हा एकूण		2464	191472	68	36	3082	610532	135111	136247
आधार - जिल्हा पशु संवर्धन उपआयुक्त, वर्धा पशुगणना 2007									

तक्ता 11.10
कृषि अवजारे

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ वर्ष : 2007	
(परिमाण - संख्या)									
अ. क्र.	तालुका	नांगरांची संख्या		बैल गाडयांची संख्या	उसाचे चरक		ओलितासाठी		ट्रॅक्टर संख्या
		लाकडी	लोखंडी		शक्तीवर चालणारे	बैल मदतीने चालणारे	तेलावर चालणारे पंप	विद्युत पंप	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	आष्टी	2398	2017	2163	03	0	112	839	52
2	कारंजा	3287	3027	3649	0	0	323	2363	57
3	आर्वी	3670	2740	1915	0	0	83	1805	36
4	सेलु	3627	7110	5739	16	0	676	2063	11
5	वर्धा	4313	5807	1358	111	0	315	3852	145
6	देवळी	2155	3702	4714	0	0	212	1396	88
7	हिंगणघाट	5043	7273	8349	0	0	562	1828	54
8	समुद्रपुर	4991	5708	7019	0	0	893	1624	34
जिल्हा एकूण		29484	37384	34906	130	0	3176	15770	477
आधार:- जिल्हा पशु संवर्धन उपआयुक्त, वर्धा पशू गणना 2007									
टिप - उसाचे चरक रकाना 7 ची आकडेवारी वेगळी प्राप्त नाही. तसेच रकाना 8,9 व 10 ची आकडेवारी उपलब्ध नसल्यामुळे पशू गणना 2003 ची आकडेवारी देण्यात आली आहे.									

आथिक गणना

तक्ता 11.11
कृषी व बिगर-कृषी उद्योग

जिल्हा - वर्धा								संदर्भ: आर्थिक गणना, 2005		
अ. क्र.	बाब	* कृषी उद्योग			बिगर-कृषी			कृषी व बिगर-कृषी एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	उद्योगांची संख्या									
	1.1 स्वकार्यरत उद्योग **	1281	43	1324	17907	10321	28228	19188	10364	29552
	1.2 आस्थापना ***	704	12	716	12828	8610	21438	13532	8622	22154
	1.3 एकूण	1985	55	2040	30735	18931	49666	32720	18986	51706
2	मालकीच्या प्रकारानुसार उद्योग									
	2.1 सहकारी	9	0	9	448	250	698	457	250	707
	2.2 सार्वजनिक	13	1	14	2629	621	3250	2642	622	3264
	2.3 खाजगी	1963	54	2017	27658	18060	45718	29621	18114	47735
3	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थांची टक्केवारी)									
	3.1 अनुसूचित जाती	18.44	14.54	18.33	15.47	11.31	13.88	15.65	11.32	14.06
	3.2 अनुसूचित जमाती	21.71	23.64	21.76	7.36	7.18	7.29	8.23	7.23	7.86
4	जागेविरहित कार्यान्वित असलेल्या उद्योगांची एकूणशी टक्केवारी	42.01	38.18	41.91	28.39	15.90	23.63	29.22	15.97	24.35
5	शक्तीवर चालणाऱ्या उद्योगाची एकूण उद्योगांशी टक्केवारी	1.26	0	1.22	10.89	12.14	11.37	10.31	12.11	10.97
6	सर्वसाधारणपणे काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या									
	6.1 एकूण कामगार	3013	86	3099	67917	55173	123090	70930	55259	126189
	6.2 वेतनावर काम करणारे कामगार	1024	24	1048	36969	33837	70806	37993	33861	71854
	6.3 वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	33.99	27.91	33.82	54.43	61.33	57.52	53.56	61.28	56.94
	6.4 कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	2	2	3	2	2	3	2

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

टीप :- * कृषी उत्पादन व मळे वगळून कृषी संबंधित उद्योग
** पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग
*** ज्या उद्योगात कमीतकमी एकतरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग

तक्ता 11.12
प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची आणि नियमित काम करणा-या कामगारांची संख्या

जिल्हा - वर्धा			संदर्भ: आर्थिक गणना, 2005					
अ. क्र.	उद्योग गट संकेतांक	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
			उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	0	कृषी	1985	3013	55	86	2040	3099
2	1	खनिज उत्पादन व खाणकाम	89	567	15	51	104	618
3	2 व 3	वस्तुनिर्माण	6126	1601	3144	11572	9270	27673
4	4	वीज, गॅस आणि पाणी पुरवठा	8	85	13	404	21	489
5	5	बांधकाम	708	1326	124	254	832	1580
6		विक्री, देखभाल व दुरुस्ती						
7	6	घाऊक व्यापार	1008	1829	229	509	1237	2338
8	6	किरकोळ व्यापार	13187	21912	10154	20994	23341	42906
9	6	उपाहारगृहे आणि हॉटेल्स	613	1547	636	1700	1249	3247
10	7	वाहतूक व साठवण आणि गोदामविषयक	1042	1704	640	1509	1682	3213
11	7	दळणवळण	322	599	357	1134	679	1733
12		वित्तीय इंटरमेडीशन	-	-	-	-	-	-
13	8	स्थावर मालमत्ता आणि गुंतवणूक	2226	4800	842	2380	3068	7180
14		सार्वजनिक प्रशासन आणि सुरक्षा	-	-	-	-	-	-
15		शैक्षणिक	-	-	-	-	-	-
16		आरोग्य आणि सांस्कृतिक कार्य	-	-	-	-	-	-
17	9	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	2331	3761	1473	2805	3804	6566
18	10	इतर सेवा	3075	13686	1304	11861	4379	25547
19		बिगर- कृषी उद्योग गट (एकूण)	32720	70930	18986	55259	51706	126189
20		कृषी व बिगर- कृषी उद्योग गट (एकूण)	13532	37993	8622	33861	22154	71854

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

तक्ता 11.13
महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर - कृषी आस्थापनांची व त्यातील कामगारांची संख्या

जिल्हा - वर्धा							संदर्भ: आर्थिक गणना, 2005		
अ. क्र.	उद्योग गट संकेतांक	उद्योग गट	आस्थापना			आस्थापनेवरील कामगार			
			ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
1	0	कृषी	704	12	716	1024	24	1048	
2	1	खाणकाम व दगडकाम	61	10	71	489	31	520	
3	2 व 3	वस्तुनिर्माण	2088	1377	3465	9267	7815	17082	
4	4	बीज, गॅस व पाणी पुरवठा	7	13	20	84	403	487	
5	5	बांधकाम	260	43	303	606	111	717	
6	6	घाऊक व्यापार	568	102	670	963	265	1228	
7	6	किरकोळ व्यापार	4105	4356	8461	6867	9114	15981	
8	6	उपाहारगृहे व हॉटेल्स	308	371	679	823	910	1733	
9	7	वाहतूक साठवण व गोदाम विषयक	335	222	557	616	810	1426	
10	7	दळणवळण	146	146	292	315	744	1059	
11	8	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	1228	403	1631	2577	1448	4025	
12	9	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	1021	620	1641	1636	1205	2841	
13	10	इतर	2701	947	3648	12726	10981	23707	
एकूण			13532	8622	22154	37993	33861	71854	

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

